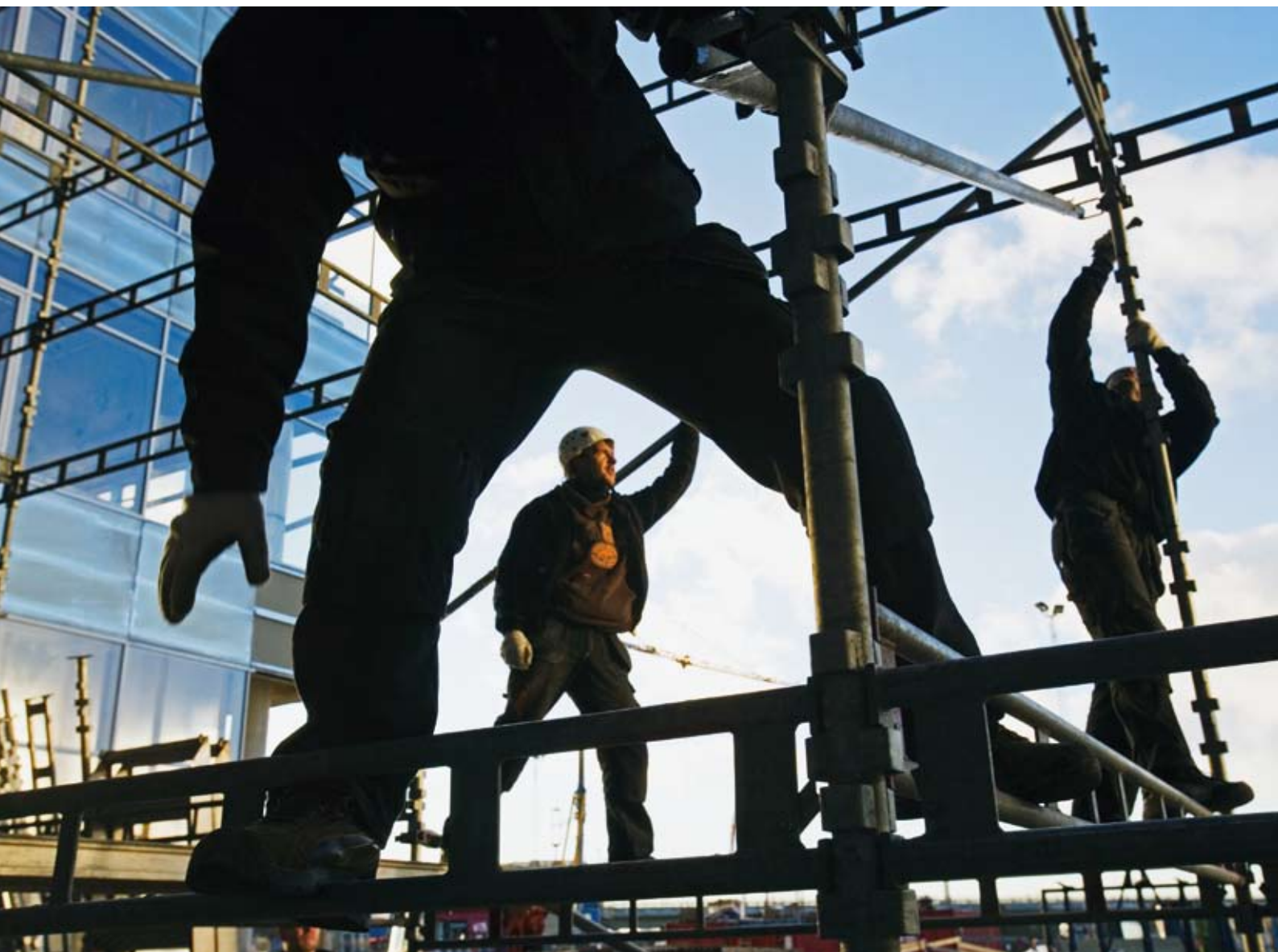




Job og identitet

Jobbet har en afgørende betydning for os, og det er her, vi finder en stor del af vores identitet. Men hvad hvis vi mister jobbet?



Massage, healing, krystaller –

”Ud fra mine klienters erfaringer er de fleste psykologer forfærdelige. De hjælper dem ikke, fordi de bare siger ja og nej. (...) Jeg fortæller, hvad de skal gøre, for at deres liv bliver bedre (...) og understøtter, at klienten kun skal gøre, som han siger, hvis det føles rigtigt for dem.”

Debatten om psykoterapeuter – og her har en frejdig en af slagsen netop udtalt sig – dukker op med jævne mellemrum. Den aktuelle debat fra dagbladet Jyske Vestkysten adskiller sig imidlertid fra mange tidligere, ved at den denne gang ledsages af politiske meldinger. Venstres næstformand for Sundhedsudvalget Erling Bonnesen er sammen med Vivi Kier fra de Konservative klare i mælet, når de siger: ”Det er ikke godt nok, at danskerne risikerer varige men på psyken, når de sætter sig i sofaen hos en selvbestaltet psykoterapeut.”

De to politikere følger op med et tilsagn om, at spørgsmålet vil blive taget op i den kommende folketingsssamling. Det hilser Dansk Psykolog Forening med stor tilfredshed, ikke mindst når vi får set lidt nærmere på metoderne. Den omtalte psykoterapeut er nemlig ikke karrig med sine redskaber: massage, healing, krystaller og samtale går hånd i hånd. Som det siges: ”Jeg blander det hele sammen i en stor stak, når jeg behandler. (...) Jeg har en sjette sans, der gør, at jeg kan se mere end de fleste.”

Hvad det er, han kan se, kan man jo ikke vide. Men vi kan se en person, der rent faktisk lever af at kombinere sin krystalbutik med psykoterapi. Han kan skaffe et indtægtsgrundlag, ergo må der være klienter, der henvender sig til ham. Det er dybt ulykkeligt, at lidende danskere kan ende i hænderne på en sådan person. Derfor er det glædeligt, at medierne interesserer sig for det, og dejligt, at politikere på Christiansborg stemmer i. Vi er åbenbart nu i en situation, hvor regeringspartierne og

oppositionen er helt enige – ja, på formuleringsplanet også enige med Dansk Psykolog Forening.

Vi kunne imidlertid godt frygte, at interessen munder ud i en gang gammel vin på nye flasker. For man foreslår fra politikernes side, at man nu skal genoplive det tidligere kuldsejlede forsøg på at skabe en form for certificering af uddannelsen til psykoterapeut. Sidst dette forslag var på dagsordenen, skete der nemlig det, at da man fik kigget uddannelserne ordentligt efter i sømmene, afsløredes så mange grundlæggende mangler, at man ingen vegne kunne komme.

Det er også en uhyre farlig sag at begynde at sortere på dette marked. Ved at udelukke nogle fra at måtte kalde sig psykoterapeut, blåstempler man andre og risikerer dermed at skabe en falsk tryghed omkring de blåstemplede. At beskæftige sig med menneskers psykiske velfærd forudsætter langt mere, end en psykoterapeutisk uddannelse kan præstere. Hvor er udviklingspsykologien, hvor er personlighedspsykologien? Den kliniske psykologi mangler, og forståelsen for psykopatologien kan også ligge på et meget lille sted. Er man så som psykoterapeut rustet til at modtage klienter og afgøre, hvad man selv kan klare, og hvad man hellere må sende videre til fagligt kompetente personer?

Fokus i både debat og politisk indsats skal sættes det rigtige sted. Vi har to faggrupper, der har videnskabelige uddannelser på området: psykiatere og psykologer – hvorfor ikke gøre brug af dem?

Den fornødne lovgivning findes allerede i form af kvaksalveriloven. Skal politikerne videre ad lovgivningsvejen, fordrer det solid faglig viden at læne sig op ad – og vi stiller os til enhver tid beredvilligt til rådighed. Det kan klares helt uden krystaller.

Medlemsblad for
Dansk Psykolog Forening

Dansk Psykolog Forening

Stockholmsgade 27,
2100 København Ø.
Tlf. 35 26 99 55.
E-mail: dp@dp.dk
www.danskspsykologforening.dk

Psykolog Nyt

Stockholmsgade 27,
2100 København Ø.
Tlf. 35 26 99 55.
E-mail: p-nyt@dp.dk
Fax/Psykolog Nyt: 35 25 97 07.

Redaktion:

Arne Grønborg Johansen, ansv. redaktør
Jørgen Carl, redaktør
Heidi Strehmel, bladsekretær/annoncer

DK ISSN: 0901-7089

Produceret af:

Elbo Grafisk A/S, Fredericia
Trykt med vegetabiliske farver
på miljøgodkendt papir

Oplag:

Kontrolleret oplag (FMK): 8.332 ex.
Trykoplæg: 8.750 ex.

Medlem af
Danske Specialmedier



Indsendt stof: Indsendte artikler dækker ikke nødvendigvis redaktionens eller foreningens holdninger. Redaktionen forbeholder sig ret til at afvise, forkorte eller redigere indsendte artikler. Redaktionen påtager sig ikke ansvar for artikler, der indsendes uopfordret.

Forside: BAM/Scanpix

Jobannoncer 2009

Psykolog Nyt + www.psykologjob.dk

	Ved manus	Ved reproklar
Helsider:	Kr. 11.570,-	Kr. 9.985,-
176 x 237 mm:		

Halvsider:	Kr. 6.665,-	Kr. 5.835,-
86 x 237 mm eller 176 x 118 mm:		
Priserne gælder jobannoncer med 1 stilling.		
Prisliste: www.danskspsykologforening.dk		

Farvetillæg (CMYK):

Sort + 1, 2 eller 3 farver: **Kr. 1.400,-**

Alle priser ekskl. moms.

Abonnement/2009: 1.150 kr. + moms.

Deadline (kl. 12)

Nr.	Deadline	Udgivelse
20	19/10	6/11
21	2/11	20/11
22	16/11	4/12



MODELFOTOS: BAM/SCANPIX

Jobtab ■ Af Dorthe la Cour

Arbejde – eller ikke arbejde

Jobbet har en afgørende betydning for det moderne menneske, og det er her, vi finder en stor del af vores identitet. Derfor har det store konsekvenser for os, hvis vi pludselig står uden job.

■ Helt ny dansk forskning fra Institut for Folkesundhedsvidenskab viser, at risikoen for at blive ramt af en svær depression er elleve gange større, hvis man står uden for arbejdsmarkedet i længere tid.

Et sådant resultat overrasker ikke psykolog Einar B. Baldursson, fagligt ansvarlig på Center for Arbejds- og Organisationspsykologi ved Aalborg Universitet.

- Nedstemthed hos et menneske er en mekanisme, der oprindeligt er udviklet til at håndtere ændringer i krav og muligheder. Tabet af arbejde er et godt eksempel, såsom ved le-

dighed. Dertil kommer, at når man mister noget, som er væsentligt for én, er det helt naturligt at reagere med sorg. For mennesker i dag udgør jobbet en langt større væsentlighedsfaktor end tidligere, fordi arbejdslivet inden for de sidste 10-15 år har forandret sig markant, fastslår han.

Det moderne menneske definerer i væsentligt omfang sig selv ud fra sit job, og det er også her, der er størst mulighed for at opleve personlig succes og udvikle den personlige identitet.

- Vi kan aflæse det i en række undersøgelser, blandt andet

>

- > i folkeskolen. I forhold til deres fremtidige arbejde prioriterer eleverne lønnen lavt, mens ønsket om at forvalte eget liv og opleve personlig udvikling står i centrum. Hjernen er mest indstillet på at opleve bekræftelse, fortrinsvis i form af succes, og det er lige præcis det, det moderne arbejde tilbyder. På jobbet oplever vi suset ved at lykkes.

Arbejde er alt

Alle alternativer til arbejdet som identitetsgrundlag er blevet svækket. Den traditionelle familie er under opløsning, lokalmiljøet mister sin betydning, og foreninger kan ikke længere engagere folk i samme omfang som tidligere.



- Konsekvensen af at være arbejdsløs er langt større, end vi tidligere har set. Familien har næsten udtømt sin traditionelle funktion, især i veludviklede lande som de nordiske. Kampen for kvindernes frigørelse gør, at de traditionelle kønsroller er kraftigt opblødt, og de karakteristiske rollefordelinger er meget mindre udtalte end tidligere. Den klassiske magt og autoritetsstrukturerne er enten forsvundet eller blot skyggen af tidligere storhed. Der er forventninger om fællesskab, ligeværd, forhandling og anerkendelse over hele linjen, og efter min mening er det en af de største forandringer i nyere historisk tid, siger Einar B. Baldursson.

Tilknytningen til et lokalområde har i dag kun ringe betydning. Den identitet, man tidligere kunne finde i den lokale klub, i boligområdet eller i foreningslivet, er ved at forsvinde.

- Nu kan man godt bo i Brøndby og holde med FCK. Man er heller ikke længere i samme omfang som tidligere aktiv i politik eller i fagforening. Lokalsamfundet var især en ressource og en tryk referenceramme for de lavtuddannede, så de er særlig hårdt ramt af denne forandring.

Alder, køn og løn

De unge bliver hårdt ramt, hvis de bliver udsat for ledighed. De er vokset op i en tid med uafbrudt økonomisk fremgang, og det betyder, at de nok har hørt om arbejdsløshed, men de har ikke oplevet den på egen krop under deres opvækst. De har ingen personlige erfaringer at trække på, hverken hos dem selv eller hos deres jævnaldrende, i deres bestræbelser på at forvalte denne nye situation.

Den ældre generation har godt nok oplevet arbejdsløshed, men der er sket for meget i verden siden dengang – så de unge kan ikke bruge de ældres erfaringer til noget.

Undersøgelsen fra Institut for Folkesundhedsvidenskab viser, at kvinder, der udsættes for ledighed, rammes knapt så hårdt som mænd, der udsættes for ledighed. Det kan hænge sammen med, at kvinder langt hen ad vejen gennem deres opvækst har oplevet en positiv udvikling for deres køn, og det har givet dem grund til at tro på sig selv og på egne muligheder og succes, også selv om der opstår en periode med ledighed.

- Samfundsudviklingen har betydet, at kvinder samlet set er langt bedre uddannet end mænd. Moderrollen består stadig, og kvinder har et samfundsmæssigt velbeskrevet alternativ til at være i arbejde. Samtidig er mændene blevet mere usikre på deres rolle – hvad indebærer det i dag at være mand? Og mændene har ikke oplevet samme samfundsmæssige succes som kvinderne, så derfor er de på en måde dobbelt udsatte, mener Einar Baldursson.

Forskere ved Institut for Folkesundhedsvidenskab ved Københavns Universitet har i en aktuel artikel i *Journal of Epidemiology and Community Health* offentliggjort en undersøgelse om social ulighed og depressioner. I undersøgelsen, hvis data er fra år 2000, indgik over 9000 danskere, hvoraf ca. 1850 var enten længerevarende arbejdsløse eller på førtidspension.

Undersøgelsen viste, at i gruppen af længerevarende ledige led 12,4 % af mændene af svær depression, mens det tilsvarende tal for kvinder var 10,4 %. I gruppen af fastansatte mandlige funktionærer led ifølge undersøgelsen 1,0 % af svær depression, mens det tilsvarende tal blandt fastansatte mandlige ufaglærte og faglærte arbejdere var 2,0 %.

Hvis man også medregner de lette depressioner, led 22,5 % af alle mænd, der havde stået uden for arbejdsmarkedet i længere tid eller var på førtidspension, af en depression. For kvinder var det tilsvarende tal 17,6 %.

Længden af uddannelse har ifølge undersøgelsen betydning for risikoen for at udvikle en depression. I gruppen af mænd med højst ti års skolegang led 5,6 % af en svær depression, og for personer med mere end ti års skolegang var tallet 2,5 %.

Blandt mænd med en husstandsindkomst (år 2000) på mere end 450.000 kr. led 1,2 % af en svær depression. For en husstandsindkomst i intervallet 175.000 kr. til 450.000 kr. var tallet 3,7 %. Blandt mænd, for hvem husstandsindkomsten var under 175.000 kr., var omfanget af personer, der led af en svær depression, helt oppe på 12,7 %.

Kilde: Andersen et al.: Social inequality in the prevalence of depressive disorders. *J Epidemiol Community Health*. 2009; 63: 575-581.

Hvis husstandsindkomsten er lav, øges risikoen for at blive ramt af svær depression i forbindelse med ledighed, og det har været et gennemgående træk i statistikkerne de seneste 50 år.

- For det første har mennesker med højere indkomst og længere uddannelse som regel oplevet et mere hjernefysiologisk stimulerende liv, og de har dermed mere at stå imod med – de har simpelt hen haft flere succesoplevelser i deres liv. For det andet knytter der sig i et samfund som det danske med forholdsmæssig fri adgang til uddannelse nærmest automatisk en nederlagsoplevelse til det ikke at have fået sig en ”ordentlig” uddannelse.

Det danske system

I tillæg til disse forhold kommer efter Einar B. Balduressons mening, at det danske ledighedssystem i sig selv er deprime-rende. I de sidste ti år har der været fokus på kontrol og styring, med den konsekvens, at der er blevet mindre plads til respekt for personerne og meningsfuldhed i systemet:

- De særligt udsatte har overhovedet ingen forudsætninger for at betragte arbejdsløsheden som andet end et frygteligt personligt nederlag. Rigtig mange af dem har slet ikke overvejet, at de kunne komme til at stå uden arbejde, hvad der ikke er så unaturligt efter en næsten ni år lang højkonjunktur. De møder et system, som bygger på den antagelse,

at når de ikke har et arbejde, er de handicappede på en eller anden måde – de har en mangel.

- Den antagelse fungerer ikke i den nuværende situation. Derfor har vi grund til at frygte, at omfanget af depressioner, som altid har været forbundet med arbejdsløshed, vil stige under de nuværende samfundsforhold.

Klassiske psykologiske teorier peger entydigt på, at risikoen for depression øges betydeligt, når et menneske oplever hjælpeløshed, øget kontrol og tab af meningsfuldhed.

Hvis de nye arbejdsløse skal hjælpes på vej, så må systemet ændres grundlæggende her og nu. Den enkeltes initiativ og ansvarlighed skal understøttes, og det sker ikke i det nuværende system.

- Det mest konstruktive vil være at se den aktuelle arbejdsløshedssituation som en enestående mulighed for at opkvalificere det danske arbejdsmarked. Paradokset er, at jo længere uddannelse man har, jo mere proaktiv er man i forhold til at opøge efter- og videreuddannelse. Samtidig har de godt uddannede vanskeligere ved at håndtere en periode, hvor de bliver mødt med administrative foranstaltninger, som fratager dem indflydelsen på eget liv.

- De, der som udgangspunkt er nemmest at få i gang, kan ende med at blive dem, der bliver hårdest ramt af et system, som udelukkende bygger på kontrol.

Dorthe la Cour, journalist

Alt andet end håndbold –

Struktur (I) ■ Af redaktør Jørgen Carl



Hvornår har sidst forholdt dig til, hvilken slags forening Dansk Psykolog Forening er? Netop nu er timeout'en slut og debatten skudt i gang om vores nuværende og kommende struktur.

■ Må vi have love at kede vore læsere et øjeblik? Altså stiller vi spørgsmålet: Hvad synes du om Dansk Psykolog Forenings struktur? Vækker den glæde, ærgrelse, forundring eller ligegyldighed? Eller frækkere spurgt: Kan du overhovedet gøre rede for, hvordan din forening er opbygget, hvilke organer den består af, og hvordan de spiller sammen?

Hænger læserne på, er det næppe på grund af temaet i sig selv. For de fleste vil medlemskabet af en forening være af mere indholdsmæssig karakter. For nu at trække det tydeligt op: Målmanden i håndboldklubben kan være et aktivt og fuldt udfoldet medlem ved at lægge kræfter i at holde buret rent, men uden et øjeblik at tænke på klubbens organisatoriske opbygning. Foreninger er så mange slags ...

I en fagforening har man nok en noget anden idé med medlemskabet end i håndboldklubben, styret af mere komplekse bevæggrunde og forventninger. Mange vil tænke ideologisk: At en fagforening *skal* man være medlem af, rent principielt. Hertil kommer fx de klassiske kerneydelser som overenskomst, lønforhandling og rådgivning, som medlemskabet gør det muligt at trække på.

Dansk Psykolog Forening kobler som noget særligt disse elementer sammen med fagligheden, hvorved det ikke alene bliver psykologernes, men også psykologfagets forening. Det sidste ses tydeligt afspejlet i den del af foreningslivet, der leves gennem de mange faglige selskaber, og fx gennem kursus- og uddannelsesvirksomhed – centralt og decen-tralt.

Der er altså mange måder at udøve foreningslivet på.

Den ypperste myndighed?

Dansk Psykolog Forening er imidlertid en (fag-)politisk aktør. Det må derfor være relevant til enhver tid at forholde sig til, gennem hvilke organer den politiske magt skal udøves, hvordan magten skal balanceres, hvordan kvaliteten i beslutningstagningen sikres, og ikke mindst på hvilken måde der skabes forbindelse mellem medlemmernes holdninger og prioriteringer og den politik, foreningen fører. Dette og meget andet ligger i spørgsmålet om struktur.

Til at forberede strukturdrøftelserne på den generalforsamling, der venter foreningen 20.-21. marts 2010 har be-

”

Udfordringen består i første række i at sikre det enkelte medlem indflydelse, samtidig med at foreningen skal have beslutningskraft. Det findes der ikke enkle løsninger på uanset valg af model.

”

styrelsen nedsat en *Strukturarbejdsgruppe*. En lignende arbejdsgruppe havde forberedt samme tema til behandling på generalforsamlingen i 2008, med det resultat, at debatten kunne ske mere velunderbygget og med en bredere deltagerkreds, end det ellers opleves.

Og debatten *er* nødvendig, fastslår arbejdsgruppen. Ligesom mange andre organisationer opererer Dansk Psykolog Forening med en øverste myndighed, som er generalforsamlingen. Et indiskutabelt valg for den lille forening, hvor alle kan komme til orde, men mindre indlysende, efterhånden som foreningen vokser sig stor, medens antallet af generalforsamlingsdeltagere forbliver stabilt.

Vi er nu en forening på mere end 8000 medlemmer, hvoraf kun 200-250 (2,5-3 procent) deltager i generalforsamlingerne. Det sætter et alvorligt spørgsmålstegn ved, om generalforsamlingen i dens nuværende form (!) sikrer den ønskede sammenhæng mellem medlemsholdninger og foreningspolitik.

Skævheden er ikke af ny dato, langt fra, og tanker om et repræsentantskab til erstatning for generalforsamlingen har været på dagsordenen i årtier. Aktuelt har både den seneste generalforsamling, bestyrelsen og Strukturarbejdsgruppen dog klart afvist, at den demokratiske udfordring kan reduceres til et valg mellem GF og repræsentantskab. Udfordringen består i første række i at sikre det enkelte medlem indflydelse, samtidig med at foreningen skal have beslutningskraft. Det findes der ikke enkle løsninger på uanset valg af model.

Noget at forbedre på

Hvis ikke struktur og medlemsdemokrati blot handler om valget mellem GF og repræsentantskab, kan den i stedet

>

- > omskrives til spørgsmålet: Hvordan får man den valgte model til at fungere bedst muligt. Kunne man fx bevare GF-modellen, men kvalificere den? Strukturarbejdsgruppen har derfor valgt at beskrive mulige forbedringer af den øverste myndighed.

I et foreløbigt notat peger Strukturarbejdsgruppen på nogle af problemerne ved status quo. Eksempler: Der bruges på GF uforholdsmæssig megen tid på vedtægtsrevisioner. Vedtægterne er vokset ved knopskydning, er sine steder kringledede og ulogiske, hvad der mudrer debatten. Debatten om ikke mindst handlingsprogrammet har karakter af talerstolen i Hyde Park og fører ikke nødvendigvis til kvalificerede beslutninger. Handlingsprogrammet indeholder i dag både stort og småt, nye projekter og løbende opgaver, hvilket kan gøre prioriteringerne uklare for både GF og bestyrelsen.

GF er altid præget af tidspres, og det går ud over kvaliteten i beslutningerne. En GF over to dage er uoverkommelig eller i hvert fald uinteressant for mange, og der er derfor en tendens til, at der er stor udskiftning i deltagerkredsen fra GF's første- til andendag. Personvalgene finder sted sidst på GF, på et tidspunkt hvor antallet af mødedeltagere er meget lavt. Det kan give de valgte et tyndt mandat og opleves som manglende opbakning til den politiske ledelse ...

Skitser til en løsning

Arbejdsgruppen har mange bud på, hvordan de nævnte problemer kan tackles – nogle af dem her og nu, medens der venter mere langsigtede løsninger på andre.

Hvad uoverskueligheden i vedtægterne angår, påpeger Strukturarbejdsgruppen således, at ”de nuværende vedtægter er resultatet af 28 års enkeltstående småændringer på et oprindeligt logisk og sammenhængende sæt vedtægter. Vedtægterne bør på sigt gennemskrives og have en så generel form, at der kun vil være behov for justeringer som følge af større beslutninger eller ydre årsager (fx ændret lovgivning).” Altså et løsningsforslag *på sigt* –

Der er næppe tvivl om, at en GF afviklet over én dag vil øge deltagelsen. At kombinere GF-modellen med urafstemninger kunne være en vej frem. Arbejdsgruppen peger på personvalgene som en oplagt mulighed, også på kort sigt. Langt flere ville kunne stemme på kandidaterne, og valgene ville tiltrække sig større opmærksomhed. Også andre temaer kunne egne sig til vejledende eller måske bindende urafstemninger.

Bestyrelsen har allerede besluttet at give forslaget til handlingsprogram en enklere form i 2010, så det bliver mere operationelt og prioriteringerne tydeligere. Med en sådan op-

FAKTA ■ Om opgaven & om debatten

Strukturarbejdsgruppen er nedsat af bestyrelsen og består af Rie Rasmussen (formand), Henning Damkjær, Line Thatt Jensen, Lene Sahlholdt, Elsa Schmidt og Ditte Söderhamn.

Kommissoriet lyder:

”(...) at udarbejde forslag til modeller for en forbedring af struktureringen af Dansk Psykolog Forenings øverste myndighed, under iagttagelse af hensynene til: - Øget legitimitet, forbedring af den direkte og demokratiske sammenhæng til baglande. - Øget sammenhæng mellem foreningen centralt og decentralt, forankring af alle psykologiske arbejdsområder i sektionsstrukturen. - Åbenhed og fremme af medlemsinvolvering og demokrati, lige adgang for alle til generalforsamlingen, kvalificering af den politiske debat, egnede kommunikationsveje, styrkelse af dialogen med og mellem yngre psykologer. - Øget brug af it-bårne foranstaltninger.”

Gruppen har i september 2009 fremlagt sit første oplæg for bestyrelsen og for Formandskollegiet, men slår fast, at det kun er begyndelsen på en proces: Arbejdsgruppen inviterer *alle* medlemmer til at gå på banen og ytre sig om strukturen. Der er derfor oprettet en blog til debat på www.dp.dk, ligesom man her kan finde yderligere materiale om strukturen, herunder den i artiklen omtalte medlemsundersøgelse. Grib chancen!



stramning ser arbejdsgruppen mulighed for et mere tilfredsstillende GF-forløb.

En væsentlig anbefaling fra arbejdsgruppen går på, at tunge beslutningspunkter bliver gjort til selvstændige dagsordenspunkter – så logikken omkring dem og konsekvenserne af dem bliver klarere for GF.

Arbejdsgruppen nævner 'elektroniske værktøjer' i relation til urafstemninger. Arbejdsgruppen peger også på behovet for bredere opbakning og deltagelse i medlemsdemokratiet gennem medlemshøringer, eventuelt vejledende urafstemninger.

Ovenstående rummer nogle af Strukturarbejdsgruppens overvejelser i retning af at opkvalificere GF-modellen. Det er dog ikke arbejdsgruppens fulde kommissorium, jf. faktaboksen. En artikel i næste Psykolog Nyt vil således både præsentere en skitse til en forbedret GF-model og arbejdsgruppens overvejelser om tre modeller for et repræsentantskab.

jc

Hvad mener medlemmerne?

■ Strukturen har betydning for sikringen af medlemsdemokratiet og for den kvalitet, foreningen kan levere indtil og udadtil. Af samme grund er struktur noget meget mere dynamisk end blot organisationsopbygningen. Hvordan medlemmerne bruger og forholder sig til deres forening (medlemsinvolvering), er også struktur – og jo afgørende for den form, man organiserer sig under.

For at få et billede af denne dynamik har arbejdsgruppen via en spørgeskemaundersøgelse indhentet svar fra omkring 500 medlemmer på spørgsmål om deres deltagelse i foreningslivet og ønsker om foreningsdemokrati. Undersøgelsen er ikke repræsentativ, men giver fingerpeg. Her følger en række nedslag i undersøgelsen:

Fire ud af ti mener, det er vigtigt at deltage i generalforsamlingen. To ud af tre har dog aldrig deltaget. Syv ud af ti finder det vigtigt, at alle medlemmer kan komme på generalforsamlingen og stille spørgsmål og forslag. Medlemmerne synes altså, at GF er vigtige, men møder ikke op. De synes, det er vigtigt at kunne stille forslag direkte på GF, men ved ikke, hvordan det former en forsamlings forløb – fordi de ikke møder op ...

På spørgsmålet om, hvilket indhold der er vigtigst på generalforsamlingen, ligger principielle debat- og beslutningspunkter i top (85 procent), fulgt af handlingsprogrammet (81 procent). Men *alle* indholdspunkter scorer højt. Dette fingerpeg går derfor i retning af at lade alle debatpunkter fylde.

Godt halvdelen (52 procent) mener, at deres interesser ville være bedre varetaget gennem en repræsentant. Kun 17 procent kunne derimod forestille selv at repræsentere andre i et repræsentantskab.

22 procent angiver *Ved ikke* på spørgsmål om, hvorvidt bestyrelsen arbejder med spørgsmål, der er vigtige for medlemmerne. For sekretariatet er tallet over 30 procent. De faglige selskaber scorer bedst, idet 63 procent mener, at deres arbejde er vigtigt (i høj grad eller i nogen grad). De tilsvarende tal for kredse og sektioner er 38 procent og 47 procent.

Tid er en vigtig faktor, når det gælder engagement i foreningslivet. 55 procent angiver, at de skulle have mere tid, hvis de skulle skrue op for deltagelsen. Omkring en tredjedel angiver mangel på tro på, at det nytter, som grund til, at de er mindre aktive. Nogenlunde samme andel savner kendskab til mulighederne.

jc

Vurdering af SELVMORDSRISIKO

Klienten overvejer selvmord – men er det alvor, og hvad gør psykologen?
Artiklen giver en beskrivelse af en interventionsproces.

Liv & død ■ Af Ann Colleen Nielsen og Christian Møller Pedersen

■ Det er veldokumenteret, at de fleste, der tager deres eget liv eller forsøger det, på et tidspunkt forinden har forsøgt at fortælle deres pårørende eller behandlere, at de overvejer selvmord som en mulig udvej. (Jobes, 2004)

Personer, der fremsætter sådanne ytringer, er imidlertid i en tilstand af ambivalens og har endnu ikke truffet den endelige beslutning om, at selvmord er den bedste udvej. Der er dog desværre, også blandt trænede professionelle, en udbredt myte, at man kan aktivere eller ligefrem inducere selvmordstanker ved at spørge ind til dem.

Vi vil her beskrive de tre hovedfaser i interventionsprocessen med selvmordstruede klienter, nemlig 1) Identifikation af potentiel risiko. 2) Afklaring af graden af risiko gennem en konkret risikovurdering. 3) Håndtering af risikoen.

Indikationer for at foretage risikovurdering

Det første skridt i processen er en identifikation af, om der er tale om en potentielt selvmordstruet person. Dette kan gøres ved hjælp af deciderede screeningsspørgsmål, hvor man fx spørger, om klienten tidligere har forsøgt selvmord, aktuelt har selvmordstanker eller har egentlige selvmordsplaner [1]. Positive svar på disse spørgsmål udløser en nærmere risikovurdering. Det samme gælder naturligvis, hvis klienten svarer positivt på items vedrørende selvmordstanker, -impulser og -forsøg på diverse psykologiske selvrapporteringsinstrumenter.

Det næste skridt består i en systematisk afklaring af, om personen er karakteriseret ved faktorer, der er forbundet med øget selvmordsrisiko. Inspireret af Jobes og andre (Jobes, 2006; Kutcher & Chehil, 2007) har vi valgt en praktisk anvendelig inddeling af risikofaktorerne i henholdsvis en subjektiv og en objektiv underkategori.

De subjektive faktorer omfatter indhold og omfang af klientens aktuelle suicidale tanker og planer, altså hvad man kunne kalde for selvmordsproblematikkens *hvor-hvornår-*

og-hvordan. Desuden omfatter de den individuelle suicidale fænomenologi, eller hvad man kunne kalde for selvmordsproblematikkens *hvorfor*, dvs. personens egen oplevelse af pinefulde emotionelle tilstande, der driver selvmordsproblematikken. Det kunne være psykisk smerte og håbløshed samt ikke mindst aktuelle grunde til at ønske at leve eller dø. Disse grunde er oftest til stede samtidig, i en tilstand af psykologisk dilemma eller ambivalens.

De objektive faktorer omfatter den række af psykosociale variable, som statistisk set medfører en øget risiko for selvmord og selvmordsforsøg, og desuden behandlerens kliniske indtryk af klientens aktuelle psykiske tilstand med henblik på at kunne vurdere de øvrige oplysningers tilstrækkelighed og pålidelighed (Sundhedsstyrelsen, 2007). Det kan samtidig være værdifuldt at undersøge, om klienten selv mener, de nævnte psykosociale faktorer har nogen mulig betydning i det enkelte tilfælde. Fx kan en person med en lang familiehistorie med fuldbyrdede selvmord have truffet en beslutning om, at der ikke skal dø flere af selvmord i den familie. [1]

Retningslinjer for at gennemføre risikovurdering

Hvis screeningen giver anledning til at vurdere selvmordsrisikoen nærmere, bør klienten hurtigst muligt engageres i selv at deltage aktivt i processen (Jobes & Drozd, 2004). Et sådant samarbejde kan befordres dels ved at normalisere





selvmordstanker som en almindelig reaktion på svære belastninger, dels at bekræfte klienten i, at han har truffet det rette valg ved at søge hjælp for derved at indgyde håb. Derudover anbefales det allerede efter få minutter at begynde at spørge direkte ind til de relevante risikofaktorer.

Personer, der har aktive selvmordstanker og er i en tilstand, hvor de vakler mellem grunde til at leve og dø, vil normalt finde det motiverende straks at kunne drøfte dette påtrængende emne frem for først at skulle medvirke til, at der optages en struktureret social og psykiatrisk anamnese (som i øvrigt altid kan indhentes efterfølgende). Det er vores erfaring i tråd med den praksis, som Jobs og andre anbefaler, at det er konstruktivt at bevæge sig væk fra den traditionelle behandler-/klient-rollefordeling, hvor behandleren udspørger klienten om symptomer for at fastlægge en mulig bagvedliggende sygdom. I stedet kan man med fordel benytte spørgsmålene om risikofaktorer til at skabe et samarbejde med klienten, så denne kan forstå, hvordan det at være i en suicidal tilstand er blevet et forsøg på at løse tilsyneladende uoverkommelige problemer.

Man bør som hovedregel ikke være nervøs for at stille spørgsmålene. Der er intet belæg for, at selvmordsadfærd kan fremprovokeres af behandleres spørgsmål. Tværtimod vil man ofte opleve, at en person, der har haft tanker om død, følelser af håbløshed og tanker om selvmord, reagerer med lettelse, når behandleren åbent, roligt, empatisk og på en fordomsfri måde adresserer problematikken.

>

- > Oplever klienten sig mødt fordomsfrit og forstående, vil det ofte gøre det lettere at dele de skamfulde tanker. Umiddelbart kan man tænke, at empati er en selvfølge for psykologer, men når man konfronteres med selvmordstruede klienter, er det ikke usædvanligt også som psykolog at opleve følelser som håbløshed, vrede, angst, skuffelse og endda had.

En systematisk og konkret tilgang kan ofte have positive terapeutiske (bi-)virkninger. Det beroliger mange ambivalente klienter at blive interviewet af en person, der ikke er bange for at stille spørgsmålene eller høre svarene, ligesom det kan virke indirekte selvregulerende for klienten at skul-

le medvirke til at vurdere sin egen selvmordsproblematik udefra. Fx kan klienten undervejs opdage flere gyldige grunde til at leve end først antaget.

Endelig kan det i flere tilfælde være relevant at inddrage pårørende i vurderingen, blandt andet når klienten er tilbageholdende med sine oplysninger til behandlerne. Klienter, der begår selvmord, har ofte har kommunikeret deres selvmordstanker og ønsker til pårørende i op til seks måneder før selvmordet (Kutcher, S. & Chehil, S. 2007).

Hvordan foretager man den endelige vurdering?

Mange personer vil kunne blive vurderet som selvmordstruede, selv om de reelt ikke er det. Omvendt er der personer, som begår selvmord, uden at der er nogen risikofaktorer relateret til dem. Selvmord er også rent statistisk en ret sjælden begivenhed, og derfor vil det altid være svært at forudsige – også når man kender risikofaktorerne.

Når man foretager en vurdering baseret på risikofaktorer, vil vurderingen ”ingen selvmordsrisiko” med stor sandsynlighed være rigtig, hvorimod ”øget selvmordsrisiko” sandsynligvis vil dække over en gruppe, som både indeholder reelt selvmordstruede og personer, der ikke er det.

Den endelige vurdering består i samlet at afveje alle de faktorer, der er evidente, når de subjektive og objektive faktorer er afdækket. Der vil være noget, der taler for en øget

NOTE ■

[1] Dels for screeningsspørgsmål, dels for en oversigt over de subjektive og objektive risikofaktorer, der kan integreres i en både psykologisk meningsfuld og evidensbaseret risikovurdering, henvises til følgende to links:

(a) www.psykiatri-bispebjerg.dk > Undersøgelse og behandling.

(b) www.auhrisskov.dk > afdelinger > behandlingsafdelinger > de psykiatriske specialklinikker > center for selvmordsforebyggelse.



selvmordsrisiko, og noget, der taler imod. Ofte kan det være en hjælp at notere sig både de negative og positive faktorer ikke kun af dokumentationshensyn, men også for at sikre, at man har forholdt sig til alle relevante aspekter. De forskellige områder vægter forskelligt med hensyn til at kunne forudsige selvmordsrisiko. Der er således ikke tale om blot at lægge positive og negative faktorer sammen. Når man vægter de positive og negative faktorer, er det centralt at anskue disse aggregeret og i relation til klientens subjektive oplevelse.

Risikoen for at dø ved selvmord er for personer med tidligere selvmordsforsøg 30 gange større end for baggrundsbefolkningen. Det står i modsætning til den ellers udbredte myte om, at personer, der overlever et selvmordsforsøg, ikke "rigtigt" ønsker at dø. Faktum er, at personer med tidligere selvmordsforsøg har en meget stor risiko for at ende med at dø ved selvmord, også selv om det oprindelige selvmordsforsøg "kun" var med 10-15 Panodil. Mennesker med psykiske lidelser har også en væsentlig forhøjet risiko. Er fx en skizofren mand også udskrevet fra en psykiatrisk afdeling inden for den sidste uge, er risikoen for selvmord 225 gange større end hos gruppen af aldrig indlagte.

Beskyttende faktorer inddrages også i vurderingen, fx fast arbejde, børn i hjemmet, graviditet, stærk religiøs overbevisning, et veludbygget netværk/social støtte samt alle subjektivt gyldige grunde til at leve. Sammen med risikofaktorerne inddrages de i den samlede og vægtede risikovurdering.

Enkelte klienter, som er suicidale, deler ikke deres tanker og planer med hverken behandlerne eller de pårørende, og man bliver i højere grad nødt til at lægge vægt på sin egen kliniske vurdering baseret på åbenbare risici, mulige advarselstegn (fx tegn på psykose, vredliden og agiteret, svarer kun modvilligt på spørgsmål om selvmord, vanskeligt at etablere kontakt) og det kliniske indtryk. Har man som psykolog en fornemmelse af, at klienten har stærke selvmordsimpulser, skønt han benægter det, så bør man handle i overensstemmelse hermed.

Håndtering af risiko

Det tredje skridt i processen vil bestå i relevante interventioner på baggrund af det vurderede risikoniveau. Resultatet af risikovurderingen bør som minimum være en vurdering af, om der for klienten er tale om: 1) Ingen selvmords-

risiko. 2) Øget selvmordsrisiko. 3) Akut øget selvmordsrisiko.

1) Der er en grund til den oprindelige risikovurdering. I ambulante forløb bør man derfor fortsat have selvmordsproblematikken in mente og ved ændringer i negativ retning, fx i klientens livssituation eller psykiske tilstand, bør en fornyet vurdering foretages. Efter et selvmordsforsøg eller selvskadende handling bør man dog altid anbefale eller tilbyde opfølgning samt sikre kontakt til pårørende.

2) Hvis klienten ses i ambulant forløb, bør han vurderes hver gang ved de efterfølgende samtaler, indtil selvmordsrisikoen vurderes at være aftaget. Der bør overvejes særlig opfølgning og hyppige kontakter. Der bør udarbejdes en kriseplan med klienten, overvejes kontakt til de pårørende

>

ICDP

Konference om relationelle mirakler

4. november 2009 · kl. 9.30 - 16.00

Temadagen vil give nyt liv til begreberne relationer og anerkendelse. Ud fra en samfundsmæssig og forskningsmæssig vinkel giver vi fornyet energi til begreberne, så de bliver mere end varm luft og retorisk overfladesnak.

Tilmelding senest den 21. oktober på www.ucn.dk/konferencer



PROFESSIONSHØJSKOLEN
University College Nordjylland
Sohngårdsholmsvej 51A · 9000 Aalborg
Tlf. 70 23 50 03

> og undersøges, om der er medicin og andre farlige genstande i hjemmet, som i samarbejde med klienten bør fjernes. Indlæggelse bør overvejes.

3) Er der tale om akut øget selvmordsrisiko, typisk med depressive vrangforestillinger, konkrete selvmordsplaner og et udbredt selvmordsønske, bør der tages kontakt til psykiatrisk skadestue med henblik på indlæggelse.

Ofte er det værd at overveje, om 'effekter', som kan bruges til selvmordsforsøget, i samarbejde med klienten skal fjernes fra hjemmet (fx begrænse mængden af panodiler). Psykologen bør også være opmærksom på, at der kan være tilfælde, hvor det vurderes nødvendigt at bryde sin almindelige tavshedspligt af hensyn til klienten (jf. Ethiske principper for nordiske psykologer). I sådanne tilfælde vil en dokumenteret selvmordsrisikovurdering også være relevant som begrundelse for den beslutning, man har taget.

Kriseplaner

Det har tidligere været en praksis i visse dele af psykiatrien, at man forsøgte at indgå såkaldte "ikke-selvmonds kontrakter", hvori klienterne lover ikke at gøre skade på sig selv. Disse kontrakter havde muligvis en beroligende effekt på personalet, men gavnede ikke klienten, hvis en krise skulle opstå.

Såkaldte kriseplaner, sikkerhedsplaner eller krisekort er et mere konstruktivt alternativ. Heri præciseres det ikke, hvad klienten *ikke* skal gøre; i stedet tydeliggøres og konkretiseres det, hvad klienten med fordel *kan* gøre. Som et minimum bør kriseplanen indeholde telefonnumre til personer i klientens netværk, relevante telefonlinjer og den psykiatriske skadestue eller lægevagten.

Ann Colleen Nielsen, cand.psych.,
Kompetencecenter for Selvmordsforebyggelse,
Psykoaterapeutisk Klinik, Psykiatrisk Center Bispebjerg
Christian Møller Pedersen, cand.psych.,
ledende psykolog, Center for Selvmordsforebyggelse,
Århus Universitetshospital

LITTERATUR ■

Arkov, K., Rosenbaum, B., Christiansen, L., Jønsson, H. & Münchow, M. (2008): Behandling af suicidalpatienter: Collaborative Assessment and Management of Suicidality. *Ugeskrift for læger*, 170/3, 149-153.

Hawton, K. (2005): *Prevention and Treatment of Suicidal Behaviour*. Oxford University Press.

Jobes, D.A. (2006): *Managing suicidal risk. A collaborative approach*. New York. Guilford Press.

Jobes, D. & Drozd, J.F. (2004): The CAMS Approach to Working with Suicidal Patients. *Journal of Contemporary Psychotherapy*, Vol. 34, no. 1, 73-85.

Jobes, D. Rudd, D., Overholser, J. & Joiner, T. (2008): Ethical and Competent Care of Suicidal Patients: Contemporary Challenges, New Developments, and Considerations for Clinical Practice. *Professional Psychology, Research and Practice*, Vol. 39, no. 4, 405-413.

Joiner, W., Rudd, D. & Jobes, D. (1999): Scientizing and Routinizing the Assessment of Suicidality in Outpatient Practice. *Professional Psychology, Research and Practice*, Vol. 30, no. 5, 447-453.

Kutcher, S. & Chehil, S. (2007): *Suicide Risk Management*. Blackwell Publishing Ltd.

Nordentoft, M. (2004): Myter om selvmord. *Ugeskrift for læger*, 166/06, 454-.

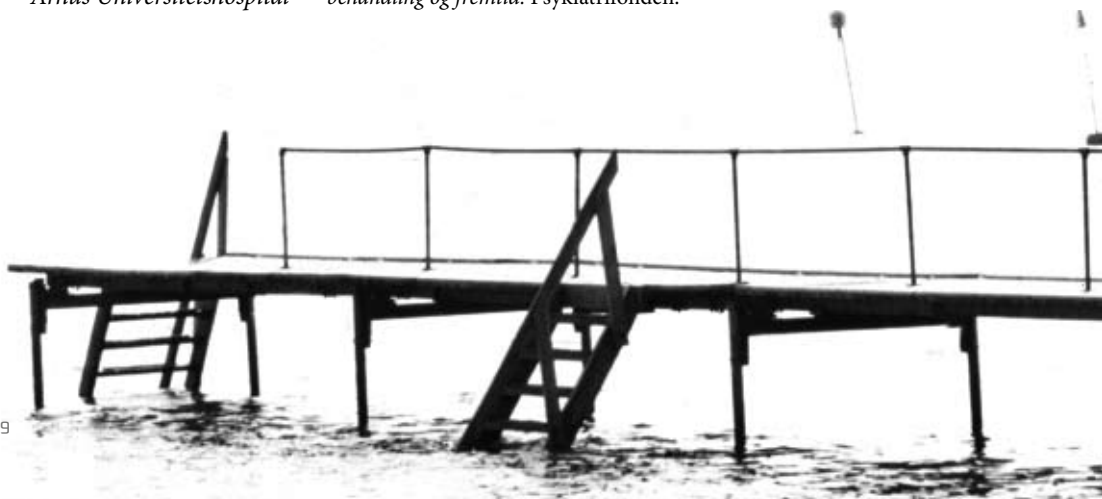
Sundhedsstyrelsen (2007): *Vurdering og visitation af selvmordstruede. Rådgivning til sundhedspersonale*.

Flensborg-Madsen T., Knop J., Mortensen E.L., Becker U., Sher, L., Grønbaek, M.: Alcohol use disorders increase the risk of completed suicide – irrespective of other psychiatric disorders. A longitudinal cohort study. *Psychiatry Research* 2009; 167:123-130.

Madsen B.H., Nordentoft, M., Zöllner, L. (2003). *Når selvmordet truer – livet til debat*. København: Munksgaard.

Simon (2008), "Behavioral Risk Assessment of the Guarded Suicidal Patient", 38,5; *ProQuest Social Science Journals*, p. 517.

Psykiatrifonden (2009). *Psykoze hos unge – Symptomer, behandling og fremtid*. Psykiatrifonden.



Margrethe Brun Hansen. Maria Holkenfeldt Behrendt:

■ **Guide til bedsteforældre og deres børn.**

Om konflikter mellem bedsteforældre og forældre: hvem bestemmer i hvilke situationer? Om den unikke relation mellem bedsteforældre og børnebørn. Om forholdet mellem mor, mormor og farmor. Om bedsteforældrenes rolle ved forældrenes skilsmisse. Og om det at være bonusbedsteforældre. Alt sammen med den hensigt at klarlægge, hvordan de tre generationer får det bedste ud af hinanden.

Høst & Søn, 2009, 120 sider, 199,95 kr.

Helen Adolfsson. Maria Elmfeldt Öhrskog:

■ **Børn og adfærd.**

Sigtet er at øge forståelsen for, hvordan man som voksen kan hjælpe børn med særlige behov og samtidig skabe en positiv udvikling af barnets evner. Bogen tager udgangspunkt i kognitiv adfærdsterapi, som har vist sig at være særlig brugbar til at skabe ønskede adfærdsændringer hos børn med særlige behov.

Dansk psykologisk Forlag, 2009, 123 sider, 178 kr.

Stine Reintoft. Lene Flensborg. Thomas Gedde Højland:

■ **Positiv psykologi på arbejde.**

Den positive psykologi bringes frem i lyset og ud til dem, som i en organisatorisk kontekst kan omsætte dem og gøre en forskel for de mange, dvs. ledere og andre, der hver dag skaber udvikling og vækst. Ideerne skal blot bringes i spil og omsættes til konkrete handlinger i dagligdagen. Læsere bliver desuden præsenteret for konkrete bud på, hvordan andre har arbejdet med at omsætte teorier, forskningsresultater og metoder til praksis på deres eget felt.

Børsens Forlag, 2009, 214 sider, 460 kr. indb.

Michael Rantzau-Meyer:

■ **Anvendt psykologisk leksikon.**

Psykologisk opslagsværk, der kaster lys over nogle af psykologiens væsentligste begreber og mest fremtrædende skikkelser. Med opslag om mange af de væsentligste teoretikere inden for områderne psykologi, pædagogik, samfundsfag, sociologi og filosofi. Bogen indeholder også opslag, der tilbyder forklaringer på det væld af fremmedord, der indgår i de bøger, som i dag er på markedet inden for området psykologi.

Systime, 2009, 210 sider, 218,75 kr.

May Britt Drugli:

■ **Adfærdsvanskeligheder hos børn.**

Formidler evidensbaseret viden og praksis om adfærdsvanskeligheder hos børn på 3 til 8 år. Bogen belyser, hvordan udvikling af adfærdsvanskeligheder kan forstås, hvad det er, der kendetegner de alvorlige adfærdsvanskeligheder hos børn, og hvordan den slags vanskeligheder kommer til udtryk. Desuden hvilken indsats man har gjort, for at man kan hjælpe denne gruppe børn, samt resultaterne af de forskellige tiltag.

Dansk psykologisk Forlag, 2009, 200 sider, 258 kr.

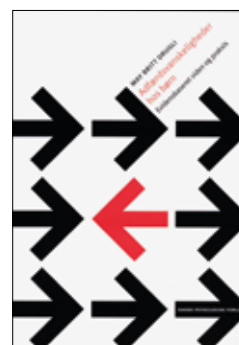
Bo Jacobsen:

■ **Livets dilemmaer.**

Hvordan er det muligt at udvikle en mere fuldtone eksistens, at opnå en mere intens følelse af at være i live, at møde modgang uden at vælte omkuld, at komme tættere på tilstande af lykke og kærlighed og at anerkende, hvad der er godt og dårligt i ens tilværelse? Eksistentiel psykologi understreger de specifikt menneskelige aspekter af vores liv, dvs. de måder, hvorpå vi mennesker er forskellige fra dyrene.

Hans Reitzels Forlag, 2009, 246 sider, 275 kr.

"BØGER" præsenterer løbende de nye bogudgivelser primært inden for det psykologiske område. Det redaktionelle princip er at søge inspiration til omtalen fx i forlagenes pressemeddelelser. En omtale er en omtale – ikke redaktionens anbefaling af bogen. Prisangivelserne er vejledende.



"Kan du egentlig li' mig?"

Om et nærliggende spørgsmål, der *ikke* kan besvares i psykoterapi

Kærlighed? ■ Af Ken Vagn Hansen

■ I den amerikanske terapifilm *Three Approaches to Psychotherapy* fra 1965 modtager Gloria en halv times terapi med hovedrepræsentanterne for tre forskellige terapeutiske retninger. Retningerne repræsenterer forskellige indfaldsvinkler til terapi. Carl Rogers' følelsesmæssigt intensive selvafslørende form i Client-centered therapy, Fritz Perls' konfronterende gestaltterapeutiske terapi og Albert Ellis' konstant forklarende interventionsform i Rational-emotive therapy.

Den gamle terapifilm er stadig en fagligt levende og interessant debatfilm om psykoterapi, som berører mange centrale terapeutiske forhold.

I Glorias terapiforløb hos Fritz Perls bliver hun mødt af Perls' påbegninger af hendes cover up-handlinger, hvor hun gemmer sig bag en forførende facade, som han hele tiden konfronterer hende med. Til sidst bliver hun vred over at blive mødt med disse konstante "angreb" og påbegninger af, hvad hun gør. Hun stopper derfor op og beklager sig over, at Perls ikke anerkender hende som den, hun er, og at han ikke "care for her". "I don't feel close to you at all, Dr. Perls."

Denne udtalelse påvirker tydeligvis Perls, som føler sig foranlediget til at skifte modus og begynde at forklare Gloria: "I care for you as far ... as an artist that likes to bring something out which I hidden inside you."

Perls vil eller kan tydeligvis ikke svare direkte på, om han kan lide Gloria, og han kan ikke bare ignorere spørgsmålet, fordi Glorias reaktion måske kan true den terapeutiske relation. Hans dilemma er forståeligt, for hvad skal han svare, hvis Gloria direkte spørger, om han egentlig kan lide hende? Lige meget om han svarer "Ja", "Lidt", "Nej" eller "Det vedrører ikke vores professionelle relation", så rejser det flere nye spørgsmål, end at det giver svar på noget.

Hans svar er en smutvej ud af dilemmaet. Svaret bekræfter imidlertid også den følelsesmæssige distance, som Glo-

ria oplever. Ved metaforisk at gøre sig selv til en kunstner og hende til kunstværket fralægger han sig den menneskelige relation mellem dem og fremstiller Gloria som en genstand (om end meget interessant), som han forholder sig til.

Man kan fundere over, hvorfor Perls skifter modus og begynder at forklare sig, og hvorfor spørgsmålet om hans følelser i forhold til hende ikke bliver behandlet som en del af terapien, men i stedet bliver handlet som noget ved siden af terapien. Som en forstyrrende teknikalitet, der skal ryddes af vejen eller bringes på plads, så den egentlige terapi kan fortsætte.

Klientens søgen

Som Patrick Casement påpeger i sin bog *Lyt til Patienten*, møder klienten terapeuten med både ønsker og behov. Ønsker om den professionelle og omnipotente person, som kan lette klienten for sin angst, uro eller sorg. Bag ønskerne er der ifølge Casement et grundlæggende behov for responsivitet, struktur eller mental og følelsesmæssig plads, som klienten ubevidst søger i mødet med terapeuten.

Behovet for mental og følelsesmæssig vækst er knyttet til menneskelige relationer og er en grundlæggende og medfødt søgen efter eksistens, sammenhæng, grænser, mening, at blive set, at få identitet, at møde forståelse og bekræftelse, accept og indsigt. En søgen, som fortsætter hele livet, men som for nogle er mere intensiv og nødvendig, fordi de ikke i tilstrækkelig grad har haft sådanne vækst-faciliterende relationer.

Men er det at blive set, forstået og bekræftet i en relation og at møde en, som er der, lige meget om jeg bliver vred og gal på vedkommende, og som trofast venter på mig gang efter gang i terapirummet, – er det ikke det samme som at møde kærlighed eller i hvert fald en variant af det, som vi kalder kærlighed? Hvis terapi skal omfatte klientens søgen



FAKTA ■ Artikelserie

I en række korte, vignetagtige artikler søger Ken Vagn Hansen at indkredse nogle af psykoterapiens centrale aspekter. Nærværende artikel er nr. 3 i serien. Den første var "På sporet af den terapeutiske grundform" (P-Nyt 14/2009), den anden "Den lille Prins og Ræven" (P-Nyt 16/2009).

efter vækst i den komplekse og grundlæggende forstand, så kan terapeuten ikke nøjes med at møde klienten i form af en neutral tekniker. Så er terapeuten nødt til at involvere sig i klienten med en form for kærlighed, der komplementært modsvarer klientens søgen.

Gloria syntes at have den samme form for tvivl i terapien med Fritz Perls. I hans ret teknisk orienterede terapi synes hun at føle sig følelsesmæssigt forladt af ham. Hun kunne ikke mærke hans "kærlighed" og må have følt sig behandlet som en genstand, som Perls legede med.

Kan man købe kærlighed?

Hvis terapi i en eller anden forstand handler om kærlighed, bliver den et paradoksal projekt. Klienten køber terapeutens kærlighed, men netop fordi der skal betales for den, er den jo på en eller anden måde ikke "ægte" kærlighed.

Med andre ord kan klienten med rette spørge: Sidder du her for pengenes skyld, eller fordi du kan lide at være sammen med mig? Hvis du sidder her for pengenes skyld, og ikke fordi du kan lide at være sammen med mig, kan jeg så vokse og udvikle mig sammen dig. Hvordan kan du i øvrigt forlade mig eller bede mig om at gå på samme måde, hver gang vi mødes, som om jeg lige pludselig ikke betyder noget mere og du skal lave noget andet, som åbenbart er vigtigere?

Terapiens paradoks

Terapi er paradoksal af natur. Den ligner almindelige menneskelige relationer, men er det ikke. Følelserne mellem klient og terapeut ligner almindelige følelser, men er det ikke. Terapeuten ligner noget, klienten har kendt før, men er det ikke. Klienten håber og tror, at terapeuten sidder sammen med hende, for hvem hun er, men må samtidig betale for, at terapeuten sidder der osv.

Terapi kan ikke være rigtigt liv i den forstand, at terapeuten kan have en almindelig tilværelse med klienten. Terapi kan heller ikke være et "kunstigt" eller "teknisk" liv for pseudonærver og pseudofølelser er patologiserende og ikke-vækstskabende. Relationen mellem klienten og terapeuten må være autentisk, da klientens egen patologi netop er opstået af at være i uautentiske relationer.

Terapeuten må af samme grund være autentisk til stede. Alligevel kan spørgsmålet "Kan du egentlig li' mig?" ikke besvares af terapeuten, uden at denne reducerer relationen til en almindelig relation, hvad den ikke er, eller at terapeuten fornægter emotionaliteten i relationen, som Perls gjorde.

På sporet af grundformen

Terapi er en særlig konstruktion, som inden for en fysisk og tidslig ramme må være et ægte liv mellem to mennesker for at kunne skabe vækst (være kurativ) uden at være et ægte liv i almindeligt eller konkret forstand, alene af den grund at klienten betaler terapeuten for at være der.

På den måde står terapi for noget, som det samtidig ikke er, men det er netop forudsætningen for, at det er terapi. Terapi er både symbol og det symboliserede på én gang. Terapi foregår i potentielle rum.

Paradoksaliteten er terapiens grundvæsen og dens drivkraft, og terapeut og klient må sammen forholde sig til paradoksaliteten. Derfor må klient og terapeut sammen erkende, at spørgsmålet om, hvorvidt terapeuten kan lide klienten, ikke kan besvares inden for den ramme, de befinder sig, og at det bedst lades ubesvaret. Paradokset skal ikke opløses eller forklares. Det er et vilkår, som både klienten og terapeuten må være i, og paradoksaliteten skaber det spændingsfelt, som netop gør terapien levende.

Ken Vagn Hansen, klinisk psykolog

BØRN

med cerebral parese

”Sådan er jeg” er et materiale til vurdering af børns selvopfattelse. Et pilotstudie med dette som redskab viser interessante forskelle mellem svarene fra børn med cerebral parese og andre børn.

CP – ■ Af Bodil Garne

■ At lade klienten forholde sig til sig selv drejer sig om at styrke klarsynet til de aktuelle handlemuligheder. Hvad enten man er født med et handicap eller er kommet til verden uden, kan refleksioner over sig selv, sit liv og sine muligheder her og nu udvide selvindsigten som grundlag for livskvalitetsforbedringer.

Et pilotstudie retter fokus på selvopfattelsen hos 9-14-årige børn med det medfødte handicap cerebral parese (CP). I studiet er selvopfattelsen hos disse børn blevet sammenlignet med selvopfattelsen hos børn i samme aldersgruppe i den almindelige population.

At definere verden og sig selv er ingredienser i et barns ideoende udviklingsprojekt:

Hvem er jeg? Hvad kan jeg? Hvad vil jeg? Hvor og hvem hører jeg til? For et barn omhandler klarsyn både barnet selv og de relevante voksne omkring barnet [2].

Barnet i udvikling befinder sig i en interaktiv proces, hvor det hele tiden definerer sig selv gennem sine egne tanker og følelser. De psykologiske processer i barnet spiller bold med barnets indre og ydre virkelighed. Barnets udspil møder positiv respons fra omgivelserne. Denne respons er afgørende for, om barnet føler sig anerkendt og respekteret som et unikt menneske og samtidig gennem sin leg og sine erfaringer udvikler sig videre med i retning af det modne menneske med ansvar for og aktiv deltagelse i samfundslivet.

Et barns trang til at lære nyt og fremvise sine præstationer for andre er til glæde for de voksne og samtidig for barnet selv. Men hvordan har barnet det, og hvilken betydning har det for barnets selvopfattelse, hvis barnet ikke kan følge med de andre børn på dette område?

Hvis barnet ofte har tanker om handlinger, det ikke kan udføre, eller barnet tror eller ved, at det ikke kan, og derfor

ikke forsøger? Eller forældrene tror, at barnet ikke kan selv og derfor udfører handlingen for barnet? Eller barnet forsøger sig frem, no matter what ...

Viden som forebyggende indsats

Et barns selvopfattelse har sammenhæng med de idealer, værdier og ønsker, det har taget til sig som betydningsfulde og overordnede i forhold til egen livsudfoldelse. Selvopfattelsen vedrører fx oplevelsen af egne tanker og følelser, af egen krop, af egne evner samt oplevelsen af relationer til andre mennesker. Et menneske med psykisk sundhed vil som regel besidde positive holdninger til sig selv, som vil afspejle sig i selvopfattelsen.

Et udvidet fokus på børns opfattelse af sig selv kan have betydning for børn med psykologiske problemstillinger, idet en lav selvopfattelse kan være et udtryk for psykisk sårbarhed hos barnet. Den fremkomne viden kan benyttes til en forebyggende indsats for børn, hvorved stigningen i børn henvist til psykiatrisk behandling vil kunne mindskes [6].

Metoder til at belyse et barns trivsel og livskvalitet kan indgå i at tage beslutninger om barnets behandlingsbehov. Samtidig er disse metoder brugbare som led i indsatsen for at undgå et behandlingsbehovs opståen, ved at tilbyde forældrene den nødvendige støtte og rådgivning til fremme af barnets selvtilid, trivsel og livskvalitet. Måling af et barns selvopfattelse kan således bidrage med viden, der kan tages i brug ved en vurdering af omfanget og arten af barnets lidelse.

Selvaccept og anerkendelse

Børn med CP er vant til at adskille sig fra andre børn med hensyn til fysisk formåen. I det umiddelbare møde med barnet med CP vil det ofte være denne del af barnets personlig-

>





MODELFOTOS: BAW/SCANPIX

- > hed, andre mennesker lægger mærke til. Barnet kan herved føle sig mødt på sine svageste områder og er derfor i risiko for frustration: - Hvorfor kan jeg ikke det, når de andre kan? Hvorfor hjælper de mig, når jeg gerne vil prøve selv?

Indsigt i og viden om børns følelser og tanker om sig selv har betydning for forståelsen af et barns handlinger, reaktio-

ner og behov, ikke mindst når det gælder børn med CP. CP er en medfødt hjerneskade, der som regel har omfattende motoriske og kognitive følger for den ramte. Cirka 30 % af børnene med CP har desuden generelle kognitive vanskeligheder.

Meningsdannelse for barnet med CP kan være en kompliceret proces, der har afsæt i accepten af det medfødte handikap. Et barns accept af sig selv bliver lettere, hvis miljøet møder barnet med fuld anerkendelse. At acceptere sig selv som barn med CP drejer sig om at afprøve sig selv og gøre positive erfaringer i samspil med andre mennesker. Igennem positive livserfaringer kan barnet udvide sin bevidsthed om sig selv og styrke sin selvfølelse.

Barnet med CP har altså ligesom alle andre brug for den anerkendelse og respekt, der følger med at kunne yde en præstation, som de voksne omkring barnet med glæde tager imod.

FAKTA ■ Artikel nr. 2

Nærværende artikel skal ses i sammenhæng med Bodil Garne: "Selvet og selvopfattelse", Psykolog Nyt 8/2009. Sidstnævnte kan downloades fra www.dp.dk > Psykolog Nyt > Artikelarkiv.

Virkeligheden med CP

I en almindelig skole vil et barn med CP opleve sig anderledes end de andre børn i klassen på en række områder: Barnet kan fx have svært ved at følge med, når klassen skal på tur, eller det kan have svært ved at deltage i boldspil, løb eller balancegang. Barnet kan have svært ved at koordinere sine bevægelser, og det vil have brug for længere tid end de øvrige børn for at kunne gennemføre en planlagt handling.

For nogle af disse børn når ønsket om at ville udføre en handling ikke altid at blive omsat til en handling. Barnet med CP bruger meget mere energi end de fleste andre børn til at gå fra tanke til handling og har brug for at hvile sig mere end andre børn. CP kan også betyde brug af ekstra energi på grund af de ufrivillige bevægelser. De af børnene med CP, der har svære motoriske koordinationsvanskeligheder og samtidig gode mentale evner, bliver nemt frustrerede over at skulle bruge megen tid og energi på grundlæggende færdigheder frem for mere intellektuelle udfordringer.

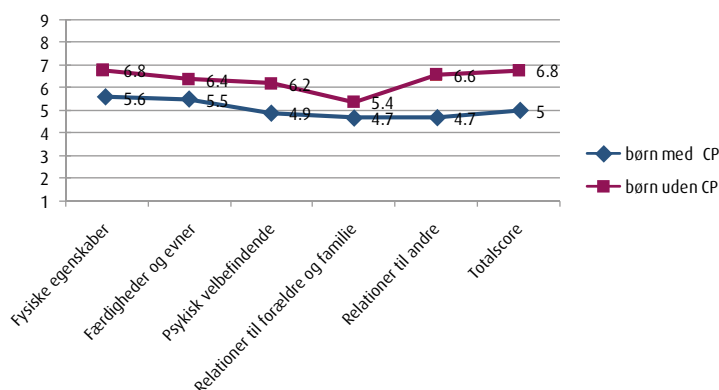
Børn med CP har stor varians med hensyn til kognitiv formåen. Ofte træder de motoriske vanskeligheder tidligere frem i forældrenes og barnets bevidsthed end de medfølgende kognitive følger, der er en del af livet med CP. Børn med CP har ofte sværere ved de opgaver, der stiller krav om at udføre en handling, end rent sproglige opgaver. Men nogle af børnene har massive ekspressive sproglige vanskeligheder og vil derfor have sværere ved at indgå i den almindelige sproglige udveksling, der hele tiden finder sted mellem børn i lege og indlæringsituationer.

En del børn med CP har ligeledes hukommelsesproblemer, hvorfor de kan blive i tvivl om, fx hvilken opgave det nu var læreren i klassen havde stillet, hvem jeg aftalte at være sammen med efter skoletid osv.

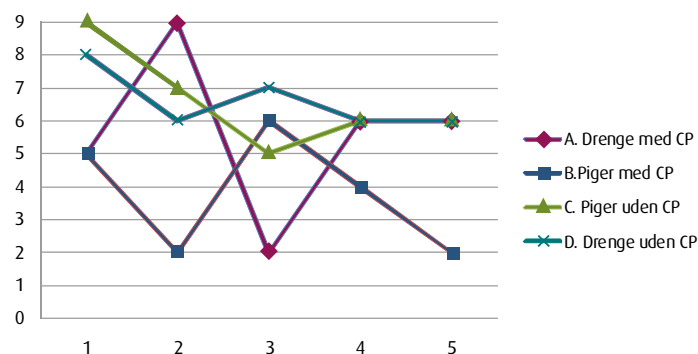
At lege med et barn med CP kræver ofte den styrke hos det andet barn, der ligger i at kunne justere sit eget tempo ind (ned). Børn med CP har stor varians i arten af vanskeligheder. De fysiske følger er hos nogle af dem så specifikke, at 'man ikke kan se det, hvis man ikke lige ved det.' Omgivelsernes forventninger til disse børn kommer derfor naturligt til at stemme overens med forventningerne til børn uden handicap, hvorved barnet kan blive mødt med højere krav, end det er i stand til at indfri.

Et pilotstudie

Et større europæisk studie [1] har sammenlignet den subjektive livskvalitet hos 8-12-årige børn med CP med børn i sam-



Figur 1. Resultater Y-aksen: gennemsnit af staninescores (deltagereantal: 2 x 10 børn)



Figur 2. Resultater: X-aksen angiver de enkelte børn (= 5 børn) i de 4 grupper.

me alder i den generelle population. Resultatet viste overensstemmelse mellem de to grupper. Cirka en tredjedel af børnene i den nævnte undersøgelse var imidlertid rapporteret af forældrene [3]: Forældre som mellemlid rapporteret af forældrene, da forældrene dels ufrivilligt kan fortolke barnets svar forkert, og barnets svarafgivelse kan blive påvirket af dets tagen hensyn til forældres følelser. Børn med CP har brug for mere praktisk omsorg end andre børn, hvilket påvirker barnets fortolkning af relationerne til forældrene og evnen til at afgive et ærligt svar – især når besvarelsen afgives via forældrene, og når spørgsmål omhandler barnets relation til sine forældre. Til forskel fra ovennævnte undersøgelse over livskvalitet hos børn med CP retter det indeværende studie et mere specifikt fokus på barnets holdninger til sig selv, det aktuelle pilotstudie vedrører således barnets identitet og selvopfattelse [4].

>

- > Selvfølelse vedrører et menneskes forståelse af sig, hvorved forskning i selvfølelse hos børn omhandler oplysninger hentet fra barnets indre oplevelser og forestillinger om sig selv.

"Sådan er jeg" er et standardiseret materiale [5] til vurdering af børns selvfølelse. Selvfølelsen opgøres på fem faktorer: Fysiske egenskaber, Færdigheder og evner, Psykisk velbefindende, Relationer til forældre og familie og Relationer til andre. Herudfra kan beregnes en totalscore for selvfølelsen hos det enkelte barn.

Der har i alt deltaget 20 børn i undersøgelsen, 10 børn med CP (+CP) samt 10 børn uden CP (-CP), lige mange drenge og piger og samme gennemsnitsalder (= 12 år) for begge køn.

Barnet er bedt om at svare på, om et oplæst udsagn passer helt, delvist, dårligt eller ikke. Barnet er bedt om at svare ud fra, hvad det helt selv mener: "Det drejer sig om din opfattelse af dig selv og ikke, hvad andre (fx din mor, far, lærer, søster/bror eller jeg) mener. Svar ud fra hvad du helt selv synes passer vedrørende dig selv." Alle interview er afviklet på den samme lokalitet og af den samme psykolog.

Resultater

Selvølelsen hos børn med CP bliver sammenlignet med selvfølelsen hos børn uden CP: Der er signifikant forskel på de to sammenlignede grupper af børn, både hvad angår totalscoren og på området 'Relationer til andre'. På de nævnte områder har børnene med CP en signifikant lavere selvfølelse end børn uden dette handicap.

Resultater fra den statistiske bearbejdning på signifikansområderne, dvs. Totalscore (A) og Relationer til andre (B):

(A): Totalscore: Gennemsnit for børn -CP: 6,80 (standardafvigelse 1,619) og gennemsnit for børn +CP: 5,00 (standardafvigelse 1,633), T-værdi: 2,475 (signifikans (2-tailed): 0,023 (niveau for signifikans < 0,05))

(B) Relationer til andre: Gennemsnit for børn -CP: 6,60 (standardafvigelse 1,174) og gennemsnit for børn +CP: 4,70 (standardafvigelse 2,263), T-værdi: 2,357 (signifikans (2-tailed): 0,030 (niveau for signifikans < 0,05)).

Resultatet fra en sammenligning af højeste og laveste score for selvfølelsen for samtlige børn forstærker de beregnede forskelle, idet børn +CP har flere laveste score for selvfølelsen på faktoren Relationer til andre end børn -CP. Både børn +CP og børn

-CP har en relativ lav score for selvfølelse på faktoren Relationer til forældre og familie.

Analyse og overvejelser

Ved en analyse af enkelt items inden for kategorien Relationer til andre ses, at børn + CP scorer særlig lavt på følgende udsagn: "Andre børn gør tit ligesom mig" (item 43), og "Andre gør ting bedre end jeg" (item 35). Det tyder på, at børn +CP oplever, at andre gør ting bedre, end de selv gør, og at børn +CP ikke oplever sig eftergjort af andre børn i deres adfærd.

Med forbehold for undersøgelsens begrænsninger kan disse resultater give anledning til overvejelser om tiltag til fremme af trivsel og livskvalitet hos børn med CP: Trivsel og livskvalitet vedrører psykisk sundhed, som selvfølelsen udgør en del af. Tiltag til forbedring af børn +CP's evne til at indgå i kontaktforhold med andre synes at være et relevant indsatsområde.

Men der er altid to parter i en relation. Derfor vil en indsats, der indbefatter udvikling og forbedring af forældres og kammeraters evne til at indgå i udviklingsfremmende samspil med børn med CP, være endnu mere frugtbar.

En yderligere og bredere undersøgelse på området synes relevant!

Bodil Garne, cand.pæd.psych.,
Børn- og Familieafdelingen, Furesø Kommune

REFERENCER ■

- 1) Dickinson, Heather O. et al. (2007): Self-reported quality of life of 8-12 year-old children with cerebral palsy: A cross-sectional European study, *Lancet*, vol. 369, 2171-2178.
- 2) Garne, Bodil (2009): *Selvet og selvfølelse*, Psykolog Nyt 8, 28-31.
- 3) Michelsen, Susan I. (2008): Hvordan rapporterer forældre deres CP-børns livskvalitet? *Spastikeren*, nr. 5/2008.
- 4) Ouvinen-Birgerstam, Pirjo (1884): *Identitetsudvikling hos barn*, Studentlitteratur, Lund/Sweden
- 5) Ouvinen-Birgerstam, Pirjo (2006): *Sådan er jeg*, Dansk psykologisk Forlag.
- 6) Thastum, Michael (2008): Livskvalitetsmål og børn, *Ugeskrift for Læger*, 170, 10, 834-838.

Om at sidde i BESTYRELSEN –

Om et halvt år holder Dansk Psykolog Forening generalforsamling. På mødet vælges bestyrelsen. Men kan det svare sig at stille op? Lever resultaterne op til indsatsen? Kan den enkelte præge udviklingen? Vi har spurgt *Rebecca S. Trojborg*, der har siddet i bestyrelsen siden 2008.



FOTO: LARS SKAANING

Hvorfor stillede du op til bestyrelsen?

Det var desværre min oplevelse, at vi var mange studerende og nyuddannede psykologer, der var frustrerede over dels indgangen til arbejdsmarkedet og arbejdsvilkårene, dels mulighederne for støtte i denne fase. Jeg stillede derfor op til bestyrelsen, fordi jeg ønskede at være med til at forbedre vilkårene for studerende og nyuddannede psykologer, og fordi jeg ønskede at tage aktiv del i vores faglige og politiske fællesskab. Psykologforeningen er for mig et nødvendigt udgangspunkt for vores arbejde som psykologer, idet den sikrer os ordentlige arbejdsvilkår og giver os et fagligt fællesskab, hvor vi sammen kan definere og udtrykke vores virke. Og jeg synes, at det er vigtigt, at min generation af psykologer i højere grad, end det er tilfældet i dag, deltager i bevarelsen og udviklingen af dette fællesskab.

Hvordan oplever du, at du kan påvirke foreningens udvikling?

Jeg synes, at der er gode muligheder for at tage åbne og konstruktive drøftelser samt for at tage emner op og stille forslag på vores bestyrelsesmøder. Og så har jeg mulighed for at fokusere på arbejdet med de emner, der har min særlige interesse i de udvalg, jeg er medlem af. Derudover er der løbende mulighed for givtige debatter med medlemmer, herunder repræsentanter for de decentrale enheder.

Kan du nævne mærkesager, som du har brændt for?

Jeg brænder især for uddannelsespolitik og for nyuddannede psykologers vilkår – for brobygningen mellem uddannelse og arbejdsmarked. Min mærkesag har været at få nedsat en arbejdsgruppe til at se nærmere på mulighederne for formaliseret og finansieret efteruddannelse til nyuddannede psykologer. Derudover har foreningens kommunikation både indadtil og udadtil haft min store interesse med særligt fokus på hjemmesiden, som jeg er ansvarshavende redaktør for.

Hvor meget tid og energi bruger du på bestyrelsesarbejdet?

Jeg bruger 10-20 timer om måneden. Det afhænger af, om der ud over bestyrelsesmøderne er møder med udvalg, arbejdsgrupper, sekretariatet eller med Formandskollegiet.

Hvad er det sjoveste ved at sidde i bestyrelsen?

Det er, når samarbejdet fungerer rigtig godt og vi har spændende debatter, som munder ud i konstruktive beslutninger. Derudover har det sjoveste været at få indblik i foreningens bredspektrede arbejdsområder og møde medlemmer med vidt forskellige faglige, arbejds- og intersemæssige baggrunde. ■

FAKTA ■ Har du lyst –

Bestyrelsen vil gerne inspirere og opfordre foreningens medlemmer til at overveje, om bestyrelsesarbejdet er noget for dem. Nærværende miniinterview skal ses som en appetitvækker – i god tid inden generalforsamlingen 20.-21. marts 2010.



Modsætning mellem religion og videnskab

Der er selvfølgelig en fundamental modsætning mellem religiøse og videnskabelige forklaringer på både verden og menneskene. Denne modsætning fremgår indirekte af, at de mest religiøse samfund i verden, fx Saudi Arabien og Iran, stort set intet bidrager til den internationale forskning, mens de forholdsvis sekulære lande som Danmark, Sverige og Holland hører til de lande, som relativt bidrager mest. Modsætningen fremgår også ved undersøgelser over enkelte mennesker, hvor der som regel viser sig et modsætningsforhold mellem videnskabelige værdier og religiøse værdier. De mennesker, som i deres egen tilværelse lægger særlig vægt på religiøse værdier, lægger gennemgående væsentlig mindre vægt på videnskabelige værdier – og omvendt.

Dette modsætningsforhold opfattes formodentlig oftest som udtryk for et bevidst valg (både på det individuelle og det samfundsmæssige plan) mellem en henholdsvis religiøs og videnskabelig livsopfattelse. Nu har to amerikanske forskere, Jesse Preston og Nicholas Epley, fra et universitet i Chicago imidlertid gennemført to undersøgelser, som viser, at der tilsyneladende forekommer et mere ubevidst og ”automatisk” (dvs. uigennemtænkt) modsætningsforhold mellem religiøse og videnskabelige værdier, selv om det jo ofte hævdes, at de to livsopfattelser udmærket kan eksistere side om side i harmoni med hinanden.

I den første undersøgelse lod de to forskere 130 studerende gennemlæse en populærvidenskabelig rapport om nutidens videnskabelige opfattelse af universets opståen (Big Bang-teorien). For den ene halvdel af de studerendes vedkommende var denne artikel vedhæftet en kritisk bemærkning om, at ”denne teori er det bedste nutidens videnskabsmænd kan stille op med, men man må anse teorien for stærkt tvivlsom, og den rejser flere spørgsmål, end den besvarer.” For den anden halvdel af de studerendes vedkommende var artiklen efterfulgt af en stærkt rosende kommentar: ”Denne teori hviler på en omfattende videnskabelig forskning af nutidens vigtigste forskere, og den ser ud til at være i stand til på overbevisende måde at forklare stort set alt den indsamlede viden om universet.”

Efter således at have forsøgt at skrue henholdsvis ned og op for de studerendes begejstring for den videnskabelige livsopfattelse udsatte forskerne dem enkeltvis for en test, der

skulle kunne afsløre deres ubevidste holdning til både videnskab og religion. I denne test blev hver forsøgsperson anbragt foran en tv-skærm, hvor der en gang imellem kom et ord til syne, og så skulle forsøgspersonen ved at trykke på den ene af to knapper afgøre, om det var et positivt eller et negativt ord (fx ’fin’ og ’dejlig’ og ’grim’ og ’afskyelig’).

Uden forsøgspersonernes viden blev de imidlertid lige forud for hvert ord påvirket med et ord, der kom så kortvarigt til syne på skærmen, at det normalt ikke blev opfattet bevidst. Ifølge tidligere undersøgelser kunne dette lynhurtige ord godt påvirke forsøgspersonerne ubevidst og dermed influere på deres reaktioner. De ord, der blev benyttet som ubevidste påvirkninger af forsøgspersonerne var blot de to ord ’religion’ og ’videnskab’. Hvis en forsøgsperson var relativt længe om at trykke på den positive knap ved synet af ordet ’fin’ efter at være ubevidst påvirket med ordet ’religion’, mente forskerne, at det var et udtryk for en relativt negativ holdning til religion. Og hvis den pågældende forsøgsperson også var særlig hurtig til at trykke på den negative knap ved ordet ’skidt’ efter ligeledes at være blevet påvirket ubevidst med ordet ’religion’, så bestyrkede dette indtrykket af en ubevidst negativ holdning til religion. Og på helt samme måde ved den ubevidste påvirkning med ordet ’videnskab’. Ved at regne på reaktionstiderne ved positive og negative ord forudgået af henholdsvis ordet ’religion’ og ordet ’videnskab’, mente forskerne således at kunne opnå et pålideligt mål for de studerendes ubevidste holdninger til religion og videnskab.

Denne undersøgelse viste, at de studerende, der lige havde læst en populærvidenskabelig artikel om en videnskabelig forklaring på universets opståen med positive kommentarer, havde en klart mere positiv holdning til videnskab end til religion på det omtalte mål for ubevidste holdninger til de to ting. Den gruppe, der havde læst den samme artikel efterfulgt af en temmelig nedgørende bemærkning, havde en lige så udpræget forskel i den modsatte retning – her var der tilsyneladende tale om en klart mere positiv holdning til religion end til videnskab på det ubevidste plan.

Det er jo ikke så mærkeligt, at den ubevidste holdning til videnskab kan gå lidt op og ned efter læsning af den positive og negative kommentar til den videnskabelige artikel, men det er nok så påfaldende og interessant, at holdningen til religion – der overhovedet ikke var omtalt i den udleverede artikel – var gået mindst lige så meget op og ned i modsat retning!

I den anden af de to undersøgelser indledte forskerne med

Forskningsnyt:

- Redaktionsgruppen: Ask Elklit, Thomas Nielsen (redaktør), Dion Sommer og Peter Krøjgaard, Psykologisk Institut, Aarhus Universitet.
- Sekretariat: Ingrid Graversen (træffes man-fr. kl. 9-15 på tlf. 89 42 49 00, direkte: 89 42 49 21)



at påvirke forsøgspersonernes religiøse værdier. Det foregik på den måde, at den ene halvdel af forsøgspersonerne blev sat til at skrive om "Seks ting i din tilværelse, som beror på Gud". Dette skulle få de pågældende til at tænke på Gud som den styrende magt i tilværelsen og dermed øge tilliden til den religiøse livsopfattelse. Den anden halvdel skulle skrive om "Seks ting, som kan påvirke eller forklare Gud". Dette skulle få de pågældende til at tænke i noget mindre gudfrygtige baner og dermed svække deres aktuelle religiøsitet.

Bagefter blev disse forsøgspersoner helt ligesom i den første undersøgelse testet for deres ubevidste holdninger til religion og videnskab. Helt svarende til den første undersøgelse fandt man, at de, der var blevet påvirket positivt i deres gudsfrygt, udviste en mere positiv, ubevidst holdning til religion end til videnskab. Lige modsat udviste de forsøgspersoner, der havde fået den mindre gudfrygtige opgave, en mere positiv, ubevidst holdning til videnskab end til religion. Og disse forskelle i de ubevidste holdninger til videnskab var ligesom i den første undersøgelse fremkommet, på trods af at der ikke forud for testen havde været nogen omtale af videnskab overhovedet.

Så selv om vi i vores moderne samfund nok mener, at vi kan undervise børn og unge i både religion og videnskab, uden at det ene behøver at gå ud over det andet, altså at der

kan opstå en fredelig sameksistens mellem de to livsopfattelser på det bevidste plan, så gælder det nok ikke – ifølge disse amerikanske undersøgelser – på det ubevidste plan!

tn

Kilde: Preston, J. & Epley, N. (2009). Science and God: An automatic opposition between ultimate explanations. *Journal of Experimental Social Psychology*, 45. 238-241.

Falske erindringer fra den tidligste barndom

De såkaldt falske erindringer kan opstå, når nogen fx påstår, at man har oplevet en særlig begivenhed i sin barndom – selv om det overhovedet ikke passer. I ganske mange tilfælde kan ens fantasi komme til at spille en et puds, så man senere kommer til at tro, at man faktisk har været ude for den pågældende oplevelse. Ja, i mange tilfælde digter man endda videre på historien, så man mener at kunne huske endnu flere detaljer, end hvad man har fået fortalt om. Dette fænomen har over årene været genstand for en lang række undersøgelser.

I en af disse undersøgelser satte en gruppe forskere fra New Zealand sig for at finde ud af, om det var lettere at "indplante" falske erindringer fra den tidligste barndom sammenlignet med forsøg på at skabe falske erindringer fra den senere barndom. De newzealandske forskere mente, at den såkaldte barndoms-amnesi (hukommelsestab) kunne spille en rolle i denne forbindelse. Barndoms-amnesi henviser til den omstændighed, at børn under tre år tilsyneladende ikke danner erindringer, der kan holde i årevis. De begivenheder, som fx toårige børn kan huske nogle dage eller uger, forsvinder tilsyneladende ud af hukommelsen, så de ikke kan huskes, når børnene bliver fem år eller voksne. Det ser ifølge en omfattende forskning ud til, at barnets hjerne først omkring treårsalderen udvikler evnen til at fastholde en erindring i så lang tid, at den kan holde helt op i voksenalderen.

Mange mennesker er ikke klar over forekomsten af denne barndoms-amnesi og tror, at de kan huske noget fra toårsalderen eller tidligere. Ifølge forskerne kan dette ikke lade sig gøre, så det antages, at "erindringer" fra toårsalderen opstår ved, at man senere har fået fortalt om den pågældende begivenhed og derefter tror, man selv kan huske den. Dette fænomen skulle ifølge de newzealandske forskere gøre det særlig let at indpode "falske erindringer" fra før treårsalderen, fordi man næppe har mulighed for selv at kontrollere oplysningerne om de påståede begivenheder, når man ikke selv har holdbare erindringer fra denne tid.

For at teste denne hypotese gentog de newzealandske forskere det tidligere amerikanske forsøg, hvor man havde fortalt nogle tyveårige studerende, at man efter interview med deres forældre havde fået beskrevet fire dramatiske begiven-

heder fra deres femårsalder, og man ville nu høre, om de selv kunne huske disse begivenheder. En af de påståede begivenheder – fx at den pågældende ved sin femårs fødselsdag var kommet til at sætte ild til dugen – var rent faktisk ikke forekommet i den pågældendes barndom ifølge interviewet med forældrene. Da man under et nyt påskud interviewede de tyveårige forsøgspersoner en måned senere og på ny spurgte dem, hvor meget de kunne huske fra de fire begivenheder fra femårsalderen, viste det sig, at ca. 25 % af de unge mennesker nu mente klart og tydeligt at kunne huske den begivenhed, der faktisk ikke havde fundet sted. De var altså blevet ofre for falske erindringer.

Den nye undersøgelse fra New Zealand benyttede helt samme metode, blot med den forskel, at man i halvdelen af tilfældene fortalte forsøgspersonerne, at den falske begivenhed var sket i to års alderen, mens den anden halvdel fik at vide, at den falske begivenhed var sket i tiårsalderen.

Det viste sig ganske som ventet, at alderen for den påståede begivenhed spillede en stor rolle for, om der opstod falske erindringer. Hos dem, der fik at vide, at den påståede begivenhed var sket i tiårsalderen, var det kun 15 %, der efterfølgende udviklede falske erindringer om faktisk at have oplevet den pågældende begivenhed. Men hos dem, der fik at vide, at den pågældende begivenhed var sket i toårsalderen, var det hele 35 %, der efterfølgende udviklede falske erindringer, så de kom til at tro fuldt og fast på, at de faktisk havde oplevet de ting, de fik fortalt om, og endda i mange tilfælde kunne fortælle om yderligere detaljer fra ”begivenheden”.

tn

Kilde: Strange, D., Wade, K., & Hayne, H. (2009). Creating false memories for events that occurred before versus after the offset of childhood amnesia. *Memory*, 16(5). 475-48.

Er følelsesladede erindringer mere korrekte?

At man kan have falske erindringer om en tidligere begivenhed, er nok kendt af mange, men det er tilsyneladende også en udpræget antagelse, at man kan skelne ægte erindringer fra falske erindringer ved, at de ægte erindringer er mere ”følelsesladede”, mens de falske erindringer antages at være uden noget særligt følelsesmæssigt indhold.

Men er denne antagelse korrekt? Det spørgsmål har den kendte amerikanske hukommelsesforsker Elizabeth Loftus sammen med en engelsk kollega, Cara Laney, satte sig for at undersøge.

De to forskere har som de første indpodet falske erindringer for bestemte begivenheder hos forsøgspersoner, så at man

kunne sammenligne disse erindringer med ægte erindringer for de samme begivenheder hos andre, der faktisk havde oplevet de pågældende begivenheder. Blandt de begivenheder, man benyttede i denne undersøgelse, var fx ”Du kom på hospital og overnattede der som femårig” og ”Du kom hjem en dag og så dine forældre i en alvorlig slåskamp.”

Undersøgelsen drejede sig nu om at sammenligne erindringer om sådanne begivenheder, dels hos dem, der faktisk havde oplevet de pågældende ting, dels hos forsøgspersoner, der først fik fortalt, at deres forældre havde oplyst, at de havde været ude for de pågældende begivenheder (sammen med to andre sande begivenheder), og som senere kom til at tro, at de selv faktisk havde oplevet disse ting i 5-årsalderen. Den sidstnævnte gruppe af forsøgspersoner med falske erindringer bestod af 40 personer ud af 180, som man havde forsøgt at pådutte de falske erindringer, og hvor det var lykkedes at få de 40 til at tro temmelig fuldt og fast på, at de faktisk havde oplevet disse begivenheder. Det var altså knap hver fjerde, der udviklede falske erindringer i dette eksperiment, hvilket svarer meget godt til, hvad man har fundet i lignende undersøgelser.

Nu havde man altså både sande og falske erindringer om ”samme begivenheder”, fx at overvære et skræmmende slagsmål mellem forældrene, og spørgsmålet var så nu, om man kunne adskille de sande og de falske erindringer ud fra, hvor stærkt følelsesmæssigt berørte de unge mennesker blev ved at ”erindre” den pågældende begivenhed. For at undersøge dette lod man begge grupper udfylde et lille spørgeskema om, hvor stærkt den pågældende erindring påvirkede dem følelsesmæssigt på en række forskellige måder.

Det viste sig, at der ikke var nogen som helst forskel på den følelsesmæssige ”styrke” af de pågældende erindringer, hvad enten de var ægte eller falske! Det ser altså bestemt ikke ud til, at man kan gå ud fra, at en erindring nødvendigvis er ”korrekt”, blot fordi den vækker stærke følelser, når den dukker op i bevidstheden.

tn

Kilde: Laney, C. & Loftus, E.F. (2009). Emotional content of true and false memories. *Memory*, 16(5). 500-516.

Negative eller positive erindringer?

Er det lettere at skabe negative eller ubehagelige erindringer end positive eller glædelige erindringer? Ideen om, at dette kunne være tilfældet, beror på, at de fleste tidligere eksperimenter over falske erindringer har omhandlet udpræget negative eller ubehagelige begivenheder. Det kunne være et eller andet ved de negative følelser, der knytter sig til disse ubehagelige begivenheder, der særlig skaber tilbøjelighed til at danne falske erindringer, og i så fald skulle det ikke være lige

så let at skabe falske erindringer om positive og glædelige begivenheder.

Det har tre forskere fra Canada set nærmere på. I deres undersøgelse testede man forekomsten af falske erindringer om store nyheder, der havde været omtalt i tv, radio og aviser.

Af de alt i alt tyve store begivenheder, der blev benyttet i undersøgelsen, var halvdelen ægte nyheder, der faktisk havde forekommet i de senere år, mens de resterende ti nyheder var ganske falske og ikke havde optrådt i noget medie. Både de ægte og de falske nyheder var endvidere inddelt i fem positive og fem negative nyheder. En af de falske positive nyheder var fx var, at Bill Clinton en gang havde optrådt som sanger på en scene sammen med Steven Harper, en kendt amerikansk sanger. En af de falske negative begivenheder var en påstået tv-udsendelse, hvor man havde set Osama bin Laden rive en bibel i stykker kort efter terrorangrebet den 11. september 2001.

Hver af de 60 forsøgspersoner fik udleveret en liste med de 20 nyheder og skulle læse dem en ad gangen og herpå svare på, om de kunne huske den pågældende nyhed. Hvis de mente, at de kunne huske nyheden, skulle de ydermere svare på fire spørgsmål: 1) Hvor var du, da du modtog nyheden? 2) Hvordan modtog du nyheden? 3) På hvilket tidspunkt modtog nyheden? 4) Var du sammen med andre, da du modtog nyheden?

Resultaterne viste, at forsøgspersonerne i gennemsnit mente at kunne huske otte af de pågældende nyheder. Men det var ikke, som man måske skulle tro, udelukkende korrekte nyheder, der blev husket. Faktisk huskede forsøgspersonerne i gennemsnit seks rigtige og to falske nyheder. Ud af de 60 forsøgspersoner var det hele 57 (95 %), der erindrede mindst en falsk nyhed!

Blandt de korrekte nyheder blev der husket lidt flere af de negative end af de positive, men blandt de falske nyheder var forskellen meget større: Hele 90 % af forsøgspersonerne kunne huske en af de negative falske nyheder, mens kun 45 % havde fejlagtigt husket en af de positive begivenheder.

Så det ser bestemt ud til, at vi er mere villige til at udvikle falske erindringer om, at der er sket noget dårligt, end at der er sket noget godt.

tn

Kilde: Porter, S., Taylor, K. & ten Brinke, L. (2009). Memory for media: Investigation of false memories for negatively and positively charged public events. *Memory*, 16(6). 658-666.

Vejen til effektiv antidepressiv medicin

En ny, kritisk artikel i det højt ansete, videnskabelige tidsskrift *The New England Journal of Medicine* har kastet et no-

get tvivlsomt lys over de påstande, der fremsættes fra medicinalindustriens side om effekten af antidepressiv medicin ('lykkepiller') – som hører til en af de mest udbredte kategorier af medicin i vore dage overhovedet.

Forskerholdet bag den kritiske artikel benyttede sig af, at alle de forskere, der udfører undersøgelser over effekten af medicin, skal indsende deres resultater til kontrol hos de amerikanske sundhedsmyndigheder, Food and Drug Administration, FDA. Derefter er det op til forskerne selv, om de ønsker at offentliggøre deres resultater i et medicinsk tidsskrift, så alle kan få besked om deres resultater.

Det omtalte forskerhold har fået adgang til de 74 nyeste undersøgelser indsendt til FDA om effekten af forskellige former for antidepressiv medicin. Det viste sig, at en ganske stor del af disse undersøgelser ikke efterfølgende var blevet publiceret – og de mange undersøgelser, der ikke blev publiceret, var helt overvejende de undersøgelser, der ikke kunne finde en positiv effekt af den antidepressive medicin!

Faktisk var der nøjagtig lige mange undersøgelser med positive resultater (36), som med direkte negative resultater (24) samt tvivlsomme resultater (12), der hverken var klart positive eller negative med hensyn til en tydelig virkning af den antidepressive medicin.

"Positive resultater" vil i denne forbindelse naturligvis sige, at de patienter, der fik effektiv medicin, udviste en klart bedre fremgang end de patienter, der fik placebopiller (som jo blot i kraft af positive forventninger hos patienterne kan give fremgang hos mange). "Negative" resultater betyder tilsvarende, at der ikke var nogen klar forskel i virkningen af pillerne, hvad enten det var rigtige piller eller snydepiller.

Blandt de 36 undersøgelser med positive resultater blev de 35 efterfølgende offentliggjort i medicinske tidsskrifter, men blandt de 36 med negative eller tvivlsomme resultater blev kun 14 undersøgelser offentliggjort. Og – hvad der måske er det mest overraskende i den nye artikel – blandt de 14 publicerede undersøgelser med negative eller tvivlsomme resultater var de 11 blevet fremstillet på en sådan måde, at det for læseren måtte se ud, som om resultatet var klart positivt, selv om det ifølge forskerholdets kritiske gennemgang af resultaterne ikke var tilfældet.

Det amerikanske forskerhold bag den kritiske gennemgang af forskningen over effekten af antidepressiv medicin mener altså, at resultaterne bliver "fordrejet" i en retning til fordel for medicinalindustrien, der producerer denne medicin, dels ved at negative resultater holdes skjult, dels ved at negative eller tvivlsomme resultater fremstilles, som om de var positive.

At vi omtaler en undersøgelse om medicinsk behandling af depression i *Psykolog Nyt*, hænger naturligvis sammen med, at man fra psykologisk side kunne mene, at psykologisk vantrivsel i form af depression burde behandles med psykologiske metoder. Vi har da også flere gange tidligere været inde på undersøgelser, der viser, at kvalificeret psyko-

logisk behandling af depression virker mindst lige så godt som medicinsk behandling, og at psykologisk behandling har en bedre langtidsholdbarhed end medicinsk behandling.

tn

Kilde: Turner, E.H., Matthews, A.M., Linardatos, E., Tell, R.A. & Rosenthal, R. (2009). Selective Publication of Antidepressant Trials and Its Influence on Apparent Efficacy. *The New England Journal of Medicine*, 358. 252-260.

Skoleskydere – tre typer

Det sker gudskelov sjældent, at en skoleelev tager skydevåben med i skolen og begynder at skyde vildt omkring sig. Men selv om det er en sjælden begivenhed, sker det dog tilsyneladende med øget hyppighed i de senere år, så der kan være god grund til at se på den psykologiske baggrund for disse meget tragiske begivenheder.

Det har den amerikanske psykolog Peter Langman gjort for nylig ved at gennemgå al tilgængelig viden om ti skoleskydere – alle fra USA. For hver af disse skoleskydere forelå der omfattende beskrivelser af deres opvækst, livsvilkår og personlighed samt deres aktuelle psykologiske problemer, som fortalt af familie, venner, omgivelser samt psykologer, der har udført omfattende interview og testninger af de pågældende. Enkelte skoleskydere blev udelukket fra undersøgelsen, fordi der ikke fandtes tilstrækkelig oplysning om deres personlige baggrund.

Ved at gennemgå den omfattende information om de ti undersøgte skoleskydere kunne Peter Langman konstatere, at de faldt i tre temmelig klart adskilte grupper, nemlig de traumatiserede, de psykotiske (sindssyge) og de psykopatiske.

Gruppen af traumatiserede skoleskydere omfattede tre skoleelever i 13-16-årsalderen. Disse tre skoleskydere havde alle været udsat for ekstremt belastende forhold under opvæksten, herunder fysisk vold, seksuelt misbrug og et ustabil og følelseskoldt opvækstmiljø. Den ene af de tre ville egentlig have begået selvmord i skolen, men valgte i sidste øjeblik at skyde omkring sig i stedet. De to andre var tilsyneladende under stærk indflydelse af en særlig nær ven, der i begge tilfælde havde inspireret dem til at ”hævne sig” på kammerater og lærere på skolen.

Den anden gruppe af skoleskydere beskrives som psykotiske. Halvdelen af de ti skoleskydere tilhørte denne gruppe. Disse fem elever kom alle fra almindelige hjem og havde i modsætning til den traumatiserede gruppe ikke været udsat for særlige belastninger, hverken i opvæksten eller i ny-

ere tid. De pågældende fem havde til gengæld inden skyderierne udvist klare tegn på psykose, sindssyge. Nogle led af voldsom angst for helt indbildte forfølgere, andre hørte ”stemmer”, der beordrede dem til at gribe til vold. Alle fem havde mærkelige tanker, som var uforståelige for deres omgivelser, f.eks. mente den ene, at det var helt ok at skyde læreren, fordi han allerede var ”død eller uvirkelig”, mens andre mente, at det var nødvendigt at gå til modangreb mod deres indbildte forfølgere.

Den mindste af de tre grupper bestod af to skoleskydere, som klart adskilte sig fra de to foregående grupper ved at udvise stærke psykopatiske træk, især præget af en næsten komplet mangel på medfølelse med andre. Den ene af de to skoleskydere havde inden skoleskydningen nydt at mishandle og dræbe dyr, mens den anden hørte til den kategori, der ofte omtales som ”charmerende psykopater”, der nyder at kunne manipulere deres omgivelser til at følge deres mindste ønsker, uden at de egentlig følger noget for disse mennesker.

Psykopater mener ofte, at det er deres ret at få opfyldt alle deres ønsker og krav, og hvis nogen står dem i vejen, kan de blive grebet af et ubændigt raseri, som sammen med manglen på medfølelse kan føre til alvorlige former for voldelig adfærd, og altså ligefrem skoleskydning.

Da skoleskydning dog er en uhyre sjælden foreteelse, og at ganske mange skoleelever kan være traumatiserede, begyndende psykotiske eller temmelig psykopatiske, kan man næppe forestille sig, at denne gennemgang af ti skoleskydere kan få betydning ved ”forebyggelse” af skoleskydning i fremtiden. Men da alle de tre nævnte kategorier af psykologiske problemer kan afhjælpes med psykologisk hjælp, kan det dog tænkes, at man ved at forbedre adgangen til psykologisk hjælp til unge mennesker ikke blot kan opnå en forbedring af deres tilværelse, men måske også kan hindre en eller flere skoleskydninger i fremtiden.

tn

Kilde: Langman, P. (2009). Rampage school shooters: A typology. *Aggression and Violent Behavior*, (14). 79-86.

Blindes følelsesmæssige udtryk

Man har tidligere ment, at vores følelsesmæssige udtryk i ansigtet var indlært under opvæksten, efterhånden som børn så, hvordan voksne gav udtryk for deres følelser. I nyere tid er man dog i nogen grad gået over til at betragte de mest almindelige mimiske følelsesmæssige udtryk som temmelig medfødte. Det beror dels på, at disse udtryk er forbløffende ens over hele kloden, altså i vidt forskellige kulturer, dels på, at en ny undersøgelse fandt, at blinde børn

havde nogenlunde samme følelsesmæssige udtryk som seende børn.

Den sidstnævnte undersøgelse omhandlede dog især negative følelsesmæssige udtryk for frygt, afsky eller vrede og lignende, men nu viser en ny amerikansk undersøgelse tilsyneladende, at også positive følelsesmæssige udtryk er ens hos blinde og seende.

I en ny amerikansk undersøgelse studerede forskerne udtryk for glæde og stolthed på fotografier af atleter, der havde sejret i deres forskellige discipliner under Olympiaden i 2004 og hos blinde atleter i tilsvarende discipliner i de samtidigt afholdte para-olympiske lege (for handicappede). Omhyggelige og systematiske analyser af de følelsesmæssige udtryk på fotografierne af de blinde og seende vindere viste, at der ikke var nogen gennemgående forskelle var hos de to grupper af glade vindere. Det ser altså også ud til, at vores mimiske udtryk for glæde og stolthed i væsentlig grad er medfødte snarere end indlærte.

tn

Kilde: Matsumoto, D. & Willingham, B. (2009). Spontaneous Facial Expressions of Emotion of Congenitally and Noncongenitally Blind Individuals. *Journal of Personality and Social Psychology*, 96(1). 1-10.

Hvilke sportsgrene giver børn bedre selvværd?

Børns deltagelse i en eller anden sportslig aktivitet i fritiden er ikke blot sundt for deres kropslige sundhed, men som regel også for deres psykiske trivsel. I en ny canadisk undersøgelse har man således fundet, at børn, der sidder meget stille i deres fritid (fx foran et tv eller en pc) har klart mindre psykisk trivsel end børn, der er mere aktive i deres fritid, bl.a. ved at deltage i en eller anden form for sport.

I denne canadiske undersøgelse blev psykisk trivsel især målt ved to ting: Frihed for negative følelser som ængstelse og nedtrykthed og tilstedeværelse af et rimeligt godt selvværd.

Hvad selvværd angår, har en anden amerikansk forskergruppe imidlertid fundet, at det afhænger lidt af, hvilken sportsgren de unge mennesker deltager i. Ved at undersøge selvværd og selvtilid hos ca. 1000 børn i otte- til tolvårsalderen fandt de – som i den canadiske undersøgelse – at der var et bedre selvværd hos de aktive end hos de mere passive skoleelever.

Men ved at se på selvværd i relation til specielle sportsgrene fandt de også, at der var en temmelig slående forskel på virkningen af at deltage i individuelle sportsgrene som

atletik eller tennis på den ene side og gruppebaserede sportsgrene som fodbold og basketball på den anden side. Selvværdet var klart bedre i den sidstnævnte kategori, de holdbaserede sportsgrene, mens selvværdet hos børnene, der deltog i individuelle sportsgrene ikke var så meget bedre end hos de ikke-sportslige skoleelever.

tn

Kilder: Holder, M.D., Coleman, B. & Sehn, Z.L. (2009). The Contribution of Active and Passive Leisure to Children's Well-being. *Journal of Health Psychology*, 14(3). 378-386.

Slutzky, C.B. & Simpkins, S.D. (2009). The link between children's sport participation and self-esteem: Exploring the mediating role of sport self-concept. *Psychology of Sport and Exercise*, 10. 381-389.

Bringer børn øget lykke i parforholdet?

Nej, tværtimod kunne man svare til spørgsmålet i overskriften, i hvert fald hvis man skal tro på en amerikansk undersøgelse over 218 unge par, der blev fulgt i otte år, fra de blev gift. Mens der gennemgående forekom en svag nedadgående tendens i den ægteskabelige lykkefølelse hos alle både mænd og kvinder i årene efter ægteskabets indgåelse, var der hos de par, der fik et barn i løbet af de otte år, et yderligere og temmelig brat fald i den ægteskabelige lykkefølelse i tiden efter ankomsten af det første barn. Dette fald i den oplevede tilfredshed med parforholdet var dobbelt så stort hos kvinderne som hos mændene, hvad der kan bero på, at de gamle kønsroller hænger mere ved i USA end i Danmark, så kvinderne oplagt kan have følt, at de ikke fik hjælp nok til at klare børnepasningen ved siden af det udearbejde, som de fleste kvinder også i USA har fået i de senere år.

Forskerne havde med jævne mellemrum testet de unge ægtefællers tillid til deres parforhold, altså forventningen om, at det nok skulle holde i fremtiden. Inden ankomsten af det første barn lå denne tillid til parforholdets holdbarhed temmelig konstant, men kort efter ankomsten af det første barn faldt det – endda drastisk – hos kvinderne, mens det herefter begyndte at gå jævnt ned ad bakke hos mændene. Også denne forskel støtter hypotesen om, at især kvinderne ofte var blevet temmelig skuffede over deres partnere, efter at den såkaldte forældrelykke havde tilsmilet parret.

tn

Kilde: Doss, B.D: Rhoades, G.K., Stanley, S.M. & Markman, H.J. (2009). The Effect of the Transition to Parenthood on Relationship Quality: An 8-Year Prospective Study. *Journal of Personality and Social Psychology*, 96(3). 601-619.

Liberalisering – ikke kvalificering

■ I september 2009 er der i Dansk Psykolog Forening afholdt tre møder, som med stor sandsynlighed vil resultere i, at den private sygesikringspraksis, vi kender i dag, om kort tid vil opføre sig med at eksistere. Går tingene som planlagt, vil der fremover næppe være økonomisk grundlag for, at en psykolog, der har overenskomst med Sygesikringen, kan leve af det. Dette indlæg er en opfordring til, at folk med interesse for økonomi og politik nu melder sig på banen, idet vi for længe har ladet andre, uden økonomisk indsigt, men med stærke politiske interesser, definere diskussionen om ydernumre.

Først lidt baggrund: I lidt mere end et år har et såkaldt "Liberaliseringsudvalg" målrettet arbejdet for, at alle (kvalificerede) psykologer frit skal få en overenskomst med Sygesikringen. Liberalisering betyder således, at enhver (kvalificeret) kan etablere en privat praksis, hvor som helst og når som helst man ønsker dette, og modtage sygesikringsklienter.

Liberaliseringsudvalgets mandat og arbejdsmetoder er en interessant historie i sig selv, og jeg skal opfordre læseren til at gå ind på "bloggen" på foreningens hjemmeside for at danne sig et indtryk af, hvilke motiver intentioner og diskussionsmetoder der er i spil i udvalget!

"Liberalisering" lyder i nogles øren som frihed og ubegrænsede muligheder for at være entreprenant og skabe sin egen lykke, *samtidig med* at man får den økonomiske tryghed fra Sygesikringen, som der jo ligger i at have et ydernummer. Man vil med andre ord liberalisere en økonomisk tryghed, så at *alle* får del i den økonomiske tryghed. Folk med viden om økonomi og indsigt i den politiske virkelighed er velkomne til her at undre sig!

Standser man op og gennemtænker den økonomiske forudsætning og de forretningsmæssige konsekvenser af

en liberalisering af ydernumre, kunne det være, at en del privatpraktiserende psykologer, både de, der allerede har et ydernummer, og de, der har et ønske om at få et, indser, at de måske ikke er en så fantastisk god idé, som Liberaliseringsudvalget mener. For selvfølgelig er der da ikke et økonomisk grundlag for, at alle interesserede psykologer kan leve af at have en aftale med Sygesikringen. Og har man blot en elementær indsigt i offentlige budgetter ved man, at det *bliver* der heller aldrig.

Det fortvivlende er, at "Liberaliseringsudvalget" *på intet tidspunkt (!)* har interesseret sig for økonomien i projektet. Man har anstrengt sig for at diskutere de kvalifikationskrav, en ydernummerpsykolog skal leve op til for at få et "liberaliseret" ydernummer, men selve grundkonstruktionen har de på intet tidspunkt gjort til genstand for kritisk granskning. Man er således meget langt i et projekt, hvor fundamentet aldrig er blevet undersøgt.

De spørgsmål, som skulle være stillet for længe siden, er: Hvad betyder liberalisering af ydernumre for den enkelte økonomi? Hvordan kan man leve af at være privatpraktiserende med et ydernummer i en fri konkurrence? Er det i fagets og fagforeningens overordnede interesse, at antallet af fuldtidspraktiserende med ydernummer bliver stærkt reduceret eller simpelt hen udskiftet af en ny slags "deltids sygesikringspsykologer" som en konsekvens af en liberalisering?

Specielt de sidste spørgsmål er politisk interessant, fordi det handler om holdninger, værdier og ikke mindst overvejelser om fagets fremtidige økonomiske forudsætninger. Man kan godt forestille sig en stor gruppe psykologer, som i større eller mindre grad supplerer deres faste arbejde med lidt ydernummerterapi i fritiden. Men er det den model, vi som forening ønsker?

Hermed er vi kommet til "manda-

tet" for Liberaliseringsudvalgets arbejde. Jeg skal igen opfordre til at gå ind på bloggen og dér ved selvsyn se, hvor vagt, kortfattet og totalt uanvendeligt som handlingsgrundlag udvalgets mandat i virkeligheden er.

Det meget interessante er imidlertid, at "mandatet" konsekvent har været brugt til at forsøge at stoppe den diskussion, jeg her vil starte. Når jeg og andre på bloggen har påpeget ovenstående, er man blevet mødt med ... ja, læs selv.

På de omtalte tre møder har man givet haft nogle grundige diskussioner om de kvalifikationer, man skal have for at få et liberaliseret ydernummer. En kvalifikationsdebat er i udgangspunktet altid dybt relevant. Men at man ikke *først* har foretaget en grundig undersøgelse af de økonomiske konsekvenser af en liberalisering, herunder hvilken politisk betydning det vil have for vores position i en forhandling med regionerne, er ubegribeligt.

Jeg vil derfor stærkt appellere til, at formandskabet, bestyrelsen såvel som andre med indsigt i økonomi og ikke mindst politik nu for alvor går ind i denne her sag. IKKE for nødvendigvis at være enig i min subjektive udlægning eller dommedagsprofetier, men for at give alle en mulighed for, på et *faktuelt grundlag*, at have en fri og åben debat om et emne, der er alt for vigtigt til at blive afgjort under et dække af "kvalificering".

Torben Nielsen,
privatpraktiserende
med ydernummer

Redaktionelt

Af tekniske grunde har det ikke været muligt at bringe en kommentar fra 'Ydernummer til alle kvalificerede psykologer'-udvalget. En sådan bringes i et senere nummer.

Red.

Da Martins bedstefar døde

En bog til de 5-9-årige børn inviterer til en samtale om døden. Dels i familien, dels ved professionelles brug i forbindelse med sorgarbejde.

Anmeldelse ■ Af Amalia Lyng Pedersen

■ "Da Martins bedstefar døde" er den fjerde bogudgivelse i en serie børnesamtalebøger skrevet af børnepsykologerne Anna Rosenbeck og Inger Thormann. De tidligere bøger omfatter "Når mor og far drikker", "Mor er psykisk syg" og "Når mor og far slår", udgivet i perioden 2000 til 2008.

Den seneste er skrevet med det formål at blive læst for elever sammen med børn i alderen fra ca. 5 til 9 år for at lægge op til samtale omkring døden.

Bogen handler om drengen Martin, der er 9 år og enebarn. Moderen er frisør og faderen bibliotekar. De bor i et rækkehus, og med andre ord er Martin en dreng, som de fleste danske børn kunne identificere sig med.

Martin har et tæt og godt forhold til sin bedstefar, som blev enkemand, før Martin blev født. Bedstefaderen henter således Martin en dag om ugen. Langsomt føres læseren ind i den tætte og varme relation, der er mellem Martin og bedstefaderen. De kører i bus sammen, spiser kage og drikker saft og læser, og bedstefar fortæller blandt andet om gamle dage. Indimellem sover Martin også hos bedstefaderen, hvilket er ligesom at holde ferie. Martin opfatter bedstefaderen som gammel med gråt hår og lidt langsom i det. "Bedstefar" har aldrig travlt, og det er så godt.

En dag falder bedstefaderen om og kommer på hospitalet. Efterfølgende får han det bedre, men ender med at komme på plejehjem. Martin fortsætter sin kontakt med sin bedstefar, men det bliver aldrig det samme for Martin. En dag fortæller bedstefaderen, at han fornemmer, at han snart skal dø, hvad der naturligvis gør Martin ked af det og forvirret. Bedstefaderen fortæller samtidig, hvor glad han er for Martin. Herefter går det ned ad bakke, og bedstefaderen dør stille.

Martin observerer, at hans mor er ked af det. Martin er efterfølgende med til at sige farvel til bedstefaderen, ligesom han er med hos præsten og til begravelsen. Martin får også tegnet en tegning, som kommer med til kisten. Historien slutter med Martin, der har svært ved at falde i søvn, og moderen som giver sig tid til at tale om tabet af bedstefaderen og om døden generelt.

Et tabu brydes

Historien udmærker sig således ved en langsom opbygning, hvor forholdet mellem Martin og bedstefaderen beskrives. Samtidig kommer tabet/døden langsomt i flere bidder. Bedstefaderen er gammel, så bliver han syg og langsomt dør han.

I børnehøjde afdramatiseres døden så meget som muligt, ligesom sorgen og vreden beskrives flot og tilladeligt. Samtidig beskrives så mange konkrete livsforhold, som er relevante og giver både barnet og den voksne mulighed for at relatere sig til hovedpersonerne, selv om både livsomstændigheder og dødsforhold og måde i den virkelige verden ofte vil være anderledes.

Bogen er rigt illustreret (af Ursula Seeberg) med smukke og meget udtryksfulde billeder, som fint understøtter historien.

Bogen kan således varmt anbefales til familier og pårørende til børn, som har mistet nogen. Bogen vil også kunne bruges af professionelle i forbindelse med børne-sorgarbejde. Bogen er imidlertid meget vedkommende og beskæftiger sig med et emne, som alle møder på livets vej, og som ofte er sværere end nødvendigt at håndtere på grund af døden som tabu. Bogen vil kunne være med til at nedbryde tabuet.

Amalia Lyng Pedersen

BOGDATA ■

Anna Rosenbeck og Inger Thormann: "Da Martins bedstefar døde". Hans Reitzels Forlag, 2009. 30 sider, 168 kr. ib. Til bogen hører en pædagogisk brugervejledning, som kan rekvireres gratis på av@ga-forlagene.dk.



Referat af bestyrelsesmøde 17. august 2009

■ Til stede: Roal Ulrichsen, Kirsten Bjerregaard, Arne Grønborg Johansen, Jørgen Kofoed, Elise Nielsen, Rie Rasmussen, Anne Thrane, Vibeke Søndergaard, Maja Nohr Christensen og Peter Salby Olsen. Fra sekretariatet: Marie Zelander, Lis Ethelberg, Ib Andersen og Mette Holsøe. Ole A. Nielsen deltog under punkt 10. Afbud: Ditte Söderhamn og Rebecca Savery Trojborg.

1. Godkendelse af dagsorden.

Dagsordenen blev godkendt.

2. Godkendelse af referat.

Der var ingen bemærkninger til referatet af bestyrelsesmødet 18. juni 2009, som blev godkendt.

3. Orientering om referat.

Møde i forretningsudvalget 29. juni 2009: I forbindelse med punkt 5.a. Rådgivningsansvarssag, blev det oplyst, at sagen efter forretningsudvalgs mødet var blevet undersøgt yderligere, og at forretningsudvalget herefter havde truffet beslutning om at yde erstatning til medlemmet.

3.a. Lokalsituationen i Århus.

Marie Zelander redegjorde for, at Journalistforbundet har kontaktet Dansk Psykolog Forening for at høre om interessen for et kontorfællesskab i Århus. De to organisationers lokale behov er nogenlunde ens, og der vil efter sekretariatets vurdering kunne opnås flere fordele ved et sådant kontorfællesskab.

Bestyrelsen bemyndigede sekretariatet til at gå videre med at finde nye lokaler i Århus sammen med Dansk Journalistforbund. Nye lokaler skal leve op til de tidligere opstillede krav til beliggenhed, adgangs- og parkeringsforhold. Bestyrelsen ser gerne, at de nye lokaler ud over kontorfaciliteter også (igen) kan rumme Dansk Psykolog Forenings kurser. Den økonomiske ramme er, at driften kan holdes på samme niveau, som de samlede driftsudgifter ligger på i dag.

Bestyrelsen bemyndigede endvidere

forretningsudvalget til at tage endelig stilling til indgåelse af et konkret lejemål, hvis det af tidsmæssige grunde er nødvendigt med en hurtig stillingtagen.

4. Evaluering af bestyrelsesseminar.

Bestyrelsen evaluerede seminaret 25.-26. juni 2009 og bad sekretariatet om, til næste bestyrelsesmøde, at udarbejde forslag til den konkrete implementering af forslag til forandring af bestyrelsesarbejdet og metode og proces ved udarbejdelsen af et nyt handlingsprogram, som understøtter Dansk Psykolog Forenings vision og overordnede mål.

5. Vision og mål.

Bestyrelsen drøftede et nyt oplæg til formulering af en samlet vision for foreningen, herunder vægtningen af medlemsvinklen set i forhold til samfundsvinklen.

Bestyrelsen vedtog, at visionen er: "Dansk Psykolog Forening sikrer psykologers vilkår og kompetencer og arbejder for samfundets udvikling og menneskers psykiske velfærd og trivsel."

Bestyrelsen vedtog også følgende slogan: "Dansk Psykolog Forening – indblik og udsyn". Sloganet vil fx kunne bruges på hjemmesiden, pjecer og brev-papir.

6. Kandidatrekruttering.

Vedr. rekruttering af kandidater til bestyrelse og formandspost: Ud over annoncen i Psykolog Nyt, hvor der gøres opmærksom på valgene til bestyrelse og formand ved GF-2010, besluttede bestyrelsen at igangsætte følgende to aktiviteter: Interview i Psykolog Nyt af tre bestyrelsesmedlemmer om deres bestyrelsesarbejde. Bestyrelsesmedlemmer opsøger decentrale enheder for at fortælle om bestyrelsesarbejdet.

7. Midtvejsstatus for faste udvalg og arbejdsgrupper.

a) Løn- og Stillingstrukturudvalget.

Bestyrelsen drøftede, hvilke krav man overordnet kunne rejse ved OK2011.

Midtvejsstatus for udvalgets arbejde blev i øvrigt taget til efterretning.

b) Arbejdsmiljøudvalget.

Midtvejsstatus for udvalgets arbejde blev taget til efterretning.

c) Arbejdsgruppen om organisationspsykologi.

Midtvejsstatus for arbejdsgruppens arbejde blev taget til efterretning.

d) Psykologer i uddannelsesstillinger.

Ib Andersen redegjorde for status for arbejdet om denne problemstilling, hvor Rebecca Savery Trojborg er tovholder fra bestyrelsen. P.t. foregår en foranalyse i sekretariatet, og arbejdsgruppen vil holde møde i september 2009.

Kirsten Bjerregaard omdelte et notat om autorisationskrav og psykologloven. Bestyrelsen drøftede de generelle problemstillinger i oplægget, herunder spørgsmålet om, hvorvidt Dansk Psykolog Forening skal arbejde for en offentligt finansieret autorisationsuddannelse. Det er fortsat foreningens overordnede politik, at psykologer bør være autoriserede for at kunne ned-sætte sig i praksis. Det er samtidig vigtigt at have fokus på vilkårene for de nyuddannede, ikke-autoriserede psykologer og vilkårene for organisationspsykologer. Bestyrelsen besluttede, at Kirsten Bjerregaard tilknyttes arbejdsgruppen, og at hendes oplæg indgår i gruppens videre arbejde.

Arbejdsgruppen melder tilbage til bestyrelsen sidst på efteråret 2009.

e) Arbejdsgruppen om terrorberedskab.

Midtvejsstatus for arbejdsgruppens arbejde blev taget til efterretning.

8. Møde med Selvstændige Psykologers Sektion 18. juni 2009.

a) www.psykologeridanmark.dk.

Bestyrelsen drøftede sektionens ønsker om at sætte optagelsen af ikke-autoriserede selvstændige psykologer på psykologeridanmark.dk i bero og fjerne deltidspraktiserende psykologer fra siden indtil sektionens generalforsamling i november 2009

Der var enighed i bestyrelsen om, at psykologeridanmark.dk formelt set er hele Dansk Psykolog Forenings side.

Der var også enighed om, at det fortsat er vigtigt at høre og inddrage de centrale enheder i bestyrelsens beslutninger. Der blev endvidere lagt vægt på, at denne sag har været behandlet på flere bestyrelsesmøder, og at sektionen er blevet hørt undervejs.

Et flertal i bestyrelsen fandt, at der ikke var fremkommet væsentligt nyt i sagen, og at bestyrelsens beslutning derfor må fastholdes, sådan at der vil blive åbnet op for, at ikke-autoriserede selvstændige psykologer kan optages på psykologeridanmark.dk, samtidig med at det tydeliggøres, at det er foreningens anbefaling, at praktiserende psykologer er autoriserede.

Bestyrelsen besluttede endvidere at fastholde, at deltidspraktiserende psykologer fortsat kan profileres på hjemmesiden psykologeridanmark.dk.

b) *Angst og OCD.*

Bestyrelsen besluttede, at foreningen ikke på nuværende tidspunkt sender et brev til Regionernes Lønnings- og Takstnævn (RLTN) om eventuelle ændringer af praksisoverenskomsten, da det skønnes at være overflødigt, da RLTN er blevet gjort bekendt med foreningens holdninger og da der i øvrigt er en løbende dialog mellem foreningen og RLTN.

c) *Driftstabsforsikringen hos Codan.*

Bestyrelsen besluttede at følge sektionens forslag om at underlægge hele syge- og driftstabsordningen et serviceeftersyn og nedsatte en forhandlingsdelegation med Jørgen Kofoed som forhandlingsleder og med deltagelse af en repræsentant fra Selvstændige Psykologers Sektion samt sekretariatet. Forhandlingsdelegationen har til opgave at tage kontakt til Codan for at forhandle forbedringer af ordningen og herefter at melde tilbage til bestyrelsen.

Beslutningerne meddeles sektionen.

9. Tre nævn.

Handlingsprogrammets punkt om forholdet mellem Etiknævnets, Psykolognævnets og Patientklagenævnets funktioner, arbejde og opgaver:

Bestyrelsen besluttede, at der nedsættes en ad hoc arbejdsgruppe bestående af medlemmerne af Lovgivningsudvalget samt af interesserede medlemmer af bestyrelsen, som tager en tematiseret drøftelse af hele problemstillingen.

Rie Rasmussen deltager. Endvidere spørges Ditte Söderhamn, om hun er interesseret.

10. Regnskab for 1. halvår 2009.

Administrationschef Ole A. Nielsen redegjorde for hovedtallene i regnskabet efter 1. halvår 2009. Dansk Psykolog Forenings samlede regnskab, inklusiv Psykolog Nyt og kursusvirksomheden udviser et underskud på 1,6 mio. kr. mod det budgetterede underskud på 524.000 kr. Det vil sige en negativ afvigelse på godt 1 mio. kr.

Indtægterne svarer med en positiv afvigelse på 1,3 % til det budgetterede, og der har efter de tre første kontingentkørsler været en netto medlems-tilgang på 130 medlemmer.

På omkostningssiden har der været et merforbrug på personalesiden på godt 600.000 kr., svarende til 6,6 %, som skyldes afholdelsen af et personaleseminar og et ledelsesseminar samt oprettelsen af to ikke budgetterede stillinger i perioden. Der har endvidere været merudgifter til kontorhold i forbindelse med omflytninger og etablering af nye kontorer og til vikarassistance på service-/kantineområdet i forbindelse med sygdom og barsel.

Projektsiden viser en samlet negativ afvigelse på ca. 300.000 kr. som kan henføres til henholdsvis merudgifter i forhold til budgettet på sygesikringsområdet og til bestyrelsesseminarer samt mindreudgifter til de centrale enheder, da flere faglige selskaber endnu ikke ansøgt om tilskud for 2009.

Psykolog Nyt er kommet ud af 1. halvår med et overskud på 460.000 kr. mod et budgetteret overskud på 177.000 kr., og kursusvirksomheden har haft en positiv afvigelse på 40.000 kr. i forhold til budgettet.

Regnskabet for 1. halvår 2009 blev gennemgået og godkendt.

11. Formandskollegiemødet.

Bestyrelsen besluttede at bemyndige forretningsudvalget til at udarbejde program for formandskollegiemødet den 18. september 2009 og foretage det videre fornødne omkring mødet.

12. Tilbud til psykologistuderende.

Bestyrelsen besluttede 1) At der udarbejdes en studenterpolitik for næste GF-periode. 2) At der til regnes videre på en kontingentmodel for studerende, hvor kontingentet nedsættes fra første studieår. 3) Udarbejdes en liste over samtlige medlemsfordele for studenter. Endvidere tilsluttede bestyrelsen sig, at der arbejdes videre med de øvrige forslag i oplægget: Forbedring af velkomstpakken. Udnævnelse af 'årets student'. Styrkelse af markedsføringen af universitetsmøderne. Nye funktionaliteter for studerende på foreningens hjemmeside.

Sagen vender tilbage til bestyrelsen.

13. Evidensbaseret praksis.

Der forelå et udkast til en fælles nordisk principerklæring, som i forhold til den amerikanske principerklæring om evidensbaseret psykologisk praksis er udbygget på tre områder: Vigtigheden af forskningsbegrebets bredde. Gensidigt samarbejde mellem forskning og praksis. Ingen præmature begrænsninger for videreudviklingen af klinisk praksis.

Bestyrelsen tilsluttede sig indstillingen fra Professionsudvalget om, at oplægget kan danne grundlag for det videre arbejde op til næste SAK-møde i Stockholm i slutningen af september 2009.

14. Årsmøde 2009, evaluering.

Bestyrelsen udtrykte stor tilfredshed med Årsmødet og besluttede at Årsmøderne også fremover placeres torsdag-fredag og i maj måned.

15. Etikssag.

Sagen blev behandlet fortroligt.

16. Vedtægter for BPTKM.

Godkendelse af ændring af vedtægter for fællesrepræsentationen BPTKM i forbindelse med optagelse af Foreningen af Kliniske Diætister i fællesrepræsentationen.

Bestyrelsen godkendte vedtægtsændringerne.

17. Temaplan 2008-2010.

Bestyrelsen gennemgik tidsplanen for emner, der er til behandling på kommende bestyrelsesmøder: Uddannelsespolitik i forhold til det samlede uddannelsespolitiske marked. Certificering og standardisering på testområdet. GF-arbejdet i efteråret 2009. Herefter vil GF-forberedelsen være punkt på dagsordenen på alle møder frem til GF i marts 2010.

18. EFPA-kongres og generalforsamling.

Roal Ulrichsen, Rie Rasmussen og Arne Grønborg Johansen orienterede om EFPA-kongressen og generalforsamlingen i Oslo 7.-12. juli 2009.

19. Medlemsundersøgelsen på det kommunale område.

Rie Rasmussen redegjorde for hovedresultaterne af undersøgelsen. Næste skridt er at gennemføre de to planlagte fokusgruppeinterview. Undersøgelsen vil blive fremlagt på TR-årsmødet 28. august 2009. Herefter vender sagen tilbage til bestyrelsen.

20. Afskedigelser i statsforvaltningerne.

Orienteringen blev taget til efterretning.

21. Kommunikation og presse.

Mette Holsøe orienterede om opgraderingen af www.dp.dk. Bestyrelsen tog redegørelsen til efterretning.

22. Nyt fra formanden.

Bestyrelsen stillede et par spørgsmål og udtrykte tilfredshed med den skriftlige orientering fra formanden.

23. Nyt fra sekretariatet.

Bestyrelsen udtrykte tilfredshed med, at der fra næste bestyrelsesmøde igen, vil være en skriftlig orientering om nyt fra sekretariatet.

24. Evaluering af mødet.

Der var enighed om, at det havde været et godt møde.

Anne Thrane mindede om, at det er vigtigt at bestyrelsen husker at efterleve alle de gode ideer fra sidste bestyrelsesseminar om mødeafviklingen.

25. Eventuelt.

Der blev drøftet en konkret medlemshenvendelse. Ikke yderligere til punkt.

KREDSE

Kreds Nordjylland

■ Fyraftensmøde

Kredsen afholder fyraftensmøde tirsdag 20. oktober 2009 kl. 17-20 ved psykolog Kitty Dencker, specialist i arbejds- og organisationspsykologi. Sted: Magisterforeningen, Østerågade 19, 3. sal. Aalborg (over Danske Bank).

Emnet er: Konflikter mellem mennesker. At analysere konflikter og lægge forslag ud til, hvordan man kan få positiv udvikling ud af det eller blot komme videre, er et arbejdsfelt for næsten alle psykologer. De intrapersonelle konflikter, de interpersonelle konflikter og konflikter mellem grupper i en organisation.

Vi har valgt denne aften at lade fokus være på konflikter i grupper og mellem grupper på en arbejdsplads eller en anden organisation. Mange psykologer har dette som deres arbejdsfelt, hvad enten de er arbejds- og organisationspsykologer eller psykologer, der som en del af deres arbejde har supervision i en gruppe medarbejdere i en institution. Derudover arbejder vi selv i grupper, både grupper af psykologer og tværfaglige grupper.

Læs nærmere om foredragsholderen på www.kittydencker.dk.

Ingen tilmelding.

Gitte Tandal Olsen

SELSKABER

Psykologisk Selskab for Børnesagkyndige i Familieretlige Forhold

■ Generalforsamling og medlemsmøde

13. november 2009 kl. 15-19 i Dansk Psykolog Forening, Stockholmsgade 27, København Ø.

Program: Kl. 15.00: Oplæg ved hø-

jesteretsdommer Marianne Højgaard Pedersen, der særligt har fokuseret på familieretlige forhold. Hun har skrevet adskillige artikler inden for dette felt og var medlem af Børnerådet tilbage i den første udpegningsperiode (1994-98). Hun var endvidere formand for det udvalg, der skrev den seneste betænkning om anbringelsessager (Betænkning 1463 fra 2005) og er p.t. formand for procesbevillingsnævnet. Oplægsholderen vil tage udgangspunkt i sin artikel "Fælles forældremyndighed gennem 25 år".

Herefter indkaldes til selskabets generalforsamling kl. 16.30-18.00. Dagsorden: 1. Valg af dirigent og referent. 2. Godkendelse af dagsorden. 3. Beretning om selskabets virksomhed i det forløbne år ved formand Lykke Wagner. 4. Forelæggelse af regnskab og budget ved kasserer Flemming Jensager. 5. Fastlæggelse af arbejdsopgaver for det kommende år. 6. Behandling af indkomne forslag. 7. Valg af styrelse + to suppleanter. På valg er Lykke Wagner og Ole Ottesen. Ole Ottesen modtager genvalg. 8. Valg af to revisorer. 9. Eventuelt.

Herefter middag i Dansk Psykolog Forenings kantine. Tilmelding til midt dagen senest 2. november 2009 til Knud Erik Pedersen, solknud@dbmail.dk

Helge Kolodziej

Fagligt Selskab for Supervision

■ Generalforsamling og fagligt arrangement

Tid og sted: Torsdag 19. november 2009 i Dansk Psykolog Forening, Stockholmsgade 27, København Ø.

Program: Kl. 16.30-19.00: Generalforsamling. Kl. 19.00-19.30: Sandwich mv. Kl. 19.30-21.30: Fagligt arrangement med Karen Vibeke Mortensen: "Nogle træk af supervisionens historie i Danmark – en personlig fortælling".

Tilmelding: Send en mail med navn, adresse til kasserer Camilla Schrøder på cs@camillaschroder.dk. Tilmeldingsfrist mandag 9. november 2009. Der

bliver budt på sandwich, frugt og drikkevarer.

Foreløbig dagsorden til generalforsamlingen: 1. Valg af dirigent og referent. 2. Fastsættelse af forretningsorden. 3. Beretning om selskabets virksomhed. 4. Aflæggelse af regnskab. 5. Vedtagelse af kommissorium. 6. Indkomne forslag. Forslag, der ønskes til afstemning, skal være formanden i hænde senest 30. oktober 2009. Forslag sendes til Benedicte Schilling, schilling.cts@mail.dk. Endelig dagsorden med bilag vil kunne ses på vores hjemmeside under: Selskaber, Generalforsamling 2009, senest tre uger før generalforsamlingen. Materialet vil kunne rekvireres i papirform ved henvendelse til Benedicte Schilling eller på tlf. 24 25 78 99. 7. Fastlæggelse af forslag til driftsbudget. 8. Valg af selskabsstyrelse. Næstformand og suppleant er på valg. Desuden ønskes indvalgt ét ekstra styregrupped medlem. 9. Eventuelt.

Nuværende styrelse består af: Formand Benedicte Schilling, næstformand Claus Haugaard Jacobsen, kasserer Camilla Schrøder, Peter Goetz, Keld Kunze og suppleant Jan Nielsen. Der skal vælges nye styrelsesmedlemmer. Følgende er på valg: Da det er selskabets første år og vi vil sikre fremtidig forskydning af valg for formand og næstformand i selskabet, er selskabets næstformand Claus Haugaard Jacobsen undtagelsesvis på valg i 2009 (vælges for to år). Desuden er suppleant Jan Nielsen på valg (vælges for ét år).

Benedicte Schilling, formand

Selskab for Psykopatologi hos Børn og Unge

■ Generalforsamling

Selskabet holder generalforsamling for medlemmerne torsdag 3. december 2009 kl. 14.00-17.15 i Dansk Psykolog Forening, Stokholmsgade 27, København Ø. Program: Kl. 14.00-15.45: Fagligt oplæg ved psykiater og misbrugs-ekspert Henrik Rindum, Psykiatrisk Center, Hvidovre: "De unges rusmid-

delkultur – tager vi højde for den i behandlingen?" Kl. 15.45-16.15: kaffepause. Kl. 16.15-17.15: Generalforsamling.

Arrangementet er gratis, men fordrer tilmelding på spbu.gf.2009@gmail.com.

Gunvor Brandt, sekretær

MM I ØVRIGT

Fagligt Netværk for Konsultativ Metode i PPR

■ Generalforsamling

Der indkaldes til årlig generalforsamling i Fagligt Netværk for Konsultativ Metode i PPR 11. november 2009 kl. 16-ca. 19 i Dansk Psykolog Forening, Stokholmsgade 27, lokale 2A, København Ø.

Dagsorden: 1. Valg af dirigent. 2. Fastsættelse af forretningsorden. 3. Beretning om det faglige netværks virksomhed. 4. Indkomne forslag. 5. Aflæggelse af regnskab. Regnskabet vedlægges indkaldelsen. 6. Fastlæggelse af forslag til budget. 7. Valg af styrelse. Styrelsens fire medlemmer genopstilles og er ikke på valg. Der kan vælges yderligere medlemmer til styrelsen. 8. Eventuelt.

Forslag til generalforsamlingen indsendes senest fire uger inden afholdelsen til et styrelsesmedlem: Ingrid Busck: ingrid.busck@post.bolignet.dk, Anne Berry: anne.berry@c.dk, Pernille Dorph: pernille@dorph.dk, Tine Schaarup: tsc@brondby.dk.

Ingrid Busck

Forum for eksistentiel psykologi og terapi

■ Begrebet accept

Foredrag af Peter la Cour: "Acceptbegrebet set ud fra en klinisk vinkel". Der vil blive fremlagt en "teknik" til at arbejde med dette begreb, og en diskussion af bindingen mellem det eksistentielle og det fænomenologiske vil blive

problematiseret. Det vil blive fremført, at man sagtens kan forholde sig og tale både teknisk og programmatisk om eksistentielle emner. Hvilket psykologisk "domæne" hører accept under? – eksistenspsykologien eller den moderne religionspsykologi, eller man kan betragte det som et spirituelt projekt? Men det er ikke et hovedbegreb inden for de forskellige psykologiske retninger. Det burde det, siges det i oplægget.

Tid: Onsdag den 21. oktober 2009 kl. 19.00-21.00. Sted: Københavns Universitet CSS, Øster Farimagsgade 5, lokale 1.1.18, (mindre entré for ikke-medlemmer).

Bjarne Eiholt

Cektos

■ Oplysningsaften for evidens-skeptikere (og alle os andre)

Professor Lars-Göran Öst, Stockholm Universitet forelæser: "Virker Kognitiv Adfærdsterapi kun i forskernes elfenbenstårn eller også i daglig klinisk praksis?"

Tid og sted: Tirsdag 27. oktober 2009 kl. 19.30, Cektos Frederiksberg, Gl. Kongevej 178 eller onsdag 28. oktober 2009 kl. 19.30, Cektos Næstved, Riddergade 7 (bemærk ny adresse).

Deltagelse er gratis, men tilmelding skal ske på telefon 55 73 48 49 eller på info@cektos.dk.

Lennart Holm

EMDR

■ Gå hjem møde

I Jylland og i København er der introduktion til den evidensbaserede traumeterapeutiske metode EMDR (Eye Movement Desensitization and Reprocessing). Metoden bliver såvel i USA som i England anbefalet som 1.-valgsbehandling sidestillet med kognitiv terapi til behandling af PTSD. Metoden kan bl.a. også anvendes til mindre traumer og akutte krisetilstande og øvrige terapeutisk behandling.

Pris 100 kr. kontant ved indgang inkl. let forplejning. Se mere på www.emdr.dk.

Bemærk: Uforpligtende forhåndstilmelding på EMDR's hjemmeside under: EMDR – Gå hjem møde: Jylland torsdag 5. november 2009 kl. 17.00-19.00. Sted: Vester Allé 8, Århus C. – i den røde bygning ud mod Christiansgade. Nærmeste parkering er den ved Musikhuset. Og København torsdag 29. oktober 2009 kl. 16.00-18.00. Sted: Nørregade 41, København K. Tryk på dørtелефon: N 41, 1.

Instruktion i Jylland: af psykiater og EMDR facilitator Karsten Bjørnholt samt psykiater og EMDR-terapeut Anette Egander. Instruktion i København: afformand for Foreningen EMDR Danmark, og psykolog og specialist Lene Jacobsen.

Eva Resting

Forskningsnettet

■ Symposium

Kan man komme i fængsel for at undervise? Kan e-læring være strafbar? Er det ulovligt at linke i e-læringsmateriale? Skal man som underviser finde sig i at blive webcastet?

Få svar på det og mere til på symposiet "Kan man komme i fængsel for at undervise", 29. oktober 2009 på Syddansk Universitet. Symposiumet arrangeres af Forskningsnettet og Udvalget til Beskyttelse af Videnskabeligt Arbejde (UBVA) under Akademikernes Centralorganisation. Deltagelse er gratis. Alle er velkomne. Begrænset deltagerantal, deltagelse efter først-til-mølleprincippet. Tilmelding på www.forskningsnettet.dk > symposium2009.

Kirsten Arvesen

Sex & Samfund og Dansk Forening for Klinisk Sexologi

■ Hertoft-eftermiddag

Torsdag 22. oktober 2009 (Bemærk dato) afholdes Hertoft-eftermiddag

med Rune Gade "Maskuline selvfrestillinger i forvandling". Med afsæt i Richard Winthers litterære og billed-kunstneriske værk vil oplægsholderen diskutere maskuline selvfrestillinger, som de formede sig i lyset af feminismens opblomstring i 1970'ernes Danmark. "Hellere døden i Kristus end at blive en tøffelhelt", skrev Winther i sit monumentale, litterære tableau "Den hellige Hieronymus' damekreds" fra 1978. Udsagnet var en direkte reaktion på rødstrømpernes fremkomst, som blev gjort til genstand for en række komplekse refleksioner, ligesom det plagede og pinefulde (men samtidig nydelsesbetonede) forhold til kvinderne bearbejdedes visuelt i kunstnerens utallige selvportrætter med modeller. Oplægsholderen er lektor i kunsthistorie.

Sted: Psykiatrisk auditorium, Rigshospitalet, Henrik Harpestrengs Vej (opgang 61a), København. Tid: Kl. 16.00-18.00. Alle er velkomne, deltagelse er gratis. Se mere på www.sexog-samfund.dk og www.klinisksexologi.dk.

Christian Graugaard

Cektos

■ Fagligt fyraftensmøde

Center for Kognitiv Terapi og Supervision inviterer til faglige temamøder. Denne gang med videoen: "Five approaches to Linda" som vises på stor-skærm med efterfølgende faglig diskussion. Videoen omhandler en kvinde, som "udsættes" for fem forskellige terapiretninger: 1. Psykodynamisk terapi baseret på objekt-relation med Dr. James Masterson. 2. Valgteori/realitetsterapi med Dr. William Glasser. 3. Multimodal terapi med Dr. Arnold Lazarus. 4. Affektiv Adfærdsterapi (Cognitive affective behaviour therapy) med Dr. Marvin Goldfried. 5. Kognitiv adfærdsterapi med Dr. Frank Dattilio.

Tid og sted: Onsdag 16. december 2009 kl. 18:00. Cektos, Gammel Kongevej 178, 1. sal, Frederiksberg.

Torsdag 17. december 2009 kl. 18:00. Cektos, Riddergade 7, 1. sal, Næstved.

Tilmelding: Arrangementet er gratis, men tilmelding er nødvendig senest fredag 11. december 2009, telefon 55 73 48 49 eller info@cektos.dk.

Pia Callesen



Seniortræf

■ Afviklingspsykologi for let øvede

Mødeforummet Seniortræf byder velkommen til det andet af efterårets tre frokostmøder.

Pensionist Ole Leimand gennemgår hovedpointerne i sit folkeuniversitetskursus om den tredje alders muligheder – om integritet eller fortvivelse, pensionistkrise og om fordelene ved at være aktiv fysisk og mentalt. Dette kan føre til en blid revolution, bl.a. fordi ingen længere kan fyre os.

Tid og sted: Lørdag den 24. oktober 2009 kl. 10.30-13.30 i Dansk Psykolog Forening, Stockholmsgade 27, København Ø.

Afhensyn til oplysning om dørkode og bestilling af mad skal tilmelding ske til Henny Maja Gregeren i Dansk Psykolog Forening, tlf. 35 25 97 44, senest tre dage før mødets afholdelse.

Nina Koeller &

Anne O. Wilhelm-Hansen

Kreds Roskilde

afholder kursus

**v. Karen Vibeke Mortensen
Tilknytning og mentalisering**

Torsdag den 3. december 2009 kl. 9-16

Kursusbeskrivelse:

I de seneste år er vores viden om betydningen af ængstelige og desorganiserede tilknytningsformer og de dertil knyttede mentaliseringsvanskeligheder øget betydeligt.

Første del af temadagen vil bestå i en teoretisk gennemgang af disse forstyrrelser samt hvordan de viser sig i psykoterapeutisk arbejde med voksne klienter, specielt klienter med borderline-forstyrrelser.

Anden del af dagen vil bestå i en fælles udforskning af en eller to case-beskrivelser, som på forhånd er forberedt til fremlæggelse af deltagerne, med henblik på at finde eksempler på de forstyrrelser, som er beskrevet i løbet af formiddagen. Det vil være en fordel, hvis der fremlægges et stykke af en samtale, som er beskrevet med procesnoter, idet det giver mulighed for at følge dialogen i detaljer. Deltagere, der ønsker at fremlægge en case m. procesnoter, kan henvende sig til undertegnede kontaktperson ved tilmelding eller senest d. 13.11.2009 for nærmere oplysninger.

Sted: Octavia, Maglegårdsvej 8-10, 4000 Roskilde.

Deltagerpris: 700,- for kredsens medlemmer (850,- for andre) inkl. morgenbrød og kaffe kl. 8.30, sandwich til frokost samt kage/frugt og kaffe om eftermiddagen.

Deltagerantal: 50

Tilmelding sker efter "først-til-mølle" ved indbetaling af kursusgebyr via netbank til reg.nr. 0400 konto nr. 4012390187, Lån & Spar Bank, mrk. "Kursus december 2009". Husk navn og adresse på indbetalingen.

Samtidig sendes tilmelding til Lone Siemen på **lonesiemen@roskilde.dk**, når kursusgebyr er betalt.

Tilmeldingsfrist: 30. oktober 2009.

Kreds Københavns Amt

**Skamfølelsens betydning
for psykiske lidelser**

**En kursusdag med Lars J. Sørensen
Den 24. november 2009 kl. 10-17
i Dansk Psykolog Forening,
Stockholmsgade 27, København Ø**

Lars J. Sørensen har været chefpsykolog på Psykiatrihospitalet i Nykøbing Sj. i mere end 25 år og har behandlet alle former for svære psykiske lidelser. Både i sin første og i sin sidste bog, Smer-tegrænsen, er han inde på betydningen af skamfølelser.

Temaet vil være:

Skam og skyld er nødvendige og uundgåelige socialiseringsfølelser. Skamfølelse og skyldfølelse nævnes ofte sammen, men forskellene er større end lighederne, og den psykiske smerte ved skamfølelse er langt den største og mest invaliderende. På grund af sin skjulte natur bliver skamfølelse alligevel ofte overset, og mens skyldfølelse har været grundigt udforsket i mange år, har skamfølelse først de seneste årtier fået den opmærksomhed, den fortjener. Ved enhver form for psykisk lidelse er skamfølelse en afgørende faktor, og sygelig skam er voldsomt accelererende ved psykisk sygdom. Også i behandlingen kan skadevirkningen af sygelig skam blive overset, og ikke-erkendt skam kan være en medbestemmende omstændighed bag utilstrækkelig psykoterapi.

Følgende læsning kan foreslås:

Skårderud, F (2001). *Skammens stemmer – om taushed, veltalenhed og raseri i behandlingsrommet*. Tidsskrift for Den Nordiske Lægeforening 1613 – 1617.

Kjellqvist. (1996). *Rødt og hvidt, om skam og skamløshed*. Gyldendal.

Lewis, Helen Block (1987). *The role of shame in symptoms formation*.

Hilldale, New Jersey.: Lawrence Erlbaum.

Wurmser, L. (1981). *The mask of shame*. John Hopkins University Press.

Tilmelding: Ellen Dreyer: **e_dreyer@post.tele.dk** senest den 5. november 2009.

Kun individuelle tilmeldinger godtages. Ved tilmelding skal gives oplysning om dit navn og hvor du arbejder og om dette arbejdssted er beliggende inden for kredsens, eller hvis du er arbejdsløs, hvor du bor, og ligeledes her om bopælen er inden for kredsens, da kurset fortrinsvis er for kredsens medlemmer.

Deltagelse er gratis.

Kreds Københavns Amt: Dækker det gamle Københavns Amt, Birkerød (Rudersdal) er flyttet til kredsens og Farum (Furesø) lige så. Derimod tilhører Ledøje-Smørum (Egedal) ikke længere kredsens område.

Kredsens byder på morgenkaffe kl. 9.50 samt en let frokost, som rammer om et mere uformelt kollegialt samvær.

**Møblerede lokaler til leje
på dagsbasis**

30 m fra Nørreport Station, Kbh.K.
Velegnet til fx.samtale,coaching mv.

Se mere:

www.klinikudlejning.dk

**København
centrum**

Psykologerne
Vesterbrogade 62 (ca. 50
psykologer tilknyttet)
udlejer møblerede lokaler
til samtaleterapi.
Adgang til køkken/ventrum.

Husleje (inkl. varme, lys og
rengøring) fra ca. 500 kr.
til 1100 kr. pr. md. for én
hverdag pr. uge.

H.C. Hansen
tlf. 23 60 84 83

København K
**Lyse lokaler til leje
ved Nørreport St.**

www.n41.dk

Hypnose og systemisk terapi

Introducerende workshop med den italienske psykiater Lanfranco Verdecchia
– *At konstruere en terapeutisk setting med hypnose og fortællinger*

I sin workshop vil Lanfranco Verdecchia introducere sine originale måder at optimere systemisk, terapeutisk behandling på. Med samtalen som udgangspunkt for at skabe forandring, arbejder han, i den inducerede trance tilstand, med fortællinger og metaforer på systemisk grundlag.

Workshoppen vil være både konkret og teoretisk mættet og du lærer hvordan hypnoseteknikkerne kan give din terapeutiske praksis nye vinkler og retninger og ligge direkte i forlængelse af de systemiske og narrative idéer.

Dagene er optakten til Villa Venires korte hypnose-uddannelse i foråret 2010.
Workshoppen vil foregå på et let forståeligt engelsk.

Tid: Den 26. og 27. november '09. Kl. 9.00-16.00 begge dage. Pris: Kr. 3.750,00 + moms. For medlemmer af Villaens Vennekreds kr. 3.350,00. Du kan tilmelde dig Villaens Vennekreds på info@villavenire.dk
Læs mere på www.villavenire.dk

Workshops i JEG KAN-metoden

Skab løsninger for børn og unge med problematisk adfærd med Ben Furman

Hvordan sætter vi børn og unge med problematisk adfærd i stand til selv at tage ansvar for løsninger? Hvordan bevæger vi os fra at straffe til at kunne hjælpe børn og unge med at tage ansvar for den uønskede adfærd?

Workshoppen er for dig, der skal lykkes med at skabe brugbare mål for børn og unge med problemer.
Tid: Mandag den 23. november 2009 kl. 9.00 - 16.00. Pris: Kr. 1.750,00 + moms.

Klinisk Workshop – Åben seance for professionelle, professionelle teams og klienter

At deltage med sine klienter: Det professionelle team får, sammen med familien eller den unge, lejlighed til at opleve Ben Furman live, når de sammen arbejder med den unges eller familiens ønsker for udvikling.

At se og lære: Seancen følges af andre professionelle, der hermed får chance for at se metoderne anvendt og deltage i refleksionerne omkring teamets læring.

Dato: Tirsdag den 24. november 2009, formiddag kl. 9.00 - 12.00 (A) eller eftermiddag 13.00 - 16.00 (B).
Pris: kr. 350,00 for deltagerne i det professionelle team og gratis for deres klienter. Workshoppenes øvrige deltagere betaler kr. 950,00 + moms.

T 2785 3920 · info@villavenire.dk
www.villavenire.dk

villa Venire

EMDR Danmark
Member of EMDR Europe
Association



Træningskursus EMDR - Eye Movement Desensitization and Reprocessing - både grundkursus 1 og 2 (Kursus nr. 2009-4 & 2009-5)

Ny grunduddannelse (1) i EMDR finder sted mandag d. 30. nov. - onsdag d. 2. dec. 2009 i København (3 hele dage). Kursuspakken består i alt af 2 gange 3 dage + 12 timers gruppesupervision. Grundkursus 2 er planlagt til at finde sted fredag d. 8. okt. 2010 til søndag d. 10. okt. 2010 i København.

Psykologer, som tidligere har taget **grundkursus 1** kan optages på **grundkursus 2**, som afholdes torsdag d. 21. jan. - lørdag d. 24. jan. 2010 i København.

For yderligere oplysninger og tilmelding via nettet, gå til www.EMDR.dk. Se under uddannelse og kurser og/eller ved telefonisk henvendelse til psykolog og formand for Foreningen EMDR Danmark Lene Jacobsen på tlf.: 20 68 15 74 eller e-mail: lenejaco@post9.tele.dk

NARRATIV PRAKSIS i PÆDAGOGISK ARBEJDE

Kursus for pædagoger, lærere, psykologer og andre som søger at etablere narrative praksisser i et pædagogisk rum

TOLDKAMMERET

Havnepladsen 1 • 3000 Helsingør
Den 9. nov. 2009 • kl. 8.30 til 13.00

Deltag i en inspirerende 4 timers introduktion til narrativ praksis i det pædagogiske arbejde. Hør om bevidnende og identitetsskabende praksisser, og hvordan det opleves for en ung at blive mødt på den måde.

Oplæg v/ Lærer & soc.pæd: Gine Morell
Cand.psych. aut.: Camilla Schjørring
Cand.psych.: Mette Marie Rasmussen
Cand.psych.: Julie Holst

Ung fra Skotteruphus . www.skotteruphus.dk

Antal deltagere: Max 30. Pris: Kr. 1.250,-

Tilmeldingsfrist senest d. 30. okt. 2009 til
Charlotte Secher på telefon: 49 22 55 65 eller på mail:

cse@skotteruphus.dk

Kurset er arrangeret af Bostedet Ambulant i samarbejde med Skotteruphus, der er et socialpsykiatrisk bosted for unge i alderen 17 til 25 år.
Målet for de unge på Skotteruphus er, at de gennem et intensivt behandlingsforløb får muligheder for at selvstændiggøre sig i forhold til egen fremtid.

Supervisionsgruppe i Hillerød for psykologer mhp. autorisation

Løbende supervisionsgruppe starter primo oktober 2009.

Metode: Tilpasses problematikkerne, mulighed for ernænder-visning fx assessment, den terapeutiske alliance, etik, tilrettelæggelse af forløb m.m.

Deltagerantal: 3-8. **Pris:** 5000 kr. for 5 gange (20 timer), mulighed for fortsættelse (60 timer).

Nina Hestbech (aut.cand.psych.)
Psykologerne på Torvet - tlf. 28 25 42 05
Torvet 3, gården, 2.sal, 3400 Hillerød
www.psykologernepaatorvet.dk

Lokale til erhvervspsykolog(er)

Attraktive lokaler til leje beliggende centralt i København på Esplanaden over for Churchill parken. Der er tale om hyggelige lokaler i fredet bygning med attraktivt gårdmiljø.

Husleje inkl. varme m.m. samt adgang til og benyttelse af alle fælles faciliteter ligger fra 3.000 kr./md. til 5.300 kr./md. pr. kontor.

Henvendelse på 33 15 45 15 til Flemming Rosenkilde eller Paul Gandil på 21 61 30 05.



Narrative og poststrukturalistiske perspektiver

LÆNGEREVARENDE UDDANNELSESFORLØB:

2-ÅRIG KLINISK SPECIALISTUDDANNELSE FOR PSYKOLOGER & LÆGER/PSYKIATERE

Narrativ terapi i teori & praksis. Kan indgå som del af specialistuddannelse i Psykoterapi
Gæstelærere: Maggie Carey, Ali Borden, Allan Holmgren og Art Fisher

1-ÅRIG SPECIALISTUDDANNELSE FOR PSYKOLOGER & LÆGER/PSYKIATERE

Supervisoruddannelse
Narrativ supervision i teori & praksis

SKANDINAVISK TRÆNINGS-PROGRAM I NARRATIV TERAPI

3x5 dages træningsprogram for terapeuter & behandlere fra Skandinavien
Undervisere: Maggie Carey, Art Fischer & Allan Holmgren

INTERNATIONAL TRAINING PROGRAMME IN NARRATIVE THERAPY

3 blocks of 2 weeks of intensive training in therapeutic practice based on narrative and poststructuralist ideas.
In Adelaide, Australia: Maggie Carey, Shona Russell & Rob Hall
In Manchester, UK: Sarah Walther, Amanda Redstone, Mark Hayward & Hugh Fox
In Snekkersten, Denmark: Art Fisher & Allan Holmgren

KONSULENTROLLEN. KONSULENTEN PÅ ARBEJDE

2-årigt praktisk og teoretisk narrativt uddannelsesforløb

DISPUK'S TVÆRFAGLIGE EFTERUDDANNELSE I SAMTALEPRAKSIS

Ny udvidet 5-årig tværfaglig efteruddannelse, der følger det tværfaglige ministerielle udvalgs vejledende retningslinjer for uddannelser i psykoterapi:

1. modul: Basisåret: Introduktion til narrativ samtalepraksis
2. modul: 2. - 3. året: Anvendelsen af narrativ samtalepraksis - Kan udvides med modul 3, som retter sig mod psykoterapeuter
3. modul: 4. - 5. året: Narrativ psykoterapi med familier, par og enkeltpersoner

SUPERVISORUDDANNELSEN

Tværfagligt 2-årigt forløb
Supervision i et kommunikationsteoretisk og narrativt perspektiv

2-ÅRIG LEDERUDDANNELSE, SNEKKERSTEN & ÅRHUS:

Ledelse, coaching, organisations- & personaleudvikling
Narrativ ledelse med post-strukturalistiske perspektiver

NYHED: DIPLOMUDDANNELSE I LEDELSE:

5 ECTS point pr. modul:
Kommunikation, coaching, ledelsesfilosofi, det personlige lederskab, ledelse kommunikation & organisation
2 x 2 dage pr. modul i Snekkersten

SKANDINAVISK LEDER- & KONSULENT-UDDANNELSE PÅ KRETA: 4 X 1 UGE OVER 1½ ÅR

Narrativ ledelse, organisationsudvikling og konsulentarbejde med poststrukturalistiske perspektiver

KURSUSFORLØB AF KORTERE VARIGHED:

NARRATIV GRUPPETERAPI

VANSKELIGHEDER & VÆRDIER

Egenterapi i gruppe for 10 personer over 8 gange på et år - en rejse i livet på fortællingens vinger
Kan for psykologer tælle som egenterapi i gruppe i specialist-godkendelse af psykoterapi

SUPERVISIONSGRUPPE FOR NYUDDANNEDE PSYKOLOGER & LÆGER (AUTORISATION)

med henblik på autorisation (psykologer) & grunduddannelse (læger)

COACHING PÅ KANTEN

Narrativ praksis og filosofiske perspektiver på coaching
For chefer, ledere, organisationspsykologer og konsulenter

MELLEMLEDERROLLEN: INSPIRATION OG FORNYELSE

4 x 2 dages pitstop for mellemledere: Fra lus til lods.
Mellemlederens muligheder i komplekse sammenhænge

SUPERVISIONSGRUPPE FOR BEHANDLERE

For alle som har lyst til hente inspiration til sit arbejde i et kreativt gruppesammenhæng, hvor der arbejdes med perspektiver inspireret fra narrativ praksis

Samtaler, terapi, coaching, supervision, workshops, kurser & efteruddannelser
Læs mere på www.dispuk.dk

inpraxis 2009/10

TILBYDER FØLGENDE UDDANNELSESFORLØB

- Systemisk og narrativ psykoterapi for psykologer I
- Systemisk og narrativ psykoterapi for psykologer II
- Systemisk konsulentuddannelse for psykologer og andre akademikere I
- Systemisk konsulentuddannelse II
- Systemisk og narrativ konsulentuddannelse II
- Supervisoruddannelse for psykologer - systemisk - narrativ - eksistentiel (i samarbejde med cand. psych. Vibe Strøier).
- Supervisionsgrupper for psykologer med henblik på autorisation - start oktober 2009, marts 2010 og september 2010.

TILMELDING

Rekvirer tilmeldingsblanket via vores hjemmeside: **www.inpraxis.dk** hvor du også kan læse mere om uddannelser og øvrige aktiviteter hos inpraxis.

Cand. psych. **Annette Mortensen**, am@inpraxis.dk, 28 89 81 30
Cand. psych. **Ane Wermer**, aw@inpraxis.dk, 22 62 02 51
Cand. pæd. psych. **Dorte Nissen**, dn@inpraxis.dk, 22 99 25 60

Inpraxis har fået ny partner fra 01.09.09 : Dorte Nissen.



- organisationsudvikling
- terapi
- supervision og coaching
- undervisning

inpraxis, Langesvej 37, 3400 Hillerød

Workshop med Barbara Wilson onsdag den 4. november 2009

Program

- 10:00 - 13:00: Forskning i klinisk praksis inden for rehabilitering
- 13:00 - 14:00: Frokost
- 14:00 - 17:00: Rehabilitering af visuelle symptomer efter en hjerneskade

Pris

Deltagelse en halv dag: 900,00 kr. inkl. forplejning. Deltagelse en hel dag: 1.600,00 kr. inkl. forplejning.

Tilmeldingsfrist

Mandag den 26. oktober 2009.

Læs mere og tilmeld dig på vores hjemmeside **www.cfh.ku.dk** under menupunktet Forskning & kurser.

Om underviseren:

Professor Barbara A. Wilson (CPsychol, ScD., FBPsS, FMedSci, AcSS). Har arbejdet med rehabilitering af hjerneskade siden 1979.

Fra 1990-2007 arbejdede hun på "The Medical Research Council's Cognition and Brain Sciences Unit" i Cambridge. Barbara Wilson er grundlægger af "The Oliver Zangwill Centre for Neuropsychological Rehabilitation" i Ely. Hun har udgivet 18 bøger, 8 neuro-psykologiske test og over 260 artikler.



Center for Hjerneskade

Østerport Psykologhus

Østbanegade 17, kld., hjørnet

Enkelte lokaler til leje på delebasis pr. 1.10.2009 eller snarest.
Venlige lokaler, venturum, toilet og køkken, let adgang med offentlig transport og gode parkeringsforhold.

Husleje: 1050 kr pr. md. for én hverdag pr. uge.

Henvendelse:

Ulla Fensbo, tlf.: 70 20 30 05
E-mail: fensbo@webspeed.dk

Psykologkontor/ samtalerum udlejes i Lyngby

I nyrenoveret psykologpraksis med udsigt over Lyngby Hovedgade udlejes lyst, møbleret lokale på godt 8 m².

Månedlig leje (for alle ugens dage) 4000 kr. alt inkl.

Skriv lidt om dig selv og dit arbejdsområde til

psykolog@malenesundorph.dk

Privat praksis?

Vi har travlt... og søger endnu en kollega til vores vel-etablerede klinikfællesskab med 3 psykologer.

Vi lægger vægt på et højt fagligt niveau og kan tilbyde et solidt indtjeningsgrundlag med mange spændende opgaver vedrørende børn, unge og yngre voksne.

Det vil være en fordel, hvis du er (eller er på vej til at blive) specialist og/eller har ydernummer.

Yderligere oplysninger:

Børne- og Ungdomspsykologerne

Langengevej 4, 8240 Risskov

Tlf. 86 21 49 63 - Mobil 23 90 10 32

www.langengevej.dk

Lokale i en Børne- og Ungdomspsykiatrisk praksis på Vesterbrogade 20 i København udlejes

Børnepsykiatrisk arbejder vi både Narrativt, Collaborativt med rødder i systemtænkning og Medicinsk. Der er 2 børnepsykiatere, 2 psykologer og et ADHD-team i lokalerne.

Nærmere information:

staffan@praksis.net, tlf. 33 25 00 13 eller 20 30 08

Dansk Retsspsykiologisk Selskab

Vurdering af voldsrisiko i klinikken – psykopati som risikofaktor

2-dages seminar

Torsdag d. 19. og fredag d. 20. november 2009

Risikovurderinger, heriblandt vurdering af psykopati, er en del af opgaven for psykologer, der arbejder inden for retspsykiatrien, kriminalforsorgen og andre lignende institutioner. Formålet med seminaret er at sætte deltagerne bedre i stand til at vurdere personers risiko for at begå vold, herunder med særlig fokus på diagnoser og håndteringen af psykopati. Der vil ligeledes være belysning af emnet for danske forhold i form af præsentation af undersøgelser, der belyser, om redskaberne kan anvendes på danske forhold og udviklingen på området herhjemme.

Målgruppen er primært psykologer med interesse for retspsykiologi/retspsykiatri, sekundært andre psykologer. Der kræves ingen særlige forudsætninger for at deltage.

Program:

Dag 1: Hvor er psykopati-begrebet på vej hen?

- 11:00 Velkomst og præsentation
- 11:15 Rorschach og psykopati v/Claus Werchmeister, cand. psych., specialist i psykopatologi
- 12:15 Frokost
- 13:00 Psykopati i et historisk perspektiv v/Aksel Berthelsen, overlæge i psykiatri, tilknyttet WHO i f.m. udvikling og implementering af ICD-8 og ICD-10
- 14:30 Kaffepause
- 15:00 Psychopathy: from PCL-R to CAPP v/David Cooke, professor i klinisk psykologi og retspsykiolog ved Glasgow Caledonian Universitet, Skotland
- 18:00 Afslutning på første kursusdag
- 18:30 Middag

Dag 2: Vurdering af risiko for vold – danske forhold

- 9:00 Resultaterne fra danske undersøgelser vedr. PCL-R og CAPP v/Liselotte Pedersen, cand.psych., ph.d.-stud., Retspsykiatrisk Afd., Skt. Hans
- 10:00 Kaffepause
- 10:15 Den danske PCL-R v/Ann-Charlotte Bondam, cand.psych., Anstalten ved Herstedvester; Tommy Lillebæk, cand. psych., Sexologisk Klinik, Rigshospitalet, København; Susanne Bengtson, cand.psych., ph.d., Retspsykiatrisk Ambulatorium, Aarhus Universitetshospital, Risskov; og Peter Hartman, cand.psych., ph.d., Dansk psykologisk Forlag
- 11:15 Kaffepause
- 11:30 Implementering af systematiske risikovurderinger (HCR-20 og START) af retspsykiatriske patienter på Retspsykiatrisk afdeling, Aarhus Universitetshospital, Risskov v/Susanne Bengtson, cand.psych., ph.d. og Claus Werchmeister, cand. psych., specialist i psykopatologi, Retspsykiatrisk Ambulatorium, Aarhus Universitetshospital, Risskov
- 12:00 Frokost og afslutning

Pris for deltagelse: Kr. 1800,- (inkl. forplejning og indkvartering, men ekskl. drikkevarer torsdag aften).

Sted: Liselund, Slotsalleen 44, 4200 Slagelse, www.liselund.dk

Tilmelding: Du tilmelder dig ved at sende en mail med navn og arbejdsplads til Susanne Bengtson på e-mail: susanne.bengtson@ps.rm.dk samt indbetale deltagergebyr på sektionens konto i +73 < +81900604. Husk at angive navn og evt. medlemsnr. i Dansk Psykolog Forening i forbindelse med indbetaling.

Tilmeldingsfrist: Senest den 1. november 2009.

Kreds Nordjylland

Workshop v/Jørgen Bent Hansen, cand.jur. og selvstændig konsulent

Aalborg – lørdag d. 7. november 2009 kl. 11.30-16.00

Psykologens indflydelse gennem vurderinger, erklæringer, indstillinger m.m.

Denne workshop er en opfølgning af fyraftensmødet januar 2009 med Jørgen Bent Hansen ("Klienten, psykologen og lovgivningen på arbejdsmarkedet"). Her fra kom tanken om at arrangere en workshop for et relativt begrænset antal personer, hvor man dybere kan drøfte, hvorledes psykologer kan formulere sig, så netop vores faglige viden og vurderinger får mest mulig indflydelse på beslutninger, der tages om "vores" klienter i forbindelse med den videre sagsbehandling om fx sygedagpenge, revalidering, arbejdsprøvning, invalidepension.

Workshoppen vil være meget konkret, forstået på den måde, at vi skal se på konkrete eksempler på vurderinger m.m. Der bliver mulighed for og en stærk opfordring til, at man kan få diskuteret egne vurderinger, da Jørgen Bent Hansen meget gerne modtager sådanne fra workshoppen deltagere – tilsendt inden workshoppen.

Jørgen Bent Hansen er cand.jur. og selvstændig konsulent. Foredragsholder og konsulent bl.a. inden for områderne handicaplovgivning, revalidering, fleksjob, beskæftigelseslovgivning – også de metoder, der anvendes ved undersøgelse af arbejdsevne. JBH har bl.a. på sit CV: lektor i jura ved Den sociale Højskole. Socialchef. Konsulent for Socialministeriet ved udarbejdelse af lovgivning om førtidspension.

Deltagerantallet vil være begrænset til 12-15 deltagere.

Optagelse sker efter først-til-mølle-princippet ifht. modtagne indbetalinger. Deltagere fra Kreds Nordjylland har fortrinsret. Prisen for et heldagskursus og for workshoppen er kr. 900,- inkl. moms, og er med fuld forplejning hele dagen.

Man er ikke tilmeldt kurset før man har sendt en mail til Eva Hultengren, e-mail: evah@stofanet.dk og fået tilbagemelding på, at der er plads. Herefter indbetales kursets beløb (kr. 900,- inkl. moms). Indbetalingen skal ske senest 8 dage efter tilbagemelding om plads. Beløbet indbetales i Lån og Spar Bank reg.nr. 0400 konto nr. 401-23-99168. Angiv venligst navn, adresse og medlemsnummer ved indbetalingen.

Sted: Magisterforeningens lokaler, Østerågade 19, 3., Aalborg (over Danske Bank)

Tilmeldingen er bindende. Tilmelding er kun gyldig ved overholdelse af ovenstående procedure.

NÅR DU SØGER JOB

Ved forhandling af løn i nyt job af sekretariatet bedes henvendelse foregå til forhandling@dp.dk.

Henvendelse før ansættelse bør derimod foregå via telefon 35 26 99 55 eller på dp@dp.dk

Stillinger i Psykolog Nyt

Løn og ansættelsesvilkår er kun delvist bestemt ved overenskomst eller lov. Det er derfor vigtigt, at Dansk Psykolog Forening ved rådgivning eller forhandling kan varetage psykologernes fælles og individuelle interesser. Foreningen har visse regler for, hvornår og på hvilke betingelser medlemmer kan tiltræde i psykologstillinger. Stillingsannoncerne er derfor mærket, og mærkerne betyder følgende:



Der skal altid rettes henvendelse til sekretariatet/tillidsrepræsentanten, hvis du har fået tilbudt ansættelse i denne stilling. Du skal fortælle arbejdsgiveren, at lønnen skal forhandles af Dansk Psykolog Forening. Hvis du tiltræder stillingen uden at have kontaktet Dansk Psykolog Forening eller imod foreningens anbefaling, kan det medføre eksklusion af foreningen. Du må heller ikke opsigte din nuværende stilling, før Dansk Psykolog Forenings forhandling er afsluttet.



Hvis du er i besiddelse af særlige kvalifikationer, fx autorisation eller specialistuddannelse, eller har særlig lang eller relevant erfaring inden for stillingsområdet, skal du rette henvendelse til Dansk Psykolog Forening/tillidsrepræsentanten, så vi kan forhandle tillæg til stillingen. Du må altså ikke opsigte din nuværende stilling, før en forhandling er afsluttet.



Der er tale om en privat ansættelse, og du bør rådføre dig med Dansk Psykolog Forening om løn og ansættelsesvilkår. Er stillingen dækket af en overenskomst, vil dette fremgå af annoncen, ellers skal løn og ansættelsesvilkår forhandles individuelt. Du er i begge tilfælde velkommen til at indsende et kontraktudkast til os. Er der ikke overenskomst, skal du selv forhandle løn og øvrige ansættelsesvilkår. Du er i begge tilfælde velkommen til at søge rådgivning i Dansk Psykolog Forenings sekretariat, ligesom du kan få gennemgået et kontraktudkast.

Dansk Psykolog Forenings konsulenter holder øje med stillingsannoncerne i bladet. På www.dp.dk > Om foreningen > Sekretariat kan du se vores konsulenter.



Stillinger opslået andre steder

Psykologstillinger eller bredt opslåede stillinger, der ikke er annonceret i Psykolog Nyt eller på psykologjob.dk, kan søges. Men du må ikke tiltræde eller underskrive kontrakt eller ansættelsesbrev, før ansættelsesvilkårene er godkendt i foreningen. Efter godkendelse kan der blive tale om en procedure, som er beskrevet ovenfor under ”Stillinger i Psykolog Nyt”.

Når Dansk Psykolog Forening/din tillidsrepræsentant forhandler

Når du har fået tilbudt en ny stilling og Dansk Psykolog Forening eller tillidsrepræsentanten skal forhandle løn, vil vi bede dig sende en mail til forhandling@dp.dk. Vi beder dig vedhæfte følgende:

- Stillingsopslaget.
- Din ansøgning.
- Dit CV.
- Seneste lønseddel.
- En beskrivelse af, hvad der i øvrigt har været relevant for valget af dig til stillingen.

Du bedes samtidig angive, hvornår det er meningen du skal tiltræde. Vær forberedt på, at det kan blive senere end det forventede tidspunkt, da lønforhandlingen skal være afsluttet, før du kan tiltræde.

Når din tillidsrepræsentant forhandler

Benyttes samme procedure som ovenfor, hvor Dansk Psykolog Forening forhandler. Men du skal sende direkte til tillidsrepræsentanten.

Det er ALTID en god idé at kontakte sekretariatet eller din tillidsrepræsentant forud for en ansættelse. Der kan være behov for at søge rådgivning om jobsøgning, ansættelsesvilkår og lignende.



Psykolog i Familiehjælpen

Familiehjælpen er en decentral enhed under sektoren Støttefunktioner i Lolland Kommune.

Familiehjælpen er den udførende enhed for støtte, behandling, rådgivning og andre foranstaltninger til og for børn, unge og familier. Familiehjælpen har i øjeblikket til huse i fire lokaliteter og består foruden lederen, en visitator og to sekretærer af fem psykologer, syv familiekonsulenter og 12 familievejledere, samt en pedel.

Teamet ønsker en psykolog, gerne med erfaringer og/eller interesse indenfor

- familiebehandling
- terapi med børn og voksne
- psykologiske undersøgelser af børn og forældreskab
- tværfagligt samarbejde
- åben rådgivning i forhold til børn og forældre

Dine arbejdsopgaver vil være meget varierede, og der er en udstrakt grad af frihed til selv at tilrettelægge sit arbejde. Du må være selvtransporterende.

Teamet ønsker en aut. psykolog, der har erfaring fra stillinger med familiearbejde; men hvis du ikke allerede har autorisation, vil en plan om at opnå autorisation indgå i ansættelseskontrakten.

Den ledige stilling er til besættelse i Familiehuset i Nakskov, og med tiltrædelse d. 01.01.2010.
Løn- og ansættelsesvilkår i henhold til gældende overenskomst.

Ansøgningen bilagt relevant dokumentation må være kommunen i hænde senest d. 16.11.2009, kl. 12:00 og stiles til Lolland Kommune, Jernbanegade 7, 4930 Maribo, Familiehjælpen, Hanne Sommer eller på mail hams@lolland.dk, ligeledes stilet til Hanne Sommer. Ansættelsessamtaler forventes gennemført d. 23.11.2009

Yderligere oplysninger kan fås ved telefonisk henvendelse til Familiehjælpens leder Hanne Sommer 5467 6515 eller 2531 8241 eller cand. psych.aut. Jesper H. Konrad på 54 67 75 67.

Lolland Kommune har 49.000 indbyggere fordelt på 900 kvadratkilometer varieret natur med købstæderne Maribo, Nakskov og Rødby, landsbymiljøer, havne og strande. Kommunen er placeret i Østersøens store trekant mellem København, Hamborg og Berlin med motorvej E47 og færger til Tyskland, Langeland, Fejø, Femø og Askø. Lolland Kommune er kommunens største arbejdsplads med cirka 5.000 medarbejdere.



B TR: Jan Christian Ipsen, tlf. 54 67 71 85

KØBENHAVNS UNIVERSITET



Kompetenceudvikling Forskning Karriere

– i den private og offentlige sektor

Ph.d.-uddannelserne på Det Samfundsvidenskabelige Fakultet giver dig mulighederne!

Netop nu har du mulighed for at søge et ph.d.-stipendium i psykologi, antropologi, statskundskab eller økonomi ved *The Copenhagen Graduate School of Social Sciences* på Københavns Universitet. Start 1. februar 2010.

Ansøgningsfrist den 2. november 2009, kl. 12:00.

Læs mere om karriereveje, studieordninger og mød andre ph.d.-studerende på: www.samf.ku.dk/phd-skolen. Her finder du også det fulde ansøgningsopslag.

Dette opslag er et uddrag, der ikke kan benyttes som grundlag for ansøgning. Det fulde opslag findes på www.samf.ku.dk/phd-skolen eller www.ku.dk/stillinger

Informationsmøder:

Besøg institutterne og hør/læs mere om de enkelte programmer:

• Institut for Psykologi:

Informationsmøde bliver annonceret på:
www.psy.ku.dk/Forskning/phd/

• Institut for Antropologi:

Informationsmøde den 19. oktober 2009, kl. 13:00 – 15:00. Yderligere information se
www.antropologi.ku.dk/

• Institut for Statskundskab:

www.polsci.ku.dk/uddannelse/phd/

• Økonomisk Institut:

www.econ.ku.dk/PhD/DK/

www.ku.dk

B AC-TR: Ole Elstrup, tlf. 35 32 48 10

KIApro udvider og søger psykologer til tværfaglige rehabiliteringsteam



KIApro er en forskningsbaseret virksomhed, der har som mål at bringe sygemeldte hurtigt og sikkert tilbage i arbejde med bedst mulig funktionsevne. Måltrettet og koordineret indsats er et nøglebegreb. Vi arbejder ud fra KIA-metoden®, som har dokumenteret positiv effekt. KIA står for Koordineret Indsats for Arbejdsfastholdelse. Vi har aktuelt kontrakt med en række jobcentre, for hvem vi varetager afklaringen og opfølgningen for en del af deres risikosager. Vores kontrakter er partnerskabskontrakter, hvilket betyder, at vi samarbejder med de kommunale Jobcentre omkring det gode forløb for de sygemeldte borgere. I 2010-2011 forventer vi at deltage i det store nationale TTA-projekt (Tilbagevenden til arbejde), hvilket betyder, at vi på landsplan har behov for at ansætte et større antal fagpersoner, heriblandt psykologer.

Jobbet

KIA-metoden baserer sig på tværfaglig udredning af arbejds- og funktionsevnen hos den sygemeldte borger. Det tværfaglige team sammensættes i forhold til, om der er tale om en sygemelding forårsaget af overvejende somatiske eller psykiske årsager. Der indgår psykolog i begge typer team. Foruden psykolog består et team af en socialrådgiver (forløbskoordinator), en læge, en fysioterapeut samt en aktivitetskoordinator. Teamets samlede indsats retter sig mod at identificere barrierer og ressourcer for TTA og derefter påvirke den sygemeldtes funktionsevne og forhold i omgivelserne. Den psykologfaglige hovedopgave er at bidrage med psykologfaglighed i teamets Work Disability Screening samt deltage i den efterfølgende teamkonference, hvor handleplaner og opgaver bliver formuleret. Psykologen bidrager til teamindsatsen med intervention i forhold til bl.a. psykoedukation, coping strategier, smerte- og stresshåndtering, arbejdspladsbesøg og holdundervisning. I tillæg vil der være forskellige undervisnings- og formidlingsopgaver til kommuner, arbejdspladser og andre interessentgrupper. Stillingerne er som udgangspunkt normeret til fuld tid, men kan evt. opdeles i deltidfunktioner efter særlige ønsker.

Hvad tilbyder vi?

Vi er en ung virksomhed i vækst, hvor du aktivt kan være med til at præge udviklingen af

den faglige og tværfaglige kvalitet. Vi har fokus på ligeværdighed og respekt i forhold til den sygemeldte, som vi opfatter som hovedperson. Høj kvalitet i arbejdet, samarbejde og engagement er nøgleord i vores hverdag. Vi tilbyder gode personale- og ansættelsesforhold i en flad organisation med højt til loftet og rum for nytænkning. KIApro har fokus på faglighed og læring både internt og eksternt.

Kompetenceprofil

Der vil i ansættelsen blive lagt vægt på, at:

- du er autoriseret psykolog, gerne med erfaring inden for arbejds- og organisationspsykologi
- du brænder for at støtte handlekompetence i forhold til arbejdsliv
- du har en ressourceorienteret og anerkendende tilgang, inspireret af "positiv psykologi"
- du har erfaring med og lyst til tværfagligt samarbejde
- du kan påtage dig formidlingsopgaver
- du kan lide at bidrage til udvikling af metode og kvalitet af ydelsen
- du er systematisk og struktureret omkring driftsopgaver
- du er stærk i skriftlighed og brug af IT

Ansøgning

Vi har behov for at ansætte løbende fra 1. november 2009 og 4 måneder frem. Ansøgningsfristen for ansættelse pr. 1. november er den 15. oktober kl. 12.00. Derefter modtages ansøgninger løbende, ligesom ansættelsessamtaler vil blive afholdt løbende.

Hvis du vil vide mere om jobbet, er du velkommen til kontakte drifts- og kvalitetschef Mette Kilsgaard på tlf. 70 26 08 44 eller mki@kiapro.dk

Du kan læse mere om KIApro's virksomhedsgrundlag på www.kiapro.dk
Ansøgning sendes elektronisk til sekretariatschef Lone Felby: lfe@kiapro.dk

forhandling@dp.dk

Vil du arbejde med **KØBENHAVNS BØRN OG UNGE?**

BØRNE- OG UNGDOMSFORVALTNINGEN

Ny leder af PPR, Østerbro

Efter mange års arbejde i PPR har vores leder valgt at gå på pension, så derfor søger vi en ny dygtig og engageret leder.

Du bliver den kommende leder for 22 medarbejdere i PPR. Vi er 8 psykologer, 6 tale-/høreelærere, 6 støttepædagoger, 1 tale-/hørekonsulent og 1 sekretær.

Du skal være cand.psyk. eller cand.pæd.psyk. og kendskab til PPR er ikke en betingelse, men vil være en fordel.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til Børne- og Ungdomschef Pia Hjærtøft tlf. 3317 4776.

Se hele stillingsopslaget og læs mere om Københavns Kommune på vores hjemmeside www.kk.dk

Ansøgningsfrist er den 23. oktober 2009.

Ansættelsessamtaler vil finde sted i slutningen af oktober.

Københavns Kommune ser mangfoldighed som en ressource og værdsætter at medarbejderne hver især bidrager med deres særlige baggrund, personlighed og evne.

KØBENHAVNS KOMMUNE

Børne- og Ungdomsudvalget

www.kk.dk/job



Job

midt
regionmidtjylland

Vores værdier er dialog, dygtighed og dristighed. Vi værdsætter dialogen med patienter, brugere og medarbejdere og har et højt fagligt niveau i en kultur med plads til udvikling og faglig nysgerrighed.

2 PSYKOLOGSTILLINGER

Århus Universitetshospital Risskov, Afdeling 5

Klinik for Traumatiserede Flygtninge søger 2 psykologer på fuld tid. Klinikken hører under Århus Universitetshospital, Risskov. Arbejdet består i udredning og behandling af traumatiserede flygtninge med eftervirkninger efter krig, flugt, tortur o.a. overgreb. Psykologen har koordinerende funktioner og har, sammen med speciallæge i psykiatri, ansvar for diagnostik og behandling. Den ene stilling er midlertidig (2 år) i et nyt team, som dækker opgaver i den nordlige del af Region Midtjylland. Den anden stilling er en fast stilling til klinikken i Skejby. Vi søger kolleger, som er selvstændige, har gode samarbejdsevner og lyst til at arbejde med målgruppen. **Ansøgningsfristen er den 16.10.09. Ansøgningen bedes sendt til Skejbygårdsvej 13-17, 8240 Risskov. Løn i henhold til overenskomst. Henvendelse vedr. den midlertidige stilling kan ske til psykolog Kirsten Munk, tlf. 77892623. Øvrige oplysninger kan fås på www.kftf.dk og ved henv. til psykolog Marie Louise Friis eller leder Annemarie Gottlieb tlf. 89308250.**

Se hele stillingsopslaget på www.rm.dk/job

forhandling@dp.dk

forhandling@dp.dk

Psykolog til småbørnsteamet i Randers Kommune

Ved Børn og familiecentre i Randers Kommune er en fast stilling som psykolog på 37 timer ugentligt.

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning er en faglig enhed under en tværfaglig organisering sammen med Familieafdelingen i såkaldte Børn og familiecentre.

Ledelsesmæssigt hører psykologerne under en distriktsleder på det personalemæssige område og under Psykologfaglig leder på det faglige område.

Randers Kommune arbejder efter målsætningerne: Barnet i centrum, Helhed i indsatsen og Tværfaglig Organisering. Der er ud fra disse målsætninger etableret tre Børn og familiecentre, der alle består af: psykologer, tale-hørelærere/konsulenter, fysioterapeut, læse-konsulenter, socialrådgivere, familie-konsulenter og administrativt personale. Der er endvidere tilknyttet forskellige projekter med fokus på forebyggende indsatser i distrikterne.

Den psykologfaglige indsats i Randers Kommune er organiseret i et småbørnsteam, 3 skoleteam og et specialteam.

Stillingen er til besættelse i småbørnsteamet på distriktscenter Karsen. Teamet består i alt af 5 psykologer, der dækker de tre distrikter som team og fysisk sidder fordelt i distrikterne. Indsatsen koncentrerer sig om konsultative ydelser i kommunens dagtilbud for børn i aldersgruppen 0-6 år, udredning af børn i hele kommunen, udarbejdelse af forslag til støtteforanstaltninger, samt råd og vejledning til forældrene.

I Børn og familiecentre arbejdes der efter princippet tidlig og forebyggende indsats med fokus på relations- og resourceorienteret tænkning samt konsultative ydelser.

Som udgangspunkt bygger kulturen i Børn og familiecentre på anerkendelse, faglig og personlig udvikling, engagement og ansvarlighed. Vi er desuden en dynamisk, uhøjtidelig og humorfyldt medarbejdergruppe.

Vi forventer, at du er uddannet cand.psych. eller cand.pæd.psych., er autoriseret – eller villig til at indgå i et autorisationsforløb betalt af Randers Kommune og har interesse og erfaring inden for småbørnsområdet.

Vi lægger endvidere vægt på samarbejdsevner, udviklingsorientering, handlekraft og godt humør.

Løn - og ansættelsesforhold ifølge gældende overenskomst og Ny Løn.

Alle uanset køn, etnisk baggrund mv. opfordres til at søge stillingen.

Vi skal have din ansøgning **senest d. 26. oktober 2009 kl. 12.** Ansættelsessamtaler forventes afholdt tirsdag d. 3. november 2009.

Ansøgningen med relevante bilag sendes til:

Børn og familiecenter Odinsgade, att. Hanne Vandet,
Odinsgade 14 2., 8900 Randers C.

Yderligere oplysninger ved henvendelse til Distriktsleder Rune Meyer, tlf. 89154530, psykologfaglig leder Jakob Hvidberg, tlf. 89 15 44 10, TR Birthe Rusike, tlf. 89 15 13 48 eller TR Bjarne Dalum, tlf. 29 26 52 80.

Randers Kommune



Psykologer Psykiatrien Distrikt Maribo

Vi søger en psykolog til en to-årig kandidatstilling og en psykolog med erfaring, gerne fra klinisk og terapeutisk arbejde med psykiatriske patienter. For begge stillinger gælder, at der er gode muligheder for struktureret videreuddannelse og efteruddannelse og der er tilknyttet supervision.

Du kan opnå faglig udvikling, komme til at udøve psykoterapi og være sammen med gode kolleger. Den faste stilling er til besættelse 01.12.09 og kandidatstillingen er med start den 01.01.10.

Akutteamet varetager psykiatrisk behandling af den voksne befolkning på Lolland og Falster (mellem 18 og 75 år).

Behandlingen er tilrettelagt både med individuelle tilbud, tilbud til par og familier samt behandlingstilbud i grupper. Der arbejdes ud fra psyko-dynamiske, systemiske og kognitive forståelsesrammer, med flere behandlingsformer, bl.a. også kropsterapeutiske. Patienterne kan foruden samtalerapi også tilbydes psyko-eksklusion, undervisning, og behandling ud fra kropslige øvelser. Samarbejdet med familien vægtes højt. I behandlingsarbejdet indgår supervision.

Interesserede er meget velkomne for et besøg. Yderligere oplysninger kan fås hos teamleder Anne Brink, 56 51 62 10 eller ledende oversygepl. Karen Andersen, 56 51 62 02.

Ansøgningen sendes til

Psykiatrien Distrikt Maribo
Att.: Ledende oversygeplejerske Karen Andersen
Sdr. Boulevard 84, 2. sal, 4930 Maribo
Mail: hdg@regionsjaelland.dk
Ansøgningsfrist 16.10.09

Se det fulde stillingsopslag på www.regionsjaelland.dk,
Job og karriere, quicknr. 4441

WWW.REGIONSJAEELLAND.DK

REGION SJÆLLAND
PSYKIATRIEN



 forhandling@dp.dk

 TR: Birthe Rusike, tlf. 89 15 13 48



EN ARBEJDSPLADS MED FAGLIG STOLTHED OG PERSONLIG UDVIKLING

TØNDER KOMMUNE

Psykolog PPR

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning i Tønder Kommune kan tilbyde dig en fuldtids psykologstilling pr. 1. januar 2010.

Du er uddannet cand.pæd.psych., cand. psych. eller ved at færdiggøre din uddannelse.

Du sætter pris på stor selvstændighed i arbejdet og vil gerne have indflydelse på udviklingen af arbejdsområdet. Du er ansvarsbevidst og kan bevare roen og overblikket i travle perioder.

PPR er en selvstændig enhed i Børn og Skoleforvaltningen. PPR's personale har deres daglige virke med udgangspunkt i tre distrikter.

Psykologerne arbejder i daginstitutioner, skoler og specialtilbud og indgår i tværfaglige distriktsteam.

Vi kan tilbyde dig

- en dynamisk organisation
- gode muligheder for supervision og efteruddannelse

Løn- og ansættelsesforhold efter overenskomst og regler om Ny Løn. Lønniveauet vil matche dine kvalifikationer.

Har du spørgsmål er du velkommen til at kontakte ledende psykolog Birger Ib Jensen på tlf. 7492 9481.

Ansøgning sendes senest 31. oktober 2009 til Tønder Kommune, Økonomi og Løn, Lena Andresen, Kongevej 57, 6270 Tønder

eller lea@toender.dk

TILMELD DIG JOBAGENTEN PÅ WWW.TOENDER.DK

TØNDER KOMMUNE er arbejdsplads for 4.000 mennesker fordelt på 120 adresser. Vi yder service til kommunens 40.000 borgere.

VIDSTE DU, at der i Tønder Kommune er 10 idrætscentre, 3 friluftsbade og 3 svømmehaller. Læs mere på www.toender.dk

▲ forhandling@dp.dk



Struer Kommune

BØRNE- OG FAMILIECENTRET, PPR-AFSNITTET

Psykolog

37 timer (barselsvikariat) ledig fra den 1. november 2009 – med mulighed for forlængelse

Der er mulighed for

- supervision med henblik på opnåelse af autorisation
- uddannelse i LP-modellen

Du er uddannet cand.pæd.psych. eller cand. psych. Du har lyst til at arbejde med børn 0-18 år, forældre og forskellige faggrupper. Tværfagligt samarbejde finder du udviklende, og du vil gerne have en konsulentrolle overfor interne og eksterne samarbejdspartnere.

Børneattest indhentes. Det er nødvendigt, at du har egen bil.

Du er velkommen til at kontakte afsnitsleder for PPR psykolog Anne-Marie Schrøder på tlf. 9684 8570 eller psykolog Caren Piontkowitz på tlf. 9684 8573 for yderligere oplysninger.

Ansøgning sendes til Børne- og Familiecentret, Bremdal Torv 4, 7600 Struer.

Ansøgningsfristen er den 26. oktober 2009, med morgenposten.

Ansættelsessamtaler forventes afholdt i uge 45 og 46.

Læs mere på www.struer.dk

▲ forhandling@dp.dk

Erfaren psykolog eller socialfaglig profil

SERVICESTYRELSEN

Servicestyrelsen søger en erfaren psykolog eller socialfaglig profil til at stå i spidsen for den danske implementering og kvalitetssikring af MultifunC.

MultifunC henvender sig til de mest udadreagerende unge i svære adfærdsvanskeligheder, som f.eks. kriminalitet, der har behov for en midlertidig anbringelse uden for hjemmet.

Du skal være den faglige leder i et nationalt implementeringsteam, som er ansvarlig for opkvalificering og kvalitets-sikring af behandlingsarbejdet på 2- 4 kommende MultifunC-institutioner i Danmark.

Læs mere om jobbet og MultifunC på www.servicestyrelsen.dk/job

Ansøgningsfrist mandag den 2. november kl. 12.00.

SERVICESTYRELSEN

– SOCIAL VIDEN TIL GAVN

Edisonsvej 18, 1. sal
5000 Odense C
Tlf. 7242 3700

▲ forhandling@dp.dk

Kan du begejstre, og ser du "osten frem for hullerne?"

- og er du interesseret i selv at være med i udviklingen af nye muligheder


Sønderborg
Ubegrænsede muligheder

...så søg den nyoprettede stilling som ledende psykolog i Børn & Familie, Sønderborg Kommune

Børn & Familie er i en udviklingsproces, hvor vi har fokus på tidlig forebyggelse, herunder konsultative funktioner, som pt. er under implementering. På uddannelsesområdet er vi i gang med at introducere LP-modellen, hvilket også vil involvere psykologerne.

Du vil blive en del af Børn & Families leder-team, som består af den ledende psykolog, 3 distriktsledere og Børn & Familiechefen. Vi er et ret "ungt" team, idet 3 af os har været ansat i mindre end et år. Vi er alle dybt engagerede i arbejdet med at udvikle det tværfaglige samarbejde og i at udvikle andre og mere hensigtsmæssige måder at løse opgaverne på.

Dine opgaver vil blandt andet blive:

- Leder for 16 psykologer og 10 talehørelærere, evt. også familiekonsulenterne, da vi er ved at evaluere og justere Børn & Families organisering af de ledelsesmæssige opgaver.
- Udvikling og etablering af nye forebyggende tiltag og udvikling af det tværfaglige samarbejde.
- Medaktør i specialisering og omorganisering af de specialpædagogiske undervisningstilbud.
- Ansvar for visitation til spec. pæd. undervisningstilbud i samarbejde med Børn & Familiechef og pæd. adm. konsulent.
- Medaktør i implementeringen af LP-modellen.

Hvorfor skal du vælge os?

- Vi er en organisation i løbende udvikling og med fokus på forandring og fornyelse.
- Vi tilbyder et godt arbejdsmiljø med en uhøjtidelig omgangsform og -tone
- Vi har pt. to fokusområder:
 - De konsultative funktioner, som er under implementering.
 - Udvikling af psykologfaglige specialer
- Du vil blive en aktiv aktør i udviklingen af nye arbejdsformer og tiltag i Børn & Familie

Yderligere oplysninger fås ved henvendelse til Børn & Familiechef, psykolog Marianne Korsgaard Helms, tlf. 2790 5275.

Ansøgning sendes til:
Sønderborg Kommune, Børn & Familie,
Mads Clausens Vej 13, 6430 Nordborg,
senest den 21. oktober 2009.

Samtaler forventes afholdt
den 26. oktober 2009.

Ser du muligheder frem for begrænsninger

...så søg én af de tre psykologstillinger i Børn & Familie, Sønderborg Kommune.

I Børn & Familie søger vi fire psykologer. Vi har en psykolog, som har valgt at gå på pension, en anden psykolog, som venter sit første barn, en tredje, som har fundet andet arbejde, og derudover har vi fået en opnormering på minimum et års varighed. De to faste fuldtidsstillinger og fuldtids-vikariat på min. et år er til besættelse snarest eller 1. december 2009. Barselsvikariatet er til besættelse 1. februar 2010.

Børn & Familie er i en udviklingsproces, hvor vi har øget fokus på tidlig forebyggelse, herunder konsultative funktioner. Du vil få mulighed for at være en del af den faglige udvikling indenfor det psykologfaglige område, men også indenfor for hele Børn & Familie.

Hvorfor skal du vælge os?

- Vi er en organisation i løbende udvikling og med fokus på forandring og fornyelse.
- Vi tilbyder et godt arbejdsmiljø med en uhøjtidelig omgangsform og -tone
- Vi har pt. to fokusområder:
 - De konsultative funktioner, som er under implementering.
 - Udvikling af generalistopgaver og psykologfaglige specialer
- Vi tilbyder uddannelsesforløb i konsultativ metode på diplomniveau
- Vi tilbyder kursusforløb i kognitiv terapi
- Vi tilbyder autorisationsforløb
- Du vil blive en aktiv aktør i udviklingen af nye arbejdsformer og tiltag i Børn & Familie

- Du vil få stor frihed, både i forhold til valg af metode og i forhold til planlægning af dit arbejde.
- Du har gå-på-mod, er åben og imødekommende.
- Du er interesseret, men endnu ikke helt færdiguddannet, så kontakt os alligevel
- Du får fuldt udligningstillæg og løntrin 8 ved ansættelsens start.

Yderligere oplysninger fås ved henvendelse til chef for Børn & Familie, psykolog Marianne Korsgaard Helms tlf. 2790 5275, eller psyk. fagl. koordinator Niels Gertsen, tlf. 8872 5324.

Ansøgning sendes til:
Sønderborg Kommune, Børn & Familie,
Mads Clausens Vej 13, 6430 Nordborg,
senest den 21. oktober 2009. Samtaler afholdes den 26. oktober efter kl. 12.00.

Sønderborg Kommune har 77.000 indbyggere. Området er kendetegnet ved et rigt kultur- og fritidstilbud, som bl.a. foregår i Sønderjyllands nye viden- og kulturcenter Alsion, der rummer universitet, forskerpark og kon-

certsal. Naturen omkring Sønderborg er særdeles smuk, og vi vil kunne indfri din families behov vedr. bolig, pasnings- og uddannelsesstilbud. Læs mere på www.sonderborg.dk

Rigshospitalet Center for Klinisk Uddannelse

Psykolog

CEKU er en forsknings-, udviklings- og ressourceenhed ved KU/SUND og Region Hovedstaden, beliggende på Rigshospitalet. Centrets ansatte består af læger, psykologer, andre akademikere, sekretærer og studentermedarbejdere.

Der er desuden et stort antal af eksternt tilknyttede undervisere mm.

Du vil sammen med centrets andre psykologer varetage kommunikationsundervisning for medicinstuderende og læger samt i mindre omfang undervisning i tværfaglig kommunikation for studerende såvel som hospitalspersonale. Størstedelen af undervisningen er øvelsesorienteret.

Stillingen:

Fuldtidsstillingen, består af følgende hovedområder

- Kursusudvikling, kursusledelse og administration
- Undervisning
- Kvalificering af eksterne undervisere
- Mindre udviklings- og forskningsopgaver.

Din baggrund:

- Du er autoriseret psykolog
- Du har erfaring med eller kendskab til patientkontakt gerne på hospitalsområdet
- Du har solid erfaring med øvelsesbaseret gruppeundervisning
- Du har erfaring med kursusudvikling og -ledelse
- Erfaring med udviklings- og forskningsprojekter er en fordel.

Du er som person:

- Struktureret og har overblik
- Glad for tværfagligt samarbejde
- Du trives med at arbejde i et travlt miljø med en uformel tone.

Løn og ansættelsesvilkår

Stillingen ønskes besat pr. 1. december 2009.

Løn og ansættelse i henhold til gældende overenskomst.

Yderligere oplysninger:

Yderligere information fås ved henvendelse til psykolog Birgitte Dahl Pedersen på telefon 3545 5409 eller psykolog Paul de Visme på telefon 3545 4480 eller på www.cekudk.dk.

Ansøgningsfristen er onsdag d. 21. oktober kl. 12. Ansøgning og relevante bilag sendes til Center for Klinisk Uddannelse, Rigshospitalet afsnit 5404, Blegdamsvej 9, 2100 København Ø og stiles til overlæge Mikael Bitsch. Ansættelsessamtaler forventes afholdt i uge 44.

CEKU's mission retter sig mod den kliniske del af medicinstudiet ved Københavns Universitet (KU) og den postgraduate lægeuddannelse i Region Hovedstaden samt i nogen udstrækning også andre sundhedsfaglige grupper. Centrets opgaver omfatter: Undervisning, simulationsbaseret træning samt test i proceduremæssige færdigheder, kommunikative færdigheder og samarbejde; Kurser i medicinsk pædagogik og vejledning; Kvalificering af kliniske lærerkræfter; Forskning og udvikling vedrørende klinisk Uddannelse; Monitorering af kvaliteten af den postgraduate lægeuddannelse. Centret hører organisatorisk til KU, Region Hovedstaden og Rigshospitalet i samarbejde.

Rigshospitalet er en røgfri arbejdsplads.

 forhandling@dp.dk

Mobil psykolog til unge

Barselsvikariat

Har du lyst til at støtte unge uden for det ordinære uddannelsessystem?

De 4 produktionsskoler i København har startet et projekt finansieret af regeringens satspuljemidler.

Vi har ansat en psykolog og en socialrådgiver i en periode på knap 3 år, der skal arbejde en dag om ugen på hver af de 4 produktionsskoler i København. Der er tale om et barselsvikariat på 11 måneder.

Vi ønsker at tilbyde kvalificeret og let tilgængelig hjælp til unge, der af personlige, sociale og/eller psykologiske årsager er hindret i at starte på eller fungere i det ordinære uddannelsessystem.

Tiltaget skal hjælpe til at gøre de unge parate til at påbegynde og gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse.

Læs mere om projektet på: www.k-u-b-a.dk

Vi søger:

- En psykolog til mobilt fuldtidsarbejde i København

Vi kan tilbyde:

- Indflydelse på et spændende projekt
- Supervision
- Dedikerede kolleger
- Spændende arbejdsmiljøer
- Barselsvikariat fra januar til november 2010

Vi forventer:

- Fleksibilitet
- Initiativ
- Selvstændighed
- Bred klinisk erfaring med unge med misbrug, selvskadende adfærd, spiseforstyrrelser, selvskadende adfærd
- Viden om visitationsmuligheder i Hovedstadsområdet
- Lyst til at navigere i flere forskellige skolekulturer
- Lyst til at støtte unge i at komme videre i uddannelse og arbejde

Jobfakta:

Tiltrædelse: Januar 2010

Ansættelsesforhold: Kontrakt/projekt, 37 t./uge

Arbejdsområde: Behandling/sundhed/omsorg

Arbejdssted: 4 forskellige adresser: Valby, Nørrebro, Vesterbro/Islands Brygge og Østerbro

Ansættelsen finder sted i henhold til overenskomst mellem Finansministeriet og Dansk Psykolog Forening

Ansøgerens profil:

Uddannelse: Cand.psych.

Kompetencer: Rådgivning, unge, misbrug

Personlige egenskaber: Selvstændig, fleksibel, samarbejdsorienteret, erfaring med målgruppen

Produktionsskoler tilbyder undervisningsforløb, der er baseret på praktisk arbejde og produktion. Tilbudet gives til unge under 25 år, som ikke har gennemført en ungdomsuddannelse, og som ikke umiddelbart har forudsætninger for at påbegynde en sådan uddannelse, eller har afbrudt en ungdomsuddannelse. Tilbuddet skal styrke deltageres personlige udvikling og forbedre deres muligheder i uddannelsessystemet og på det almindelige arbejdsmarked.

Ansøgningsfrist:

26. oktober 2009

Forventede samtaler: Uge 46

Ansøgningen sendes til:

Produktionsskolen k-u-b-a, Øster Farimagsgade 16b, Opg. F, 2100 Kbh. Ø, Att. Birgitte Koch.

Yderligere information: Birgitte Koch, tlf: 35 38 11 83, e-mail: bk@k-u-b-a.dk

k . u . b . a ★



Psykologerne
Bak & Winsløv

Psykolog i følordning

Psykologerne Bak & Winsløv tilbyder en samarbejdskontrakt for 1 år til en ikke-autoriseret psykolog, med tiltrædelse 1. januar 2010, eller snarest derefter. Stillingen er på fuld tid i et klinikfællesskab med de fire andre psykologer, og det indebærer, at du skal være selvstændig psykolog med eget CVR-nummer.

Vi er fire psykologer i klinikken, og samlet dækker vi et bredt område af de mulige opgaver, man kan få i en privat praksis. Du kan læse mere om os på vores hjemmeside www.bakwin.dk. Vi har fælles intern supervision med reflekterende team, og vi mødes med andre psykologer til erfaringsudveksling og gensidig supervision.

Du får din andel af de henviste klienter og opgaver, som vi fordele ved fælles visitationsmøder. Du vil blive tilknyttet én psykolog med overenskomst med sygesikringen, så du må behandle de lægehenviste klienter. Du får supervision to timer om ugen med henblik på autorisation, og den største del af supervisionen får du af psykologen, du deler ydernummer med.

Ansøgning med CV og relevante referencer sendes senest 26.10.2009 til Psykologerne Bak & Winsløv, Himmerlandsgade 33, st. tv., 9600 Aars.

Ansættelsessamtaler holdes løbende, dog senest den 12.11.2009.



forhandling@dp.dk

OPU

OrganisationsPsykologisk Uddannelse

Institut for Gruppeanalyse, København

OPU ønsker at udvide sin stab med yngre medarbejdere og tilbyder derfor en introduktionsstilling til besættelse 1. januar 2010. I introduktionsstillingen vil den nye medarbejder have tæt samarbejde med og blive vejledt af en af OPU's erfarne medarbejdere.

Den organisationspsykologiske uddannelse bygger på psykodynamisk systemteoretisk grundlag og en oplevelsesbaseret læringsmetode.

Den nye medarbejder skal indgå i teoriundervisning, supervision og procesarbejde i små og store grupper, herunder som konsulent på arbejdskonferencer.

Er du interesseret? Se annoncen på www.opu.dk. Ansøgningsfrist 23.10.2009



INSTITUT FOR
GRUPPEANALYSE
KØBENHAVN

www.IGA-KBH.dk • INSTITUT FOR GRUPPEANALYSE • Høffdingsvej 22, 3. sal, 2500 Valby • tlf. 36 44 60 64



forhandling@dp.dk



forhandling@dp.dk

Namminersorlutik Oqartussat - Grønlands Selvstyre



Departement for Sociale Anliggender søger psykolog

Psykolog til Departement for Sociale Anliggender er ledig til besættelse den 1. november 2009 eller efter nærmere aftale.

Departement for Sociale Anliggender har igennem mange år arbejdet med særlig fokus på børn, unge og for at sikre en god servicering af døgninstitutionerne, og for at styrke behandlingsarbejdet på døgninstitutionerne har man satset på efteruddannelse af døgninstitutionsansatte, derfor er det vigtigt, at ansøgere til disse stillinger er indstillet på at være medaktører og medspillere for det videre arbejde omkring opkvalificering af personalet.

Psykologen vil blive en del af Døgninstitutionsafdelingens psykolog- og konsulentenhed, som er placeret i Nuuk. Pt. er der en fast ansat psykolog.

Departement for Sociale Anliggender driver 8 døgninstitutioner for børn og unge, hvoraf disse har en tilhørende afdeling/satellit for vidtgående handicappede.

Dertil er der i alt 7 døgninstitutioner for vidtgående handicappede børn, unge og voksne.

Psykologen skal primært arbejde ved døgninstitutionerne med behandlingsopgaver med børn/unge og familier, samt i stort omfang supervision og uddannelse af medarbejdere. Samt kriseredskabsopgaver over hele Grønland.

Vi søger psykologer, som vil indgå på vores ideologiske grundlag i samarbejdet med døgninstitutionerne og videreudvikling af psykologarbejdet på dette område samt betjening af de fire storkommuner.

Grønland er i en rivende udvikling – fra 1. januar 2009 blev 18 kommuner sammenlagt til 4 kommuner og arbejdsopgaverne er mangeartede – stadig vil man opleve mange spændende udfordringer på området.

Har du følgende egenskaber:

- Et godt kendskab til supervisionsmetoder

- Overskud til at lære fra sig
- Overblik og er i stand til at fastholde en positiv udvikling
- Åben og robust
- Kan forholde sig til det omliggende samfund og kultur
- Et positivt livssyn
- Gode samarbejdsevner
- Omstillingsparat

Ansættelsesvilkår:

Løn- og ansættelsesvilkår er i henhold til gældende overenskomst mellem Grønlands Landsstyre og Dansk Psykolog Forening. Dette indebærer ret til årligt ferierejsetillæg, betalt tiltrædelsesrejse og bohaveflytning samt efter 3 års ansættelse betalt fratrædelsesrejse og bohaveflytning.

Der kan anvises bolig til stillingen, men det må påregnes, at der i starten kan være indkvartering af midlertidig art på grund af boligsituationen.

Yderligere oplysninger:

Nærmere oplysninger kan fås ved henvendelse til departementschef Martha Lund Olsen, tlf. +299 34 66 01, e-mail: mlo@gh.gl eller til fg. afdelingschef Lis Mona S. Jensen, tlf.+299 34 69 51, e-mail: lisj@gh.gl eller hos psykolog Annelise Rust, tlf.+299 34 69 58, e-mail: anru@gh.gl.

Ansøgning:

Ansøgning vedlagt oplysning om uddannelse og tidligere beskæftigelse bilagt kopier af eksamensbevis sendes enten som A-post, på telefaxnr: +299 32 42 98 eller på e-mail: in@gh.gl.

Ansøgningsfrist d. 30. oktober 2009

Departement for Sociale Anliggender Grønlands Selvstyre

Døgninstitutionsafdelingen
Postboks 970
3900 Nuuk
Grønland



TR: Annette Broberg, anro@sermersooq.gl



JANUSCentret

JANUSCentret Psykologisk Behandlingsklinik i København

Psykolog søges 37 timer ugl. til behandlingsklinik for børn og unge ml. 6-18 år.
JANUSCentret søger klinisk psykolog, da centret skal udvide sin kapacitet.

JANUSCentret tilbyder udredning og behandling af børn og unge i alderen 6-18 år med seksuelt bekymrende/grænseoverskridende adfærd over for børn. Desuden tilbydes samtaler til forældre/familier, rådgivning, supervision og undervisning af professionelle samt udvikling af behandlingsmetoder, vidensindsamling og -formidling.

Arbejdsopgaverne vil være undersøgelses- og behandlingsopgaver, herunder individuel og gruppeterapeutisk behandling, samtaler med forældre, familiebehandling og supervision af professionelle. Derudover er en af opgaverne at deltage i vidensformidling af centrets erfaringer.

Vi lægger vægt på

- at du er autoriseret og gerne også specialist inden for børnepsykologi/psykoterapi
- at du har erfaring med psykoterapeutisk behandling af børn og unge, herunder gerne erfaring med både individuel- og gruppebehandling samt familiebehandling
- at du har erfaring med rådgivning og supervision
- at du har erfaring med og lyst til vidensformidling/undervisning
- at du har mod på at være med til at videreudvikle et projekt med politisk og offentlig bevågenhed
- at du har interesse i forskning og vidensindsamling
- at du kan indgå i tæt teamarbejde med de øvrige ansatte i projektet

Vi tilbyder

- et spændende og meningsfuldt job med mangeartede arbejdsopgaver
- at du kan være med til at videreudvikle et nyt område og den fremtidige indsats over for børn og unge med seksuelt bekymrende/seksuelt krænkende adfærd
- en arbejdsplads med gode kolleger, højt fagligt niveau og stort engagement i arbejdet
- en grundig introduktion og løbende supervision.

Særligt kendskab til seksuelle overgreb er ikke en forudsætning for at søge ansættelse.

Et væsentligt opdrag i JANUSCentret er endvidere implementering af projektets erfaringer på landsbasis med henblik på en mere permanent forankring af indsatsen over for disse børn og unge.

Centret er – udover nuværende bevilling – en del af et større kvalitetsudviklingsprojekt til forebyggelse af seksuelle overgreb (satspulje 2009-2012; opfølgning på Anbringelsesreformen) med en række specifikke arbejdsopgaver knyttet hertil (vest for Storebælt).

JANUSCentret blev iværksat i 2003 af Socialministeriet som led i Regeringens Handlingsplan til bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn og unge. En permanent forankring af Centret inden udløb af bevillingsperioden (01.01.2011) er besluttet.

Centret overgår til selvejende institution pr. 01.01.2011.

Løn- og ansættelsesvilkår

Du vil blive ansat og aflønnet efter Finansministeriets overenskomst for akademikere i staten og efter forhandling med Dansk Psykolog Forening.

Stillingen besættes foreløbig til 31.12.2010 i lighed med de øvrige ansatte i Centret, men med mulighed for forlængelse.

Ansættelsen sker under Styrelsen for Social Service (www.servicestyrelsen.dk).

Der vil blive indhentet straffeattest.

Yderligere oplysninger

Kan du få ved henvendelse til Centerleder, psykolog Mimi Strange eller psykolog Birgitte Jørgensen på telefon 3369 0369.

Projektbeskrivelser, evalueringsrapport, statusrapporter, forskningsrapporter, artikler mv. findes på www.januscentret.dk.

Ligestilling

Vi opfordrer alle kvalificerede ansøgere uanset køn, race, religion og etnisk baggrund til at søge stillingen. Der tilstræbes en ligelig kønsfordeling, hvorfor både mænd og kvinder opfordres til at søge.

Ansøgning

Din ansøgning skal indeholde relevante oplysninger om uddannelse og tidligere beskæftigelse, kopier af relevante eksamenspapirer samt eventuelle anbefalinger.

Ansøgningen mærkes "klinisk psykolog", stiles til Centerleder Mimi Strange og sendes til

JANUSCentret
Vesterbrogade 35A, 3.sal
1620 København V

Vi skal modtage din ansøgning senest d. 19. oktober 2009 kl. 12.00.

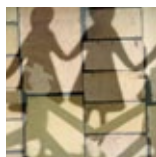
Ansættelsessamtaler finder sted i uge 44 og 45.



Arbejde – eller ikke arbejde

Dansk forskning viser, at risikoen for at blive ramt af en svær depression er elleve gange større, hvis man står uden for arbejdsmarkedet i længere tid.

side 3



Alt andet end håndbold

Slut med timeout'en. Nu blæses der til debat om Dansk Psykolog Forenings fremtidige struktur og medlemmernes vej til politisk indflydelse.

side 6



Vurdering af selvmordsrisiko

Klienten overvejer selvmord – men er det alvor, og hvad gør psykologen? Se beskrivelsen af en interventionsproces.

side 10



Kan du egentlig li' mig

Der er spørgsmål, der passer sig i livet udenfor, men som ikke dur i terapirummet. Relationen her er ikke relation på den måde.

side 16

Faste rubrikker

Debat	side 30
Møder og meddelelser	side 32
Rubrikannoncer	side 37
Stillinger	side 42